

Suomen evankelisluterilainen
lähetyshiippakunta

Vuosikirja 2019

Julkaisija:

Suomen evankelisluterilainen lähetysshiippakunta ja Suomen Luther-säätiö ©

Kansi ja taitto:

Eeva Pitkäranta

Kuvat:

© ILC kansikuva, ILC:n kokous Antwerpenissä syyskuussa 2018, © Janne Koskela s. 7, 19, 82, © Eeva Pitkäranta s. 119, © Risto Soramiehen kotialbumi s. 140, © Aija Ahonen s. 141

Painopaikka ja –vuosi:

Skyprint, Leväsjoki 2019

ISSN 2342-3676

Vuosikirja 2019

Suomen evankelisluterilainen lähetyshiippakunta

7. vuosikerta
toim. Juhana Pohjola

Sisällys

I Lähetyshiippakunnan elämää	7
Kirkkoyhteyksiä vuonna 2019	7
Minne menet, Lähetyshiippakunta?	20
II Tälle perustalle	30
Nooan päivät	30
Naisen asema kristinuskon alkuaikoina	44
Herran vaeltava kansa	55
Kristuksen verinen risti	68
III Ajankohtaiskysymyksiä	94
Sukupuoli muutoksessa	94
Poliisitutkinta Luther-säätiöstä	107
Vihapuhe, kiihottamisrikos ja kristityn sananvapaus	112
IV Matkan varrelta	121
Lähetyshiippakunnan kesäjuhla 2019 – miten se tapahtui?	121
Yhdestä kaksi – mitä tapahtui Seinäjoella?	128
Suomen Luther-säätiön perustamisesta 20 vuotta	135
J. V. Snellman nykyajassa: Sivistyksen voimalla joka päivä	140
V Saarnoja	144
Kesäjuhlan saarna Loimaa 4.8.2019	144
VI Lähetyshiippakunnan tilastoja 2018	152

I Lähetyshiippakunnan elämää

Kirkkoyhteyksiä vuonna 2019

Piispa Risto Soramies

”Kun kirkolla on selvä tunnustus, se esiintyy myös rehellisesti kristilisten seurakuntien lukemattomien oppien ja harhaoppien keskellä. Ulkopuolisten ja toisten kirkkojen ei tarvitse arvailla, mistä on kysymys. Kun oma pohja on selvillä, on mahdollista olla reilusti yhteydessä toisten kirkkojen kanssa sellaisissa asioissa, joissa se on tarpeellista.”

Kirkkojen välisillä yhteyksillä on monta tasoa. Kristittyjen velvollisuus ja etuoikeus on *”rakkauteen juurtuneina ja perustuneina, ... kaikkien pyhien kanssa käsittää, mikä leveys ja pituus ja korkeus ja syvyys on”* (Ef. 3:18). Kristityt kuuluvat tässä maailmassa ja hengellisessä kilvoituksessa lopulta aina samaan joukkoon, niihin *”jotka ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä”* (Ilm. 7:14). Tässä

elämässä ja kirkkohistorian alusta saakka seurakuntien ja kirkkojen joukko on kuitenkin ollut ulkonaisesti hajanainen. Siksi käytännöllinen yhteys, jolla on kestävä pohja, on ollut tarpeellista sopia kirkkojen välillä erikseen ja varta vasten.

Kirkkoyhteys ei ole vain ystävällistä yhteyttä kirkkojen välillä, vaikka sekin on tietenkin aina toivottavaa, vaan saarnatuoli- ja alttariyh-teyttä. Kirkkoyhteydessä olevat kirkot tunnustavat toistensa uskon ja julistuksen sisällön (saarnatuoli) ja sakramenttien hoidon (alttari) evankeliumin mukaisiksi. Samalla he tunnustavat toinen toisensa saarna- eli paimenviran.

Eri kirkkojen välinen yhteinen usko ei ole luotavissa. Kun Lähetyshiippakunta on ollut yhteydessä eri luterilaisiin tahoihin ja kirkkoihin, olemme lähteneet siitä oletuksesta, että luterilainen tunnustus merkitsee toisille kirkkoille samaa kuin meille itsellemekin. Ei olisi kuitenkaan ollut oikein, reilua ja totuudenmukaista vain olettaa toisten ymmärtävän asiat samoin kuin mekin. On olemassa myös kirkkoja, jotka tekevät tunnustuksensa vastaisia päätöksiä ja noudattavat niitä myös julkisesti. Sellaisen kirkon kanssa on tietenkin mahdotonta olla kirkkoyhteydessä. Siksi on välttämätöntä, että osapuolet tutustuvat toistensa tunnustuksiin ja järjestyksiin, jotta kirkollinen yhteys voitaisiin rehellisesti todeta.

Keväällä 2016 kutsuttiin Helsinkiin Norjan ja Ruotsin tunnustus-hiippakuntien sekä Englannin evankelisluterilaisen kirkon (ELCE) ja Saksan itsenäisen evankelisluterilaisen kirkon (SELK) edustajia neuvotteluihin kirkkojemme välisen yhteyden kestävä pohjan selvittämiseksi. Neuvottelut käytiin ystävällisessä, mutta vakavassa hengessä. Yhteinen ymmärrys helpotti neuvotteluja, ja kaikkien osapuolten hyväksymä asiakirja saatiin allekirjoituskuntoon. Asiakirja osoittautui myöhemmin niin käyttökelpoiseksi ja kestäväksi, että seuraavana vuonna se palveli Lähetyshiippakunnan ja Kanadan luterilaisen kirkon (LCC) neuvotteluissa erinomaisesti. Kirkkoyhteys LHPK:n ja LCC:n välillä solmittiin tammikuussa ja marraskuussa 2018. Sen pohjalla sittemmin ovat yllämainitut ELCE ja SELK omissa synodeissaan hyväksyneet Lähetyshiippakunnan kirkolliseen yhteyteen.

Lähetyshiippakunta päättää omasta puolestaan näistä suhteista hiippakuntakokouksessa marraskuussa 2019.

Göteborg, huhtikuu 2019

Huhtikuun (2019) lopulla asetettiin pastori Bengt Ådahl Ruotsin Missionsprovinssin piispan virkaan Göteborgissa eläkkeelle siirtyvän piispa Roland Gustafsonin tilalle. Immanuel-seurakunnan kirkossa pidetyssä juhlamessussa olivat paikalla myös sisarhiippakuntien (LHPK ja Norjan DELSIN), Latvian kirkon ja Englannin ev.lut. kirkon edustajat.

Pohjoismaitten sisarushiippakuntien piispat ja muu johto tapaa toisiaan kaksi kertaa vuodessa. Isännyys hoidetaan vuorotellen. Bengt Ådahlin virkaan asettamisen yhteydessä oli piispojen tapaaminen, johon osallistui myös Latvian kirkon Liepajan hiippakunnan piispa Jensens. Kokouksen aikana esitettiin ajatus Baltian ja pohjoismaiden tunnustuksellisten piispojen läheisemmästä yhteistyöstä.

Lähetyshiippakunnan perustaneet 25 seurakuntaa ovat olleet yhteydessä Norjan ja Ruotsin tunnustuksellisten hiippakuntien kanssa (Det evangelisk-lutherske stift i Norge ja Missionsprovinsen i Sverige), joten oli luonnollista solmia kirkkoyhteys näiden hiippakuntien välille. Tämä yhteys oletettiin alusta saakka, mutta se todettiin v. 2015 ja allekirjoitettiin hiippakuntakokouksessa Lahdessa 7.11.2015.

Balhorn, Saksa, toukokuu 2019

SELK (Selbständige Ev.Luth. Kirche), Saksan itsenäinen ev. lut kirkko piti 14. kirkkosynodinsa toukokuun 21.-25. päivinä 2019 Hessenin osavaltiossa pienessä Balhornin kylässä. Synodi päätti perusteellisen keskustelun jälkeen SELKin omasta puolesta ottaa Lähetyshiippakunnan ja Norjan tunnustuksellisen hiippakunnan kirkolliseen yhteyteen. Kuten yllä mainittiin, tämän yhteyden pohjana on keväällä 2016 yhdessä sovittu asiakirja. Lisäksi synodi totesi kirkkoyhteyden amerikkalaisen American Association of Lutheran Churches, Argentiinan ja Nicaraguan luterilaisten kirkkojen sekä saksalaisen Concordia-seurakunnan kanssa.

Päätös tarkoittaa, että SELKin ja Lähetyshiippakunnan pastorit voivat ilman erillistä sopimista saarnata ja toimittaa sakramentteja toistensa seurakunnissa ja seurakuntalaiset osallistua ehtoolliselle ja siirtyä kirkkokunnasta toiseen (ns. saarnatuoli- ja alttariyhteys). Lähetyshiippakunnan hiippakuntakokouksen on vielä vahvistettava päätös marraskuussa 2019 pidettävässä hiippakuntakokouksessa.

SELKillä ja Lähetyshiippakunnalla on samanlainen työnäky: Jokaisella kristityllä tulisi olla kulkumatkan päässä luterilainen seurakunta, johon voi hyvillä mielin mennä. Tämä konsepti on osoittanut elinvoimansa Saksassa jo pitkään. Kirkkosynodi päättyi sunnuntaina juhla jumalanpalvelukseen, jossa saarnasi SELKin piispa Hans-Jörg Voigt. Uusien sisarkirkkojen johtajat Suomesta, Norjasta, Yhdysvalloista ja Saksasta osallistuivat messun toimittamiseen.

SELKin edeltäjäkirkot syntyivät 1800-luvulla kirkkotaistelujen tuloksena. Kokemuskeskeisyys ja järkeisusko olivat johtaneet siihen, ettei Saksassa enää ymmärretty luterilaisen ja reformoidun opin eroa esimerkiksi kasteessa ja ehtoollisessa. Valtiovalta ja kirkon johto sulauttivat luterilaisia ja reformoituja seurakuntia yhteen, vieläpä mahdikäskeyn ja voimakeinoin. Samalla ympäri Saksaa seurakunnissa oli herännyt rakkaus luterilaista tunnustusta kohtaan.

Tunnustukselliset seurakunnat kieltäytyivät luopumasta Jumalan Sanasta ja tunnustuksesta ja joutuivat joko lähtemään siirtolaisiksi merten taa tai perustamaan Saksaan luterilaisia vapaakirkkoja, joita esivalta vainosi eri puolilla Saksaa eri tavoin. SELK on syntynyt vuonna 1972, kun valtaosa 1800-luvun tunnustuksellisista luterilaisista vapaakirkoista liittyi yhteen. Keskusteluissa SELKin veljet totesivat Lähetyshiippakunnan olevan tänä päivänä siinä tilanteessa, jossa SELKin isät olivat noin puolitoista vuosisataa sitten, vaikkakaan Suomessa ei ole esiintynyt vainoja, kuten 1800-luvun Saksassa.

Synodissa todettiin, että kirkollista yhteyttä eivät luo ihmiset vaan Pyhä Henki: "Kristillisen kirkon todelliseksi yhteydeksi näet riittää se, että siinä evankeliumi yksimielisesti, puhtaasti käsityksen mukaisesti saarnataan ja sakramentit Jumalan sanan mukaisesti jaetaan ... *'Yksi ruumis ja yksi henki, niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja sa-*

maan toivoon; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste' (Ef. 4:4–5)” (Augsburgin tunnustus, artikla VII). Siksi ihmiset eivät voi omin voimin solmia kirkollista yhteyttä vaan ainoastaan tunnistaa ja tunnustaa yhteyden, jonka Pyhä Henki jo on luonut evankeliumin ja sakramenttien välityksellä. Kristus varjelkoon kirkkoaan Jumalan Sanan totuudessa ja keskinäisessä rakkaudessa!

Tampa, Florida heinäkuu 2019

Lutheran Church - Missouri Synod (LCMS) järjestää joka kolmas vuosi suuren konventin, jonne kirkon eri alueitten (district) edustajat kutsutaan päättämään kirkon yhteisistä asioista. Noin 8-10 seurakuntaa valitsee yhden maallikon ja yhden papin edustajikseen. Tänä vuonna edustajia oli 1071. Kysymyksessä oli Missouri Synodin 67. säännönmukainen konventti.

Kokous pidettiin Floridan Tampassa heinäkuun 19. - 25. päivinä eli keskikesän kuumimpana aikana. Muuan koiranleuka ehtikin jo ehdottaa seuraavaksi konventin paikaksi Alaskaa tammikuussa!

Konventin otsikko oli sanaleikki Joy:fully Lutheran, eli ”Iloisesti luterilainen”, tai ”Ilo olla täysin luterilainen”! Presidentti Harrisonin kaudella on pyritty panostamaan luterilaisen identiteetin vahvistamiseen. LCMS:n yksi siipi orientoituu yleisen, tunnustuksettoman ”evangelikaalisuuden” suuntaan. On selvä, että niin suuressa kirkossa kuin LCMS:ssa on eri suuntia, mutta tunnustuksellinen luterilaisuus oli menneinä vuosikymmeninä heikentynyt. Kun Harrison aikanaan valittiin (2010), valinta tulkittiin tietoisin, tunnustusta korostavan linjan voitoksi ns. church growth- suuntauksista.

Presidentti valitaan joka kolmas vuosi. Vaali tapahtui aikaisemmin konventin aikana, mikä teki kokouksista jännittäviä ja ilmeisesti liiankin kiihkeitä. Tällä kertaa valinta tehtiin jo kesäkuun lopulla, pari viikkoa ennen konventtia. Valintaa edelsi kunnon amerikkalainen vaalikampanja ja poliittinen peli, eikä Matthew Harrisonin uudelleen valinta ollut itsestään selvä. Harrison sai lopulta kuitenkin kolmen ehdokkaan kilvassa taakseen yli 51 %. Koska valinta oli jo tapahtunut, oli konventin ilmapiiri tällä kertaa huomattavan rauhallinen.

Konventin ja Tampan konferenssikeskuksen puitteet olivat mahtavat. Oli melkein mykistävää nähdä koko delegaattijoukko plus muutama sata ilman mandaattia tullutta kirkon jäsentä suuressa salissa. Järjestelyt oli hoidettu hyvin tehokkaasti. Asioita riitti kaikille viidelle päivälle uskomattoman paljon. Edustajat istuivat aamukahdeksasta iltakuuteen. Esityksiä, sääntöjen muutoksia, äänestyksiä ja henkilövaaleja oli valtava määrä. Synodi oli vuokrannut vaali- ja äänestyslaitteet, jotka tekivät tällaisen työmäärän annetussa ajassa mahdolliseksi. Äänestystulokset saatiin projektoiduiksi kaikkien silmien eteen muutamassa sekunnissa.

Vaikutelmani oli, että Missouri-synodilla ei ollut tällä kertaa yhtäkään ”suurta”, suuntaa muuttavaa asiaa pöydällä. Asioista kyllä keskusteltiin - joskus tiukastikin, mutta minkäänlaista kriisiä tai vakavaa jakoa en havainnut.

Vieraita partnerikirkkoista oli kutsuttu paikalle parikymmentä. Sen lisäksi oli edustettuna kolmisenkymmentä kirkkoa, joiden kanssa Missourilla ei vielä ole kirkkoyhteyttä. Näihin kuuluivat Ruotsin Missionsprovinsin ja Norjan DELSIN ja Lähetysshiippakunta.

Kokouksen aikana solmittiin kirkkoyhteys (altari- ja saarnatuoliyhteys) LCMS:n ja kolmen pienen kirkon: Belgian, Portugalin ja Tanskan tunnustuksellisten kirkkojen kanssa. Kaikkien kolmen kohdalla luovuttiin elektronisesta äänestyksestä huutoäänestyksen hyväksi. Oli suurenmoista kuulla, kun yli tuhatpäinen edustajien joukko lausui kunkin kirkon erikseen tervetulleeksi päätöksellä ”Yea, Yea, it shall be so, Amen”, minkä jälkeen laulettiin ylistys Pyhälle Kolminaisuudelle (kolme eri kertaa!). Me emme siis vielä kuuluneet tähän joukkoon.

Yllä mainitut muut noin 30 ystäväkirkkoa esiteltiin edustajien joukolle. Meihin suhtauduttiin kaikkialla kiinnostuneesti ja lämpimästi. Olimme LCMS:n kutsuvieraita. Meille ystäväkirkkojen edustajille oli järjestetty vapaamuotoinen vastaanottotilaisuus jo ennen konventin virallista alkua. Presidentti Harrisonkin tuli keskustelemaan ja tapaamaan vieraitaan.

LHPK:n ja monen muunkin ILC-jäsenkirkon kannalta konventti

teki tärkeän päätöksen jatkaa edelleen ILC:n tukemista. Asiasta oli jonkinlaisia epäilyksiä, kun tiedettiin, että ILC:n pääsihteeri, energinen Dr. Al Collver oli keväällä jäänyt tehtävästään eikä sijaista vielä ollut valittu. Konventti vahvisti päätöksensä yksimielisesti.

Konventti alkoi helluntaiaattona pidetyllä yhteisellä messulla, joka vietettiin sekä arvokkaasti, tehokkaasti, liturgisesti että iloisesti. Kohdeltiin, mutta johdonmukaisesti meitä vieraita, jotka emme vielä ole kirkkoyhteisyydessä, kehoitettiin olemaan osallistumatta ehtoolliselle.

Liturgisiin puitteisiin kuuluivat myös joka päivä pidetyt hetki-palvelukset aamulla, keskipäivällä ja illalla. Jokaiseen päivään kuului myös teologis-hengellinen ”essey” konventin alaotsikon aiheista: ”Rejoice”, ”Pray”, ”Give Thanks”.

Moni meistä vieraista istui pitkät tovit valtavan kokoussalin etuosaan meille varatulla alueella seuraten loputonta asioiden käsittelyä. ILC:n virkaa tekevä pääsihteeri Darin Storkson oli meidän isäntämme. Hän ilmaisi moneen kertaan, ettei meidän ole pakko kaikkea kuunnella. Totta oli, että asioiden määrä oli valtava, ja ne koskivat seikkoja, joiden taustoja emme tietenkään tunteneet. Kokouksen kulku oli silti erittäin mielenkiintoinen ja melkein pä kiehtovaa seurattavaa.

Suomen kirkollisen uutiskynnyksen ylitti konventin keskustelussa ainoastaan kysymys kuuden päivän luomisesta. Täällä sai sellaisen kuvan, että päätettiin uudesta ilmaisusta ”natural day”. Ilmaus on jo 30-luvulta peräisin olevasta dokumentista. Jotkut esittivät ”natural”-sanalan poistamista, koska se ei esiinny Raamatussa. Asiasta syntyi lyhyt, ei kiivas keskustelu. Sanamuoto päätettiin jättää entiselleen. Varottiin selvästikin aloittamasta uutta keskustelua asiasta, josta näyttää olevan erimielisyyksiä pinnan alla. Keskustelun lopuksi Harrison totesi, että hänenkin on vaikea kuvitella kuutta ”natural” päivää luomisen pituudeksi, mutta koska Raamattu ei tässä kohtaa anna muuta tietoa, on paras pysyä jo päätetyssä sanamuodossa.

Konventin anti vierailijan kannalta

- Pienen kirkkomme edustajana oli pakko ihmetellä ja ihailla

konventin kulkua. Olin kuullut aikaisemmista konventeista politikoimisineen. Asioista kyllä keskusteltiin ja äänestettiin. Yleensä äänestyksen tulos oli hyvin selvä, mutta joitakin 51/49 % äänestyksiä kuitenkin oli, mutta niistä ei tullut riitaa eikä jälkipuheita - ainakaan havaittavasti.

- Pohjoismaiden hiippakunnat ja niiden tilanne kiinnosti monia. Käytäväkeskusteluissa ja vapaa-aikoina minulta kyseltiin meidän kuulumisistamme ja Pohjoismaiden kirkollisesta tilanteesta. Itselleni oli yllättävää, kuinka monia tuttuja tapasin - niin missourilaisia kuin vierailijoitakin. ”How is Samuli, Juhana, Esko, Markus jne.” - kysymyksiä kuulin monelta. Emme siis ole ihan tuntemattomia.
- Tunnustuksellinen luterilaisuus on inhimillisesti katsoen paljon velkaa LCMS:lle. On vain toivottavaa, että tunnustuksellinen suuntaus pysyy ja vahvistuu sen sisällä.
- Alunperin, vielä tämän vuoden (2019) alussa näytti mahdolliselta, että LHPK:n ja LCMS:n kirkollisesta yhteydestä päätettäisiin Tampassa, mutta Missourin sisäinen byrokratia ei ehtinyt käsittelemään asiaa kaikissa instansseissa. Nähdäkseni emme ole siinä menettäneet mitään, kiirettä kun asialla ei ole.
- Tutustumisen ja suhteitten luomisen kannalta Tampan konventti oli varmasti paikallaan ja hyödyllinen. Nämä kerätyt hyödyt tulee vain saada siirretyksi nuoremmille, etteivät ne mene minun mukanani eläkkeelle tai hautaan.
- Kiitän Jumalaa LCMS:sta ja muista tunnustuksellisista kirkkoista, joiden edustajiin olin yhteydessä. Kiitän samalla siitä, että LHPK ei ole riippuvainen muista, vaan voimme vapaasti kulkea omaa tietämme hyödyntäen kuitenkin nöyrästi toisten tietoja ja opetuksia ja jos mahdollista olla toisillekin hyödyksi.

Lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna LCMS:n presidentti Matthew Harrison ja pastori James Krikava (Praha) vierailivat Lähetshiippakunnassa. Keskusteluissa tuli esiin mm. kirkkoyhteysasia, jota molemmat osapuolet tahtovat edistää. Vuoden 2020 puolella palataan asiaan vielä tarkemmin.

Riika, Latvia, elokuu 2019

Konservatiivisten luterilaisten kirkkojen piispojen kokous Latviassa 21.-24. elokuuta 2019.

Järjestäjinä ja kutsujina: Kansainvälinen luterilainen neuvosto (ILC, International Lutheran Council) ja Latvian evankelisluterilainen kirkko. Kokouksen isäntänä toimi arkkipiispa Janis Vanags.

Oli tarkoitus koota erityisesti Pohjolan, Baltian ja Itä-Euroopan tunnustuksellisia piispoja yhteen. Piispoja ja edustajia oli Latviasta, Englannista, Liettuaista, Norjasta, Siperiasta, Suomesta, Tsekistä, Ukrainasta, Valko-Venäjältä.

Alussa keskusteltiin lyhyesti ”konservatiivi”-sanasta, joka oli koontumisemme nimessä. Yleinen ajatus oli, että ”tunnustuksellinen” on osuvampi ilmaus, sillä teologisesti konservatiivi voi olla muu kuin tunnustuksellinen.

Päivät alkoivat 21.08. Riian tuomiokirkon (luterilainen) komealla urkukonsertilla. Kirkossa oli kolmisen sataa maksanutta kuuntelijaa meidän kutsuttujen lisäksi. Latvian kirkon erityinen asema näkyy sille kuuluvissa kirkoissa ja muussa omaisuudessa. Sillä on yhteiskunnassa kansankirkon kaltainen asema katolisen ja ortodoksisen kirkon rinnalla. Nämä kolme ovat Latviassa suunnilleen yhtä suuria ja hyvissä suhteissa toisiinsa. Kirkolla on noin 300 seurakuntaa. Jäsenistön määrästä ilmoitetaan hyvin ristiriitaisia tietoja. Kirkko itse arvelee, että todellisia jäseniä on vähintään 40 000. Ulkopuolisissa lähteissä mainitaan 250 000 tai jopa enemmän.

Päivät oli järjestetty niin, että yhteiset hartaushetket ja jumalanpalvelukset olivat runkona, jokaisena päivänä kuultiin sitten eri kirkkojen kuulumisia sekä yhteensä pari esitelmää. Aikaa oli tietoisesti varattu paljon keskinäisille tapaamisille ja keskustelulle.

Edellisen vuoden elokuussa pidettiin samantapainen kokous, jossa päätettiin pyrkiä yhdistämään mahdollisuuksia ja voimia teologikoulutuksessa. Näissä merkeissä olikin maaliskuussa pidetty kokous, jonka tuloksia Liepajan piispa Hanns Martins Jensens (syntyjään ruotsalainen) esitteli ensimmäisenä päivänä. Kokoukseen oli kutsuttu eri kirkkojen teologikoulutuksen edustajia. Päätöksiä ei vielä tehty,

kysymys oli resurssien, tarpeiden ja ideoiden kartoittamisesta.

Kolmantena päivänä arkkipiispa Vanags piti laajan esityksen post-modernismista ja sen vaikutuksista yhteiskuntaan ja kirkkoon.

Kirkkojen kuulumisia:

Ukrainan piispa Serge Maschewski:

Ukrainan evankelisluterilainen kirkko (ELCU), entinen Saksalainen ev.lut. kirkko. Neuvostoaika oli tietenkin kaikille kristityille kova ja kirkkoille, myös kirkkorakennuksille ja omistussuhteitten selkeydelle tuhoisa. Kun kirkko ja kirkot saivat jälleen järjestäytyä ja osittain omaisuuttaankin takaisin, alkoivat toiset huolet: Lännen rikkaat kansankirkot ja niiden yhteistyöelimet painostavat Ukrainan kirkkoa hyväksymään naipappeuden ja homo-agendansa.

Näille kirkkoille on erityisen suuri lahja, että ne voivat olla yhteydessä tunnustuksellisiin kirkkoihin.

Siperian kirkko, piispa Vsevolod Lytkin:

Kirkko syntyi Viron luterilaisen kirkon ”helmassa”, kun pastori (nyt siis piispa) Lytkin alkoi evankelioida Novosibirskissä 1990-luvun alussa. Kirkolla on oma seminaari, 25 seurakuntaa, noin 2100 jäsentä ja piispan lisäksi 14 pappia ja 4 diakonia. Kirkko itsenäistyi 1993. Silä on hyvät suhteet myös Inkerin kirkkoon.

Valko-Venäjän kirkon johtaja Pavel Luchenko:

Kirkon alkupäivät olivat jo reformaatiossa. Vähä katekismus käännettiin pian, samoin muuta kirjallisuutta. Kirkolla on rikas historia, mutta Neuvostoaika tuhosi kirkon melkein kokonaan. 1956 oli vain kaksi kirkkorakennusta jäljellä, ei ainuttakaan virallista seurakuntaa. 1993 oli uusi alku kirkolle. EKD ja SELK ottivat yhteyttä 1990-luvun alkupuolella ja v. 2000 saatiin virallinen asema. Mutta vaikeudet jatkuvat. Kirkon suurin ongelma on pappien puute. Viime vuonna oli vielä kolme pastoria hoitamassa 11 seurakuntaa ja 7 rukoushuoneyhteisöä, yksi heistä muutti Saksaan ja toinen on yli 80-vuotias. Kirkko pyrkii liittymään ILC:n jäseneksi. Seurakuntiin on tullut uusia jäse-

niä. Motiivina on ollut messujen liturgisuus.

Liettuan piispa Mindaugas Sabutis:

Liettuan itsenäistyminen merkitsi myös luterilaiselle kirkolle uutta alkua. Vanhoihin pappeihin ei yleensä luotettu, ja johto siirtyi nuoremmille. Piispan vaalissa 15 vuotta sitten (2004) oli kolme ehdokasta, joista Sabutis valittiin toisella vaalikierroksella yhden äänen enemmistöllä. Hän oli silloin vasta 29-vuotias. Häneen tunnutaan luottavan, ja kaikista ilmeisistä vaikeuksista huolimatta Liettuan ev.lut. kirkossa vallitsee tietty optimismi. Sabutis sanoi olevansa kaikkeen sellaiseen tyytyväinen, millä on jatkuvuutta: esimerkiksi nuorisoleirit ovat osoittautuneet siunaukseksi. Niitä on pidetty jo 22 vuotta.

Kirkolla on 54 seurakuntaa ja 136 rakennusta. Rakennusten määrä on niin Liettuan kuin Latviankin kirkkoille suorastaan ongelma. Niiden ei mielellään anneta jäädä surullisiksi raunioiksi, mutta restauroiminen ja ylläpito on kallista.

Norjan piispa Thor Henrik With (DELSIN):

Norjan kirkollinen hajanaisuus on pikkukirkoille paha raskaus. DELSINillä on viisi seurakuntaa, aivan pohjoisessa neljä ja etelässä yksi. Kautokeinon seurakunnassa on sellaisia ongelmia, että pahimmassa tapauksessa se jää pois toisiin yhteyksiin tai kokonaan yksin.

DELSIN on ILC:n jäsen, mutta ILC:iin kuuluu toinenkin norjalainen pikkukirkko, LCN Norjan luterilainen kirkko, jolla on kaiketi vielä pienemmät puitteet. Sen piispa Torkil Masvie oli kutsuttu kokoukseemme, mutta ei päässyt tulemaan. Pienuushan ei ole synti eikä este kirkkoyhteyksille. Tuntuu vain ikävältä, että voimia ei pystytäkään yhdistämään.

ILC:n kuulumisia ja näkymiä selvitteli Englannin luterilaisen kirkon puheenjohtaja Rev. Ehlers. ILC on vahvistunut viime vuosina. Siihen on liittynyt kirkkoja lisää - joku todella suurikin (Madagaskar). Jopa Mekane Jeesus -kirkko on harkinnut jäseneksi liittymistä.

Missouri-synodin terveiset toi James Krikava Prahasta. Missouri on niin ILC:n voima kuin myös Euroopan pienten tunnustuksellis-

ten luterilaisten kirkkojen tuki, ja on varsinkin presidentti Harrisonin aikana ottanut tämän osansa yhä tietoisemmin tehtäväkseen.

Keskustelimme päivien loppupuoella vakavasti yhteisestä tulevaisuudestamme. Me voimme olla toisillemme hyödyllisiä, jos vain yhdistämme voimiamme tietyillä alueilla. Latvian kirkolla on erityinen asema, jota se mielellään käyttää pienempien hyväksi.

Alustavasti sovittiin, että seuraava kokous pidetään tasan vuoden kuluttua. Aivan päivien lopulla Ukrainan piispa ehdotti, että kokous pidettäisiinkin Ukrainassa. Asia jäi vielä auki.

Orpington, Englanti, Syyskuu 2019

Englannin luterilainen kirkko (The Evangelical Lutheran Church of England, ELCE) kokoontui kirkolliskokoukseen Orpingtonissa, Etelä-Lontoossa 27.8.–28.9.2019. Kirkolliskokouksen työlistalla oli uuden puheenjohtajan valinta. Rev. Jon Ehlers on palvellut kolme kautta, 9 vuotta, kirkon johdossa ja toivoi jonkun toisen tulevan valituksi. ELCE:llä ei ole piispaa, vaan yksi pastoreista valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajaksi, jonka virka on itseasiassa piispan virka, vaikka piispa-nimitystä ei käytetäkään. Uudeksi kirkon johtajaksi valittiin Rev. Georg Samiec, australialainen pastori, joka on palvellut ELCE:a vuodesta 2002.

Esityksillä oli Lähetyshiippakunnan kannalta toinenkin suuri asia: kirkollisen yhteyden solmiminen Suomen evankelisluterilaisen lähetyshiippakunnan ja Norjan tunnustuksellisen hiippakunnan DELSINin kanssa. Punaista äänestyslippua kohottamalla seurakuntien edustajat ja pastorit yksimielisesti hyväksyivät alttari- ja saarnatuoliyhteyden molempien pohjoismaisten hiippakuntien kanssa.

Päätöstä ovat edeltäneet yhteiset teologiset keskustelut, jotka alkoivat vuonna 2016. Näissä keskusteluissa on käynyt ilmi yhteinen ja sama raamatullis-tunnustuksellinen usko.

Tämä on pitkään valmisteltu ja odotettu päätös, joka on varmasti siunaukseksi molemmille kirkkoille. Vaikka olemme molemmat pieniä kirkkoja, jaamme saman ilon ja rohkeuden julistaa Kristusta Jeesusta maallistuneissa yhteiskunnissamme.

Lähetysshiippakunnalla on ollut jo vuosia monia yhteyksiä Englannin luterilaisen kirkon kanssa. Monet seurakuntalaiset ovat Englannissa vieraillessa olleet mukana ELCE:n seurakunnissa. Molemmat kirkot kuuluvat Kansainväliseen luterilaiseen neuvostoon (ILC).

Englannin luterilaisen kirkon teologinen seminaari Cambridgessa sijaitseva Westfield House on myös palvellut eri tavoin yhteyksien syventymisessä.

Lähetysshiippakunta tekee omasta puolestaan päätöksensä kirkkoyhteydessä hiippakuntakokouksessaan 16.11.2019.

ELCE:n historia alkoi kuuden Englantiin muuttaneen nuoren saksalaisen leipurin päätöksestä palkata englanninkielinen luterilainen pappi pieneen seurakuntaansa v. 1896. Kirkolle annettiin nykyinen nimi vasta 1952. Sillä on 14 seurakuntaa ja muutama ”missio”, saarnapaikka, jotka eivät vielä ole järjestäytyneet seurakunniksi.

Lopuksi

Lähetysshiippakunta ei pyri kirkkoyhteyteen vain yhteyksien itsensä takia. Tarkoituksenmukaista on solmia kirkkoyhteys kirkkoihin, joiden kanssa meillä on käytännössä yhteistyötä. ILC:n (Kansainvälinen luterilainen neuvosto) puitteissa olemme tulleet tutuiksi monen tunnustuksellisen kirkon kanssa, mistä tietenkin iloitsemme. Sikäli kuin näiden kanssa syntyy käytännön yhteistyötä, on tarpeellista todeta yhteinen tunnustus ja evankeliumin mukainen ymmärrys ja käytäntö armonvälineitten hoidossa ja sopia kirkkoyhteydestä.

Minne menet, Lähetyshiippakunta?¹

Hiippakuntadekaani, TT Juhana Pohjola

”Tämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään, ja he huusivat suurella äänellä sanoen: ’Pelastus tulee meidän Jumalaltamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalta.’” (Ilm. 7:9)

Mikä juhla! Mikä juhlakenttä! Mikä juhlakansa! Johannes näkee ilmestyksessään perille asti. Hän näkee kaikki perille päässeet. Mitä pelastetuista kerrotaan? ”Heitä oli suuri joukko, jota kukaan ei voi laskea.” Vaikka täällä ajassa seurakunta on usein piskuinen lauma ja harvassa ovat kaidan tien kulkijat, niin lopulta toteutuu Aabrahamille annettu lupaus: sinun jälkeläisiäsi – uskon lapsia - on enemmän kuin tähtiä taivaalla. Mistä nämä tulevat? ”Kaikista kansoista ja kielistä.” Jeesuksen paluun edellytyksenä ollut tehtävä ja lupaus, että parannus-ta syntien anteeksiantamiseksi on saarnattava hänen nimesssänsä kaikille kansoille (Luuk. 24), on todella toteutunut. Maailmanlähetyks on saatu päätökseen. Keitä nämä oikein sitten ovat? ”Suuresta ahdistuksesta tulevat, ja he ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.” Nämä puhuvat eri kieliä, ovat erirotuisia, jokaisella on eri elämän historia takanaan ja varmasti tulevat monesta eri kirkkokunnasta. Mutta suuren moninaisuuden keskellä heitä yhdistää yksi asia. Se on ratkaiseva: He kaikki ovat pesseet vaatteensa Karitsan veressä. Heillä ei ole muuta puhtautta eikä turvaa valtaistuimen edessä kuin syntien anteeksiantamus Jeesuksen ristinveren tähden.

Mistä tulemme?

Tänä syksynä tulee 20 vuotta Suomen Luther-säätiön perustamisesta. Samalla joulukuussa tulee 20 vuotta pappisvihkimyksestäni. Piispa

¹ Linjapuhe Lähetyshiippakunnan kesäjuhlassa Loimaalla 3.8.2019.

Olavi Rimpiläinen vihki minut paimenvirkaan, ja Oulun tuomikapituli antoi minulle virkamääräyksen rakentaa jumalanpalvelusyhdistöjä Suomen Luther-säätiön kautta Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Paljon voisi puhua siitä, mitä valtakirkossa muuttui, miten virkamääräys peruttiin ja lopulta pappisvirastakin erotettiin. Mielessäni on kuitenkin se nuori lukiolaispoika, joka tuskaisena mietti elämän mielekkyyttä ja tulevaisuutta. Teologian opiskeluja en ollut koskaan edes ajatellut – korkeintaan viimeisenä vaihtoehtona. Mutta kun Jumala armossaan tarttui minuun eikä irti päästänyt, mikä muu jäi vaihtoehdoksi? Mietin silloin, mikä on lopulta merkityksellistä. Jos saan edes yhden ihmisen saattaa tuohon Karitsan veressä pelastettujen suureen joukkoon, niin mikä voisi olla tärkeämpää! Tähän tehtävään haluan elämäni käyttää.

Joku voi ajatella, että näin naiivi nuori uskovainen poika voi tosiaan ajatella, ennen kuin elämän realiteetit opettavat. Mutta, rakkaat ystävät, näin ajattelen edelleen, ja Jumala armossaan suokoon, etten sitä näkyä kadota. Miksi kerron tämän? Siksi, että meillä säilyisi aina Johanneksen piirtämä kuva silmiemme edessä. Vaikka kannamme huolta isänmaasta, joka ideologisessa huumassa hylkää luotuisuuden perusasiat ja terveen järjen, vaikka emme halua olla mukana suolansa menettäneessä kansankirkollisessa arvokeskustelussa, vaikka syystä puhumme yhteisöllisyydestä ja rakennamme innolla vapaaehtoisorganisaatiota, kaiken työmme tähtäyspisteen tulee olla tämä: Lähetys-hiippakunnassa, sen seurakunnissa, sen työn ja lähetyspanoksen kautta saatetaan ihmisiä tuohon suureen pelastettujen joukkoon Karitsan veren kautta. Jumalanpalvelus on todella elämäksi – iankaikkiseksi elämäksi. Seurakunta on todella kotina – taivaan kotia varten. Kaikki vaivannäkö, kaikki uhrialttius, kaikki kamppailutkin seurakunnissa saavat merkityksensä tästä päämäärästä käsin. Jotta siitä suuresta joukosta löytyisivät kerran sinun ja minun, näiden lasten ja nuorten sekä monen, monen muun kasvot.

Todella 20 vuotta sitten kokoontui eri herätysliikkeistä pieni joukko huolestuneita kristittyjä, joilla oli kysymyksenä: mihin mennä itse ja perheen kanssa apostolisen julistuksen ja paimenviran mukaiseen

jumalanpalvelukseen ja missä elää seurakuntayhteisössä? Koska valtakirkko oli kuuro näille huolille ja herätysliikkeet halvaantuneita toimimaan, perustettiin lokakuun 24. päivänä 1999 Suomen Luther-säätiö. Mistä lähtökohdista? Seurakuntien rakentamisesta kokemusta ei ollut lainkaan, tiloja ei lainkaan, varoja 150 000 markkaa ja yksi osa-aikainen työntekijä ja pian yksi muutaman kymmenen hengen messuyhteisö. Paljon sen sijaan oli uuden opettelua ja paljon myös vastustusta uutta järjestöä kohtaan. Mitä tästä voisikaan tulla? Muis-tan, miten unelmoimme silloin, että jos joskus olisi kymmenessä suurimmassa kaupungissa kymmenen seurakuntaa, ja niillä olisi kymmenen palkattua pastoria hoitamassa, silloin tavoite olisi saavutettu. Kun meitä oli kaksi työntekijää ja muutamia ystäv- ja eläkepappeja mukana, teimme tilauksen papeille annettavista paimenristeistä. Päätimme ottaa uskossa niin suuren määrän, ettei tarvitsisi Saksasta tehdä koskaan uutta tilausta. Näin posti toi 40 paimenristiä, mikä sai omamme ja toisten suut hymyyn!

Miksi näitä muistelen? Siksi, kun katson teitä, tuttuja ja uusia kasvoja eri seurakunnista, eri puolilta Suomea, etten vain unohtaisi, mitä hyvää Herra on meille tehnyt. Jumala armossaan halusi käyttää kaikista puutteistamme huolimatta työrukkasta nimeltä Suomen Luther-säätiö ja sen kautta synnyttää luterilaisen kirkon nimeltä Suomen evankelisluterilainen lähetyshiippakunta. Jokin syy sinullakin oli tulla mukaan. Mutta lopulta kyse on siitä, että Herra halusi antaa kaikki ihmiset, joilla on ollut ilo, into ja taito rakentaa yhteisöllisyyttä, jotta työtä, huolehtia taloudesta, palvella suntioina, kirkkokahvittajina, musiikin lahjalla, pyhäkouluissa, diakoniassa. Herra on antanut piispat ja papit laumalleen. Herra on antanut ne, jotka halusivat tätä juhlaa rakentaa ja siihen osallistua. Jokaisen teistä Herra on lahjana antanut. Jokaisella teistä on kertomus siitä, mitä reittiä pitkin on tien-sä seurakuntaan löytänyt. Ja ehkä jollakin tämä kertomus alkaa näistä juhlista tai radion ääreltä.

Luterilainen vaihtoehto

Maalikuussa 2013 Lähetyshiippakunnan perusti 25 seurakuntaa, joi-

ta palveli 37 pastoria. Se päivä tuntui olevan suuri sadonkorjuujuhla mutta myös uuden kylvökauden alku. Siihen saakka oli rakennettu Luther-säätiön kautta jumalanpalvelusyhteisöjä Suomen ev.lut. kirkon puitteissa. Tilanne oli muuttumassa. Kun halusimme rakentaa tuntomerkkien kirkkoa, sillä oli hintansa. Ei ristejä tilata kannettavaksi vain Saksasta, vaan kyllä ne annetaan taivaasta. Jumalan sanaa tuli opettaa ja seurata kokonaisesti vaikka sitten erotettaisiin. Kun tuomiokapitulit sulki ovensa nuorilta teologeiltamme, papit oli vihittävä vaikka sitten Ruotsissa. Ehtoollisia tuli viettää, vaikka lupia ei saataisikaan. Kastaa tuli, vaikka tuomiokapitulit eivät tykkäisikään. Väärien opettajien kanssa ei voinut polvistua samaan ehtoollispyötyään, vaikka ovet sulkeutuisivat. Jumalanpalveluksiin tuli kokoontua, vaikka kirkkoja ei vuokrattaisikaan. Kirkon seitsemän tuntomerkkiä eivät ole vai teologinen idea pohdittavaksi, vaan ohje-nuora arjessa eletäväksi.

Surullisena mutta ilman mitään katkeruutta on hyvä sanoa ääneen, ettei tällä kirkollisella uudistusohjelmalla, opetuksella ja käytännöllä ollut enää mahdollisuutta toimia kastekirkossamme. Kyse ei ollut vain siitä, kuinka kauas Suomen evankelis-luterilainen kirkko käytännössä oli joutunut omalta tunnusperustaltaan, vaan siitä, ettei ilman kompromisseja meille ollut tilaa siellä. En tarkoita vain pappeja, joilta vietiin mahdollisuudet palvella virassa. Puhun ennen kaikkea seurakuntalaisista, jotka eivät ole voineet osallistua paikallisseurakunnan messuihin. Siksi tarvittiin, ei vain luterilaisia vaihtoehtojumalanpalveluksia, vaan luterilainen vaihtoehto kirkoksi. Tätä vaihtoehtoa Lähetysliikkeen perustaminen on merkinnyt.

Ja kuitenkin, jos seuraa nykyistä keskustelua, niin usein tarjotaan vaihtoehdottomuutta. Yhtäältä sanotaan, ettei Suomen ev.lut. kirkon ulkopuolella ole elämää. Keväällä ilmestynyt pastori Timo Pöyhösen kirja *Yhteisöjen kirkko* nostaa hienosti pöydälle tarpeen erilaisille jumalanpalvelusyhteisöille paikallisseurakuntien rinnalla ja herätysliikkeissä. Nehän vetävät väkeä, nuoria ja perheitä. Ne innostavat vapaaehtoisuuteen. Niissä hengellinen elämä syvenee jne. Pöyhönen kuitenkin vahvasti linjaa omasta viitekehyksestään käsin, millaisilla

yhteisöillä ei ole tulevaisuutta: ”Suomessa kirkolla on monopoli ja kirkon ulkopuolelle ajautuvat ryhmät väistämättä kuihtuvat.” Näitä suuruuden ja toimintamahdollisuuksien äänenpainoja kuulee eri tavoin sanoitettuina myös herätysliikejohtajien kannanotoissa. Toisaalta kuitenkin yhä kasvava joukko yhä äänekkäämmin kyselee, mikä kirkko voisi olla vaihtoehto Jumalan pelon kadottaneelle pride-kirkolle. Mihin kirkkoon voisi hyvillä mielin kuulua? Voisiko se olla Inkerin kirkko Venäjällä? Vai pitäisikö siirtyä länteen Roomaan tai itään ortodoksiseen traditioon? Karismaattisiin yhteisöihinkö? Vai pitäisikö jäädä kirkon jäsenyyden jättäneenä ns. Norvannon kirkkoon eli hoitamaan hengellistä elämää radion raamattuselitysten äärelle?

Luterilaista vaihtoehtoa tarvittaisiin, mutta sitä on toivotonta rakentaa. Näinkö todella? Meidän ei tarvitse uskoa monopolipuheita. Meidän tavoitteenamme ei tarvitse olla kirkollinen elintila, sillä Kristuksella ja hänen sanallaan on aina tilaa. Meillä on vapaus elää todeksi meille annettua luterilaista vaihtoehtoa. Ja jos toiset näkevät kirkkomme ei minään, niin muista, että Jumalan rakennusaines on ”ei mitään”. Vaikka valtakirkossa näyttääkin sysipimeältä, Jumala vahvistakoon niitä, jotka pitävät siellä esillä elämän sanaa. Mutta niille, jotka etsivät vaihtoehtoa, haluamme sanoa: Lähetysshiippakunta on avoin mutta monin tavoin keskeneräinen kirkko. Olemme kuitenkin luterilainen kirkko, jonka yhteydessä voi kulkea koko matkan pyhästä kasteesta hautaan siunaamiseen. Haluamme tarjota etsiville ja kodittomiksi jääneille raamatulliseen julistukseen, liturgiseen messuun ja yhteisölliseen elämään ankkuroituvat seurakunnat. Ja haluamme rakentaa yhteyttä kaikkien niiden kanssa, jotka ottavat todesta Raamatun sanan ja Vähän katekismuksen opetuksen. Ilahduttavasti tällaista sillanrakennusta on viime vuosina käyty esimerkiksi Suomen evankelisluterilaisen seurakuntaliiton kanssa.

Naapurissamme alkoi talon ulkomaalaus. Urakoitsijan komea kyltti pystytettiin pihalle. Siinä luki: ”Pahoittelemme aiheuttamaamme”, ei häiriöitä eikä melua, vaan ”naapurikateutta. Ahdistuksesta pääsee eroon soittamalla meille tähän numeroon.” En tiedä, millaisia kylttejä suurten rinnakkaistonttiemme jättiteltojen ja katedraalien eteen

pystytetään, mutta kateuteen ja ahdistukseen ei ole aihetta. Sillä mitä meiltä puuttuu, kun saamme edelleen Karitsan veren kautta saattaa ihmisiä taivaan juhlaan?

Pian Lähetyshiippakunnan perustamisen jälkeen vuonna 2013 hiippakuntaneuvosto kirjasi konkreettisia tavoitteita, millainen hiippakuntamme olisi vuonna 2020. Nyt uuden vuosikymmenen kynnyksellä näemme, että monet niistä ovat toteutuneet. Seurakuntien määrä nousi 25:stä 35:een, joista kolme on ruotsinkielistä. Jäsenmäärä on kasvanut 7 %:n vuosivauhdilla ollen nyt reilusti yli 2000. Olemme tuottaneet virsi-, katekismus- ja hartauskirjamateriaalit. Ulkolähetyspanostuksemme on moninkertaistunut. Olemme osana kansainvälistä tunnustuksellista kirkkoperhettä 7,5 miljoonan jäsenen Kansainvälisen luterilaisen neuvoston (ILC) kautta ja saaneet sisarkirkkoja viimeksi keväällä Saksasta ja pian syksyllä Englannista. Pappiskollegio on kasvanut oman pastoraali-instituutin pappiskoulutuksen seurauksena 57:ään – Saksasta on täytynyt jo aikaa sitten tehdä uusi ristitilaus. Lasten ja nuorten leireillä on joka vuosi ollut enemmän osallistujia. Talous on vahvistunut 8 %:n vuosivauhtia! Moni asia on varmasti vaiheessa, paljon on tehty virheitäkin, mutta mikä tärkeintä, silloin kirjattu rukous on toteutunut: ”Lähetyshiippakunta on kulkenut piispansa johdolla teologisesti yksimielisenä ja säilyttänyt työnäkynsä sanan ja sakramenttien varaan rakentuvista luterilaisista seurakunnista.” Jumala suokoon uskollisuuden ja yksimielisyyden Jumalan sanassa myös jatkossa!

Suunnitelma 25

Tässä me nyt olemme ensimmäisessä kesäjuhlassamme, jota ei ollut uskallettu edes kirjata suunnitelmiimme, ja kysymme: Minne menet, Lähetyshiippakunta?

Tällä hetkellä luodaan tulevaisuudentavoitteita tulevalle vuosikymmenelle. Usein silmiin osuva tavoite yhteisöllä ja yrityksilläkin on: hiilineutraalius vuonna 2030. Jumalan luomakunnasta huolehtiminen on kallis asia, mutta LHPK hiilineutraaliksi 2030 ei voi varmaan riittää meille! Mitä voisi tavoitella hiippakunta, jonka nimi on

Lähetyshiippakunta? Ei vain meidän nimemme vaan myös kirkon olemukseen on kirjoitettu näky ihmisten johdattamisesta, ei vain kohti ihmis- ja luomakunnan parempaa tulevaisuutta, vaan perille suureen juhlaan taivaassa. Tähän sopii huonosti sana neutraaluis, sillä olemme aivan häpeämättömästi yhden asian, Kristuksen ja hänen sanansa, puolesta. Meidän kutsumuksemme on suurin ja iloisin mahdollinen: kutsua ihmisiä Karitsan suureen hääjuhlaan!

Lähetyshiippakunnan matkahan on aivan alussa. Lähtökohdistamme käsin olemme saaneet monin verroin enemmän, mitä ikinä osasimme pyytää. Mutta koska uskon olemukseen kuuluu olla ahnas armosta rikkaan Isän edessä, kysyn sinulta: Onko Herrallamme vielä käyttöä meille tässä maassa vielä laajemmin? Haluaako hän vielä lähettää ihmisiä tähän pyhiinvaeltajien matkaryhmään?

Tätä kysellessä ja yhdessä tulevaisuutta kaavaillessa asetimme hyvin konkreettisen tavoitteen nimeltä 25. Mitä se sisältää? Vuonna 2025 Lähetyshiippakunnan seurakuntien määrä on kasvanut 25:llä. Niitä hoitavien pastorien määrä olisi kasvanut 25:llä, ja Lähetyshiippakunnan jäsenmäärä olisi kasvanut ei vaan 25:llä, vaan 2500:lla.

Ymmärrät varmasti, että määrällisen kasvun tavoite on vain yksi näkökulma. Ja itse asiassa sitä Jeesus ei koskaan ole seuraajiltaan edellyttänyt. Ei hän vaadi uskomattoman suuria tuloksia, vaan uskollisuutta vähässä. Kyse ei ole siis hengellisestä tuloksenteosta. Tavoitteen takana ei ole jatkuvan kasvun paine. Sen takaa löytyy yksi sana: Rakkaus! Ei meidän rakkautemme, vaan Jumalan rakkaus luomiaan ja lunastamiaan ihmisiä kohtaan. Ei pienen Lähetyshiippakuntamme tavoite ole kasvaa itsemme tähden. Ei siksi, että kerran me voisimme puunatun katedraalimme eteen pystyttää kyltin naapurikateudeksi! Sillä ei taivaan suurella juhlakentällä kannetta Lähetyshiippakunnan pinssiä eikä Koinonia-ristiä. Ei, vaan siksi, että näinä päivinä, kun monien rakkaus kylmenee ja monet kristitytkin eksyvät aikamme taloudellisessa hyvinvoinnissa ja ideologisessa paineessa, Karitsan rakkaus ei ole kylmennyt.

Meidän kysymyksemme on, saammeko me sen armon, että voimme vetää lahjaksi saamaamme pelastusveneeseen kylmässä vedessä

räpiköiviä turvaan? Voimmeko me kutsua saamaamme teltaan myrskyssä rämpiviä suojaan? Vieläkö saamme kutsua nääntyviä siihen elämän leivän pöytään, joka meille on taivaasta lahjaksi katettu?

25 uutta seurakuntaa. Miksi juuri uusia seurakuntia? Ensinnäkin, koska se on raamatullinen, luterilainen ja tehokas tapa tavoittaa uusia ihmisiä – koti etsii ihmistä. Toiseksi uusien seurakuntien perustaminen olemassa olevien tuella uudistaa ja virvoittaa vanhoja seurakuntia hengellisesti – koti tarvitsee minua. Miten uudet seurakunnat voisivat syntyä? Tällä hetkellä on ainakin kymmenellä uudella paikkakunnalla aloitettu työ, jossa seurakunta ei vielä ole järjestäytynyt. Missä kaikkialla onkaan 10–20 hengen ryhmiä, jotka kysyvät, voisiko täälläkin pitää messuja, joihin ilolla osallistua. Jos Jumala suo, niistä syntyy uusia seurakuntia. Toiseksi tavoitteemme on Seinäjoen ja Helsingin mallien mukaisesti synnyttää samalla paikkakunnalla olemassa olevasta seurakunnasta uusia seurakuntia. Kun seurakunta lähestyy sadan hengen kokoa, on hyvä olla puheissa monistuminen, uuden käynnistäminen. Kuinka monta alle sadan hengen seurakuntaa voidaan eri puolille Suomea mahtua? Kolmanneksi Lähetyshiippakunta on avoin ryhmille ja seurakunnille, jotka ovat järjestäneet työnsä ja toimintansa itsenäisesti, mutta etsivät luterilaista kirkkoa, johon liittyä.

25 uutta paimenta. Lähetyshiippakunnan myötä ei murtunut vain tuomiokapitulien ordinaatiosulku, vaan myös yliopistojen monopoli teologikoulutuksessa. Meillä on käsky rukoilla elon Herraa lähettämään työmiehiä. Hiippakuntamme pastoraali-instituutti ja sen järjestämät kurssit ovat olleet yksi vastaus. Nyt on meneillään kolmas kurssi, jolla on yhdeksän osallistujaa. Uusia kursseja on suunnitteilla. Myös niitä pappeja on tullut, jotka ovat jääneet eläkkeelle tai eivät omantunnon syistä voi enää toimia Suomen ev.lut. kirkon seurakunnissa. Suuri haasteemme on myös, että jo nyt palvelevat työntekijämme jaksavat haastavassa työssään.

2500 uutta jäsentä. Jos meillä kuuluu kirkkaasti Kristuksen armon evankeliumi ja selkeä raamatullis-tunnustuksellinen opetus. Jos meillä on tarjota jumalanpalvelus elämäksi ja seurakunta kodiksi. Jos meil-

lä on rukous ja halu olla kutsumassa, kohtaamassa ja vastaanottamassa uusia tulijoita. Jos meillä on viisautta rakentaa seurakuntia, joihin on tilaa tulla lepäämään ja palvelemaan eri tavoin. Jos meillä ovat viisaasti käytössä monet median kanavat ja muut tavat välittää kutsua. Jos pidämme hengellistä huolta lapsistamme ja nuoristamme. Jos nuoret aikuisemme oppivat vastoin ajan henkeä näkemään avioliiton ja – jos Jumala suo – lasten, monien lasten, vastaanottamisen suurena lahjana ja tehtävänä. Jos Pyhä Henki näkee hyväksi antaa, niin miksi eivät seurakuntamme voisi myös määrällisesti kasvaa?

Kohti taivaan kotia

Minne menet, Lähetysshiippakunta? Minne menemmekin, vaikeuksia ei puutu. Ympäröivässä yhteiskunnassa kasvavassa määrin ns. suvaitsevien moraalinen tietoisuus vaatii ns. suvaitsemattomien häpäisemistä ja eristämistä sanoin ja pian myös teoin. Mutta ennen kaikkea vaikeuksia on luvassa oman syntisen lihamme tähden, joka niin helposti loukkaantuu, riitaantuu ja vetäytyy. Miten selviämme?

Olimme perheen kanssa lomalla Espanjassa ja patikoimme kuuluisaa kanjonireittiä ns. Kuninkaan polkua, Caminito del Reyä, pitkin. Yleensä olen oppinut pitäytymään kirjoitetussa sanassa, mutta tällä kertaa en uskonut matkaoppaan sanoja: ei sovi korkeanpaikankammoisille. Kaikkien muiden heikkouksieni joukosta tämäkin löytyy. Kun kuljimme mahtavan kanjonin seinämään tehtyä polkua pitkin, maisemat olivat huikeat, mutta päätäni huimasi. Kun tuli hetki ylittää kymmenien metrien korkeudessa syvä rotko metalliritiläsiltaa pitkin, jähmetyin. En voinut kääntyä takaisin enkä mennä eteenpäin. Liimauduin vuoren seinämään kiinni. Siinä oli lapsilla ihmettelemistä. Kun muut ottivat selfiekuvia sillalla, en kerta kaikkiaan voinut liikkua. Olin avuton, eikä minua, toisin kuin muita, tilanne naurattanut yhtään. Apuun tuli puistovartija. Hän antoi selvät ohjeet: vaimosi kulkee edelläsi, tartu kaksin käsin vaimosi selkäreppuun, kiinnitä katseesi vaimosi suojakypärän takana olevaan punaiseen pisteeseen äläkä irrota katsettasi siitä. Niin hän tyhjensi sillan muista turisteista, ja minä kuljin raahustaen vaimoni perässä, hänen reppuaan rystyset val-

koisena rutistaen ja katse visusti kypärän punaisessa pisteessä. Näky ei ollut varmaan uljaan maskuliininen, muta mitä siitä, kun selvisin yli rotkon toiselle puolelle!

Tämä oli hyvää avioliittohuoltoa: hyvinä ja huonoina päivinä, korkeissa ja matalissa paikoissa! Mutta voiko se kuvata jotakin meidän matkastamme? Seurakunta ei kulje rivit ojennuksessa paraatina kohti juhlakenttää, vaan hoippuen ja kompastellen, hyvässä ja huonossa maineessa. Vaeltajat tarvitsevat apua, toisia rinnalle. Seurakunta tarvitsee konkretiaa ja kiinnepisteen. Siksi Kuninkaamme polulle Pyhä Henki on antanut paimenet ohjaaman tietä pitkin, antanut kristiveljet ja -sisaret tueksi vierelle, lahjoittanut hengellisen eväsrepun sanassa ja sakramenteissa, Kristuksen punaisen ristin katseemme kiinnityskohteeksi ja kypäräksi pelastuksen toivon.

Lähetyshiippakunta kulkee sinne, minne Jumalan kansa on vaeltanut läpi historian erämaan: kohti taivaallista kotia Jumalan sanan lupausten varassa. Vuonna 2025 monen meistä kohdalla matka on jo päättynyt. Meille on annettu lyhyt aika elää, uskoa, rakastaa ja rakentaa. Kun vielä on päivä, tehkäämme yhdessä työtä!

Kaksikymmentä vuotta sitten työmme alkoi teol.lis. Simo Kiviran ja Kirsti-vaimon olohuoneessa, jossa perustettiin työrukkanen: Suomen Luther-säätiö. Tällä työllä kaiken heikkouden, puutteen ja vastustuksen keskellä on ollut siunaus. Kun turvaamme Jumalan Karitsan vereen elämässä ja kuolemassa, kuljemme siunauksen alla. Lähetyshiippakunnan seurakunnissa on tavoitteena yksi kerrallaan saattaa jäsenensä suureen juhlaan. Simo saatettiin tammikuussa 2004. Hänellä oli arkussa valkoinen kastepuku yllään, palmunlehti toisessa ja krusifiksi toisessa kädessä. Hän oli juhlavalmis! Pian on sinun ja pian on minun vuoroni kulkea perässä. Olet juhlavalmis Karitsan veren tähden.

Minne menet, Lähetyshiippakunta? Menemme tähän loppumatoomaan kesäjuhlaan: *"Ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään, ja he huusivat suurella äänellä sanoen: 'Pelastus tulee meidän Jumalaltamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalta!'"*

II Tälle perustalle

Nooan päivät¹

Pastori, TT Anssi Simojoki

Matteuksen evankeliumista luemme Jeesuksen sanat: ”*Sillä niin kuin oli Nooan päivinä, niin on Ihmisen Pojan tulemus oleva. Sillä niin kuin ihmiset olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin, eivätkä tienneet, ennen kuin vedenpaisumus tuli ja vei heidät kaikki; niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva*”(Matt. 24:37–39).

Tuomion evankeliumi

Vuonna 1934 ilmestyi Osmo Tiililän kirja ”Tuomion evankeliumi”. Kuinka rakkauden Jumalan hyvä uutinen, armahduksen ja armolli-

¹ Raamattuopetus Lähetysshiippakunnan kesäjuhlilla Loimaalla 3.8.2019

suuden ilosanoma, voidaan yhdistää tuomioon? Siksi, että Kristuksen armon evankeliumi on katkaisemattomin sitein yhdistetty Jumalan tuomioon. Herran apostoli Paavali kirjoitti korinttolaisille: *"Sillä minä olin päättänyt olla teidän tykönänne tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna"* (1. Kor. 2:2). Apostolit kantoivat evankeliumin ilmoittajina Jumalan armon evankeliumin uhrisavun maailmaan: *"Me olemme Kristuksen tuoksu Jumalalle sekä pelastuvien että kadotukseen joutuvien joukossa: näille tosin kuoleman haju kuolemaksi, mutta noille elämän tuoksu elämäksi"* (2. Kor. 2:16). Evankeliumi on Ensimmäisen Korinttolaiskirjeen ensimmäisessä luvussa "sana ristiksi". Ristin tuskallisella kuolemalla toimeenpantiin juutalaisten johtomiesten langettama ja Pontius Pilatuksen vahvistama tuomio. Ota ristin tuomio pois, niin evankeliumi on kadotettu!

Apostolien teoissa (17:15–34) Luukas kertoo, miten evankeliumi saarnattiin ensi kertaa Ateenan Areksen kukkulalla 50-luvulla jKr. Outoa oppia saarnannut apostoli Paavali vietiin tutkittavaksi Areiopagin neuvoston eteen. Paavali valitsi lähtökohdaksi tuntemattoman jumalan, jonka alttarin hän oli Ateenassa tavannut hänen sieluansa suututtaneiden epäjumalien joukosta: *"Kävellessäni ympäri ja katsellessani teidän pyhiä paikkojanne minä löysin myös alttarin, johon oli kirjoitettu: 'Tuntemattomalle jumalalle.' Mitä te siis tuntemattanne palvelette, sen minä teille ilmoitan"* (Apt. 17:23). Ateenalaisille tuntematon Jumala on luonut maailman ja ihmiskunnan. Hänen tahtonsa on, että kaikki ihmiset häntä etsisivät ja hänet myös löytäisivät. Hän ei ole kaukana: *"Sillä hänessä me elämme ja liikumme ja olemme"*. Jumala on pitkämielisyydessään kärsinyt pakanakansojen syntisen tietämättömyyden aikoja, mutta nyt hän tekee tietäväksi, että kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus: *"Sillä hän on säättänyt päivän, jona hän on tuomitseva maanpiirin vanhurskaudessa sen miehen kautta, jonka hän siihen on määrännyt; ja hän on antanut kaikille siitä vakuuden herättämällä hänet kuolleista."*

Me elämme siis Jeesuksen Kristuksen kuolleista nousemisen ja Jumalan suuren, viimeisen tuomion välisenä, väijäämättä lyhenevänä

aikana. Autuuden evankeliumi saarnataan maailmassa lopun päivien viimeisten vitsausten ja viimeisen tuomion tulimyrskyn edellä. Elämme viimeisessä, eskatologisessa ajassa. Nykyinen elämämme ja maailman meno ovat Dietrich Bonhoefferin (k. 1944) sanoin ”viimeistä edellinen”. ”Viimeistä edellisten” maailmasta siirrytään pysähtymättä kohti ”viimeisiä” eli kohti sitä, mikä on lopullista. Maailman ja ihmiskunnan kohtaloa ei määrää mykkien kohtalonjumalattarien tavoin toimiva evoluutio. Maailmaa ei pelasta lasten eikä muidenkaan ristiretki ilmastonmuutosta vastaan. Inhimillinen tahdonvoima ei riitä, kun luonto alkaa Jumalan käskystä puhua koko voimallaan. Yksi kohtalokas tulivuorenpurkaus maanjäristyksineen ja hyökyaaltoineen sanoo ihmisten puheita painavamman sanansa täällä viimeistä edellisten maailmassa. Tästä syystä on viisautta suunnistaa ja toimia täällä viimeistä edellisessä maailmassa Jumalan viimeisten, iankaikkisten aivoitusten eli hänen sanansa mukaan. Jos viivymme pelkästään viimeistä edellisissä, kadotamme iankaikkisuuden. Jos pyrimme uskonnollisella kiihkomielellä elämään vain viimeisissä irti arjesta, laiminlyömmme Jumalta saamamme kutsumuksemme ja tehtävämme tässä viimeistä edellisessä maailmassa. Pitkämielisyydessään Jumala kärsii ihmiskunnan syntejä, kapinaa, mielettömyyttä, koska hän odottaa sitä viimeistä ihmistä, jolle evankeliumi vielä voi antaa oikean uskon. Sitten hän – Lutherin sanoin – tekee lopun maailmasta ja tekee sen nopeasti, rutosti. Kun evankeliumi on ilmoitettu koko maailmassa kaikille kansoille, nykyinen meno loppuu ja katoaa kokonaan. Ollaan iankaikkisissa, joko iankaikkisesti autuaina tai iankaikkisesti tuomituina ja kirottuina.

Tuomio

Sana ”tuomio” – kreikaksi *”krisis”* – tarkoittaa erotuksen tekemistä. Oikea tuomio erottaa syyttömän syyllisestä, vanhurskaan väärestä, totuuden valheesta, lainmukaisen laittomasta. Apostoli Paavali lausui Areiopagilla: *”Sillä hän (Jumala) on säättänyt päivän, jona hän on tuomitseva maanpiirin vanhurskaudessa”*. Tulee päivä, jolloin Jumala pohjia myöten erottaa hyvän pahasta ja vanhurskaat jumalattomis-

ta, Kristuksen omat niistä, jotka vailla uskoa ovat eläneet synnissä ja synnille. Tuomioistuimen virkana ei ole langettaa vain rangaistuksia. Tuomioistuimen tehtävänä on myös julistaa syyttöminä syytetyille vapauttava tuomio. Tällainen erottelu tapahtuu viimeisenä päivänä, kun nykyinen evankeliumin ilmoittamisen ja todistamisen aika ja Herran omien kärsimystie ovat tulleet päähänsä, Jeesuksen sanoin: *”Mutta pitäkää te vaari itsestänne. Teidät vedetään oikeuksiin, ja teitä piestään synagogissa, ja teidät asetetaan maaherrain ja kuningasten eteen, minun tähteni, todistukseksi heille. ... Ja sitä ennen pitää evankeliumi saarnattaman kaikille kansoille. Ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden; mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se pelastuu”* (Mark. 13:9–10, 13).

Ihmisen vihamielisyys Jumalaa kohtaan näkyy sitkeänä haluttomuutena kuulla Jumalan sanaa. Hyvän Paimenen kutsuva ääni on vastenmielinen. Vielä on joissakin paikoissa oikeita alttareita ja saarnatuoleja, mutta suruttomat ihmiset mieluummin suitsuttavat mökkien grillialttareilla ja valuttavat tölkkioluen libaatioita, juomauhreja, pyhän sakramentin sijasta. Tämä selittää, miksi tänä päivänä vanhasa kristikunnassa sadattuhannet ihmiset tempautuvat rock-raivoon ja Karitsan lipun sijasta seuraavat sateenkaaren kapinalippua Jumalan hyvää luomistyötä ja pyhää tahtoa vastaan. Olemme nähneet, miten politikoivat prelaatit ovat helppojen pikavoittojen toivossa marssineet sateenkaarikapinallisten riveissä. Ajatellessani valtion ja kirkon nykyistä eettistä kaaosta, täytyy palata tohtori Martti Lutheriin ja hänen kirjaansa ”Kirkolliskokouksista ja kirkoista” v:lta 1539:

Jollei oikeutta enää noudatettaisi, tai pidettäisiin sitä vääränä sen tähden, ettei joku sitä tottele, tai on jättänyt sen pois käytännöstä, niin silloinhan oikeus häviäisi koko maailmasta. Huorintekijä sanoisi myös olevansa oikeassa, koska avioliiton rikkojain keskuudessa kuudes käsky on jäänyt pois käytännöstä eikä enää heitä mielletty. Niin, voisimmepa me Adamin lapset yhdessä kaikkien paholaisten kanssa pitää kirkolliskokouksen Jumalaa vastaan ja päättää: Kuuletko sinä, Jumala, meidän ihmisten ja paholaisten keskuudessa ovat kaikki sinun käskysi rauenneet ja tulleet pois käytännöstä: sen tähden ei mei-

dän enää tule niitä noudattaa, vaan meidän täytyy tehdä niitä vastaan; sinun tulee pitää tämä oikeana eikä tuomita meitä, koska siellä, missä oikeus on menettänyt arvonsa, enää ei ole mitään syntiä (s. 33).²

Ensin Suomessa meni pyhä, elinikäinen avioliitto 1950-luvun mitaan, kun eronneiden vihkimiset valtasivat kirkkojen alttarit. Sitten 1980-luvulla rikottiin kirkon apostolinen saarnavirka ja vuosituhannen vaihtuessa kiihtyvällä vauhdilla opetus Jumalan luomistyöstä, miehenä ja naisena olemisesta. Erilaisin profeetallisin merkein Jumala on kyllä varoittanut niin meillä kuin muuallakin. Laitilalainen rukoi-levainen maallikkopuhuja Väinö Aerila lausui usein seurojen lopussa Lutherin sanat: ”Ymmärtäväise näist vaariottava, mutt jumalattoma pitävä heitä pahan menons.”

Miksi sitten on pyhille langetettuja vääriä tuomioita, oikeusmurhia, pieksemistä, kahleita, kuolemaa? Siksi, että Jumalan lapset tässä maailmassa paljastavat maailman luontaisen pahuuden ja vihan Jumalaa kohtaan. Kun Jumalaa vihaavat ihmiset eivät pääse itse Jumalan kimppuun, he hyökkäävät lasten ja perillisten päälle hävittääksensä heidät ja kaiken Jumalan palvelemisen tyystin tästä maailmasta. Olen nähnyt Neuvostoliiton salaisen poliisin päämajassa yöllä otettuja, sydäntä särkeviä valokuvia niistä nuorista miehistä ja naisista, jotka 1930-luvulla yrittivät ylläpitää Venäjän vanhaa luterilaista kirkkoa. Nuoria, vakavia kasvoja, jotka tiesivät odottaa pahinta. Jeesus sanoi pyhille apostoleilleen ennen Getsemanea: *”Jos maailma teitä vihaa, niin tietäkää, että se on vihannut minua ennen kuin teitä. Jos te maailmasta olisitte, niin maailma omaansa rakastaisi; mutta koska te ette ole maailmasta, vaan minä olen teidät maailmasta valinnut, sen tähden maailma teitä vihaa. ... Mutta kaiken tämän he tekevät teille minun nimeni tähden, koska he eivät tunne häntä, joka on minut lähettänyt. Jos minä en olisi tullut ja puhunut heille, ei heillä olisi syntiä; mutta nyt heillä ei ole, millä syntiänsä puolustaisivat. Joka vihaa minua, se vihaa myös minun Isääni”* (Joh. 15:18–19, 22–23). Kirkollinen virkakaan ei suojele Jumalan vihaamiselta. Etelä-afrikkalainen anglikaaniarkkipiispa Desmond Tutu (s. 1931) on mennyt sateenkaariuhmassaan

² Yrjö Loimarannan suomennos. Kuopio 1910, s. 33.

niin pitkälle, että hän on julkisesti kuuluttanut kieltäytyvänsä taivaspaikasta, jos Jumala viimeisenä päivänä tuomitsee Sodomian tien kulijat.

Viimeinen tuomio on oleva oikean, vanhurskaan tuomion päivä, koska Jumala toimittaa sen. Jeesuksen veren ansion turvissa ei ole mitään peljättävää, koska uhriverensä syntisten edestä vuodattanut Jumalan Karitsa on ottanut pois maailman synnit ja avannut taivaissa Isän edessä Uuden testamentin seitsemällä sinetillä suljetun kirjakäärön. Se on meidän perintötestamenttimme. Siihen on kirjoitettu kaikki se, mitä maailmassa tapahtuu matkalla näistä viimeistä edellisistä viimeisiin ja iankaikkisiin. Jumalan uhrikaritsa oli se ainoa mahdollinen, jonka tuli murtaa kirjakäärön sinetit ja aukaista meille iankaikkinen elämä, tulevaisuus ja toivo.

Nooan päivät ja pako Sodomasta

Arkipäiväinen elämä luo ja ylläpitää helposti petollista vaikutelmaa, että kaikki on kuten ennenkin, että kaikki sellaisena jatkuukin. Maailma on aina ollut tällainen ja tulee aina olemaankin. Kristuksen toista tulemusta odottavien kristittyjen pilkkaa oli kuullut jo apostoli Pietari: *”Tietäkää se, että viimeisinä päivinä tulee pilkkaubeinensa pilkkaajia, jotka vaeltavat omien himojensa mukaan ja sanovat: ’Missä on lupaus hänen tulemuksensa? Sillä onhan siitä asti, kuin isät nukuivat pois, kaikki pysynyt, niin kuin se on ollut luomakunnan alusta.’ Sillä tietensä he eivät ole tietävinään, että taivaat ja samoin maa, vedestä ja veden kautta rakennettu, olivat ikivanhastaan olemassa Jumalan sanan voimasta ja että niiden kautta silloinen maailma hukui vedenpaisumukseen. Mutta nykyiset taivaat ja maa ovat samalla sanalla talletetut tulelle, säästetyt jumalattomain ihmisten tuomion ja kadoituksen päivään”* (2. Piet. 3:3–7). Kaukana totuudesta on pilkkaajien väite: *”Kaikki on pysynyt, niin kuin se on ollut luomakunnan alusta”*. Päinvastoin on asia: *”Siitä asti, kuin isät nukuivat pois, mikään ei ole pysynyt, niin kuin se on ollut luomakunnan alusta”*. Koskaan aikaisemmin ei maailman väkiluku ole ollut niin korkea kuin nykyään: 8 miljardia. Runsas vuosisata sitten Wrightin veljekset nousivat len-

tokoneella ilmaan. Sen jälkeen lentokoneilla on sodittu ja nostettu maailman kansainvälinen matkustajaliikenne maanteiltä, laivoista ja rautateiltä siiville. Koskaan ennen ei ihminen ole voinut kantaa mukanaan pikku vekotinta, jolla voi olla yhteydessä lähes kaikkialle maailmaan. Kaikki meidän ympärillämme on muuttunut!

Kun puhutaan arkipäiväistymisestä, se ei suinkaan tarkoita tavalisen, jokapäiväisen elämän halveksimista, jollaiseen itseensä ihmiskunnan valiojoukkona pitäneet poliitikot, filosofit ja taiteilijat ovat maailman sivu syyllystyneet. Bolsevikkijohtajat käynnistivät 1920- ja 1930-luvuilla sotaretken luonnon ja sen lakien nujertamiseksi uuden yhteiskunnan tieltä. Sen sotaretken luonteeseen kuului, että ihmiselämän arvo punnittiin vain sillä, miten hyödyllinen yksilö oli valtiojohdon politiikalle. Ihmisellä ei ollut muuta kuin välinearvo. Samasta juuresta versoo tänään ympäristökiihkoilu, jossa vaaditaan jopa ekologialla perusteltua viranomaislupaa lasten saamiselle. Sen luvan ja käskyn antoi Jumala luodessaan ihmissuvun. Kansallissosialistisessa Saksassa oli rotuja ja ihmisryhmiä, joilta kiellettiin lisääntyminen ja oikeus elää. Liberaalien raivoisasti, virheellisin perustein puolustama abortti, syntymättömän lapsen surmaaminen, on lisääntynyt valtavaan mittaan ympäri maailmaa. Miksi virheellisesti? Abortin advokaatit toistavat iskulausetta: Nainen päättäköön ruumiistaan! Kohdussa kehittyvä lapsi ei kuitenkaan ole naisen ruumiinosa, vaikka roomalaiset pakanat niin opettivat. Ruumiinosalla ei ole omia sormenjälkiään ja ainutlaatuista, perinnöllisyyttä määrävää DNA-tekijäänsä. Minun isovarpaallani on sama DNA kuin minulla. Syntymistään odottavalla lapsella on äitinsä kohdussa aivan oma DNA, aivan omat, ainutlaatuiset sormenjälkensä. Hän ei ole toisen isovarvas tai suonikohju. Abortissa nainen ei päästä omasta ruumiistaan vaan toisen ihmisen elämästä. Vaikka lasten kuolemat tällä tavoin kasvavat miljooniin, se ei tunnu miltään lehdenlukijasta ja televisionkatsojasta, koska puistattavia kuvia surmatuista, syntymättömistä lapsista ei missään näytetä. Yhdysvalloissa abortti on harventanut väestöä siinä määrin, että Korkeimman oikeuden vuoden 1973 abortin laillistamisen jälkeen yli 50 miljoonan amerikkalaisen on estetty pääsemästä

hengissä äidin kohdusta. Se on arkipäivää, kunhan sen näkemistä ei päästetä näkyviin kansalaisia häiritsemään. Neuvostoliiton sisäiset kauhut olivat arkipäivää. Harmi ja suuttumus kohdistuivat usein vankeileireiltä palanneisiin eloonjääneisiin, jotka olivat tulleet takaisin muistuttamaan tehdyistä rikoksista. Saksassa arkipäivää oli se, että tietyt ihmiset kantoivat vaatteissaan Daavidin tähteä osoittamassa, että he olivat juutalaisia. Olen kutsunut todistajaksi juutalaisen naisfilosofin Hannah Arendtin (1906–1975). Hän julkaisi v. 1951 kirjaklassikkonsa totalitarismista ja myöhemmin seurasi Jerusalemissa Adolf Eichmannin oikeudenkäyntiä³. Everstiluutnantti Eichmann, johtava juutalaisten tuhoaja, oli tavallinen, arkinen virkamies: murhaaja vailla pahoja henkilökohtaisia tarkoitusperiä, murhaaja, joka ei koskaan ajatellut tekojensa merkitystä eikä ottanut niistä mitään vastuuta. Arendtin mielestä hän oli ajattelematon henkilö, jolla ei ollut kykyä pohtia asioita toisten ihmisten kannalta. Eichmannissa kuten niin monessa Natsi-Saksan virkamieheessä ja despoottien salaisten poliisien henkilökunnassa kohdataan suuri pahuus mahdollisimman arkipäiväisessä hahmossa.

Vesi ja tuli

Raamatun kaukaisessa alkuhistoriassa oli aika, jolloin ihmiskunta oli erityisen paha. Raamattu kertoo: *”Mutta kun Herra näki, että ihmisten pahuus oli suuri maan päällä ja että kaikki heidän sydämensä aivoitukset ja ajatukset olivat kaiken aikaa ainoastaan pahat, niin Herra katui tehneensä ihmiset maan päälle, ja hän tuli murheelliseksi sydämessänsä. Ja Herra sanoi: ’Minä hävitän maan päältä ihmiset, jotka minä loin, sekä ihmiset että karjan, matelijat ja taivaan linnut; sillä minä kadun ne tehneeni.’ Mutta Nooa sai armon Herran silmien edessä”* (1. Moos. 5:5–8). Seurasi vedenpaisumus, joka hukutti vanhan, jättiläisten ajan pahan ihmiskunnan. Oman aikamme tiedoilla ja kokemuksilla vedenpaisumus on jo paljon vähemmän sadunomainen kuin aikaisemmin. Nyt tiedetään, että laajoja maa-alueita on huk-

³ The Origins of Totalitarianism. Penguin Classics 2017. Arendt – Elon, Eichmann in Jerusalem. The Banality of Evil. Penguin Classics 2006.

kunut vesien alle. Tutkijat puhuvat menneisyyden jopa kilometrin korkuisista tsunamiaalloista. Vedenpaisumuksen jättiläiskatastrofi jäi elämään ihmiskunnan yhteiseen muistiin niin Euroopassa kuin Keski- ja Etelä-Amerikan muinaisten kansojen perinteissä.

Aika oli Jumalan silmissä paha, mutta ihmiset elivät niin kuin ennenkin. Meidän päivinämme paha pesii myös siistinnäköisessä arkipäivän suruttomuudessa, jolla ei ole enää mitään tosi kosketusta armonvälineiden, Jumalan sanan ja pyhien sakramenttien kanssa: Raamattu, Jeesus, risti ja iankaikkinen elämä puuttuvat kokonaan. Jeesus sanoi Matteuksen 24. luvussa: *”Sillä niin kuin oli Nooan päivinä, niin on Ihmisen Pojan tulemus oleva. Sillä niin kuin ihmiset olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin, eivätkä tienneet, ennen kuin vedenpaisumus tuli ja vei heidät kaikki; niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva”* (Matt. 24:37–39). Läpikohtaisin paha ihmissuku eli arkipäiväistä elämäänsä vielä silloinkin, kun vanhurskauden saarnaaja Nooa oli perustanut laivatelakkansa kuivalle maalle (2. Piet. 2:5).

Meidän nykyisestä kristillisyydestämme on kadonnut sana ”suruttomuus”. Viihteen ruokkima suruttomuus on pikemmin hyve aikana, joka opettaa vain nautintoa. Kutsuuko kristillinen musiikkikaaan enää parannukseen? Suruton ihminen ei tunne syntejään eikä niiden seurauksista välitä. *”Jumalan pitkämielisyys odotti Nooan päivinä, silloin kun valmistettiin arkkiä, jossa vain muutamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta”* (2. Piet. 3:20). Sellaista on arkipäiväinen paha kaikkialla: eletään suruttomasti eikä kuunnella Jumalan sanan parannukseen kutsuvaa ääntä. Eräänä päivänä vanhurskauden saarnaaja oli poissa, arkin ovi oli lukittu, ja raskaat sadepilvet nousivat taivaanrannalta: *”Samoin kuin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat, mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta, ja se hukutti heidät kaikki, samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy”* (Luuk. 17:26–30). Arkipäiväisyyttä keskellä suurinta synnin harjoittamista, kunnes tapahtui se, mitä kukaan ei uskonut todeksi.

Miksi me huolestumme omasta ajastamme? Siksi, että on ero pae-
ta huonon omantunnon tähden Adamin ja Eevan tavoin häpeissään
piiloon kuin nousta avoimeen kapinaan Jumalaa ja hänen pyhää tah-
toaan vastaan. Synnintekoaan häpeillen peittelevä tunnustaa ainakin
epäsuorasti Jumalan vanhurskauden. Meillä kaikilla on aina vakava
kilvoittelu perisyntien turmeluksen ja lankeemuksiemme kanssa. Sen
sijaan avoin kapinaan nouseminen pyrkii vihan vimmassa syökse-
mään Jumalan vanhurskauden valtaistuimeltaan. Raamattu on sen
ennustanut: *"Miksi pakanat pauhaavat ja kansat turhia ajattelevat?
Maan kuninkaat nousevat, ruhtinaat yhdessä neuvottelevat Herraa
ja hänen voideltuansa vastaan: 'Katkaiskaamme heidän kahleensa,
heittäkäämme päältäämme heidän köytensä'"* (Ps. 2:1–3). Lootin So-
domassa väkivaltainen synnin harjoittaminen oli julkista häpeämät-
tömyyttä, avointa kapinaa Jumalan vanhurskautta vastaan sekä sen
vanhurskauden seuraajien vainoamista. Sellainen oli Sodomassa ja
Gomorrassa tavanomaista, jokapäiväistä. Kun vallankumousideolo-
giat nousivat Euroopassa harjoittamaan veristä hirmuvallaa niin kuin
Ranskan Suuressa vallankumouksessa 1789–1799, se oli tietoista
kapinaa Raamatun Jumalaa vastaan. Neuvostoliitossa toistui sama
vielä paljon suuremmassa mitassa. Kansallissosialistinen ideologia ja
politiikka olivat paitsi juutalaisvastaisia, myös kristittyjen vainoamis-
ta ja kristinuskon lopun valmistamista. Tänä päivänä suvaitsematon
sateenkaari-ideologia käy kaikkialla kristinuskon, sen tuntomerkkien
ja kristillisen elämän, jopa kielenkäytön kimppuun. Sateenkaarilipun
perässä marssiminen on kapinaa Jumalaa, hänen vanhurskauttaan ja
jumalallista elämää vastaan juuri siinä mielessä, kuin Martti Luther
kirjoitti kirjassaan "Kirkolliskokouksista ja kirkosta":

Niin, voisimmepa me Adamin lapset yhdessä kaikkien perkeleiden
kanssa pitää kirkolliskokouksen Jumalaa vastaan ja päättää: Kuuletko
sinä, Jumala, meidän ihmisten ja perkeleiden keskuudessa ovat kaik-
ki sinun käskysi rauenneet ja tulleet pois käytännöstä: ... sinun tulee
pitää tämä oikeana eikä tuomita meitä, koska siellä, missä oikeus on
menettänyt arvonsa, enää ei ole mitään syntiä.

Tällainen kapina kertoo, että rangaistus ja tuomio eivät voi olla

kaukana: *"Hän, joka taivaassa asuu, nauraa; Herra pilkkaa heitä. Kerran hän on puhuva heille vihassansa, peljättävä heitä hirmuisuudessaan: 'Minä olen asettanut kuninkaani Siioniin, pyhälle vuorelleni.' ... Tulkaa siis järkiinne, kuninkaas, maan tuomarit, ottakaa nuhteesta vaari. Palvelkaa Herraa pelvolla ja iloitkaa vavistuksella. Antakaa suuta pojalle, ettei hän vihastuisi ettekä te hukkuisi tiellänne. Sillä hänen vihansa syttyy äkisti. Autuaat ovat kaikki, jotka häneen turvaavat"* (Ps. 2:4–6,10–12).

Samaan aikaan meidän on kiitollisina muistettava Jumalan sanoin kuvaamatonta pitkämielisyyttä, kun hän antaa maailman vielä pysyä. Kristus odottaa ja tekee kaikkensa, että vielä moni ja moni vastustaja kääntyisi antamaan oikeassa uskossa suuta Jumalan Pojalle. Tosin tavanomaisen, arkipäiväisen pahan ja synnin harjoittamisen maailmassa kaikki näyttää sujuvan kuten aina ennenkin. Se on ajattelematottoman ihmisen näköharha. Jeesus sanoi: *"Sillä niin kuin ihmiset olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin, eivätkä tienneet, ennen kuin vedenpaisumus tuli ja vei heidät kaikki; niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva ... samoin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat, mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta, ja se hukutti heidät kaikki, samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy".* Jumalan sana täyttyy päivä päivältä, vaikka vain harvat sen uskoisivat: *"Sillä hän on säätänyt päivän, jona hän on tuomitseva maanpiirin vanhurskaudessa sen miehen kautta, jonka hän siihen on määrännyt; ja hän on antanut kaikille siitä vakuuden herättämällä hänet kuolleista."*

Mitä meidän tulee ja mitä me voimme tehdä?

Mitä meidän siis tulee ja mitä me voimme tehdä? Kuinka kauhuissamme meidän pitäisi olla koko ajan sen mukaan, mitä me näemme ja kuulemme: sotia, sanomia sodista, odotettavissa olevia luonnon ja ihmiskunnan onnettomuuksia A:sta Ö:hön, kun ihmiset Jeesuksen sanojen mukaisesti meren ja aaltojen pauhatessa menehtyvät, koska he epäuskoisina pelkäävät sitä, mikä tuleva on: *"Ja on oleva merkit*

auringossa ja kuussa ja tähdissä, ja ahdistus kansoilla maan päällä ja epätoivo, kun meri ja aallot pauhaavat. Ja ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa; sillä taivaitten voimat järkkyvät” (Luuk. 21:25–26).

On aloitettava siitä, mitä taivaallinen Ihmisen Poika, meidän korotettu Herramme Jeesus Kristus sanoi pelosta maahan kaatuneelle Johannekselle Ilmestyskirjan 1. luvussa: *”Älä pelkää! Minä olen ensimmäinen ja viimeinen, ja minä elän; ja minä olin kuollut, ja katso, minä elän aina ja iankaikkisesti, ja minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet”* (Ilm. 1:18). Kaikkien todellisten pelon aiheiden ja tietoisien kauhupropagandalla pelottelun keskellä meidän väärät pelkomme poistaa Kristuksen lupaus Matteuksen evankeliumin viimeisen luvun viimeisissä sanoissa: *”Katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti”* (Matt. 28:20). Turun läänin Lapin pitäjän rukoilevainen pienviljelijä, maalari, sotainvalidi Frans Suominen vastasi kerran sotapolulla ”siellä jossakin”, kun aseveljet kysyivät, pelkäsi-
kö hän, uskovainen mies, vihollista: ”Em mnää vihollist pelkkä. Teiä jumalattomuuttan mnää pelkkä.”

Mitä tarkoittaa Jeesuksen sana: ”Nostakaa päänne!” Se on sitä, että me ilman pelkoa ja kauhua elämme kasteemme liitossa hänen antamaansa elämää vapaina ja kiitollisina häneen luottaen, häntä palvellen, hänen tahtoaan kaikessa seuraten. Meidän kasteemme oikea sateenkaari vahvistaa meitä ajallisessa työssä ja kutsumuksessa kuten Nooan historian sateenkaari (1. Moos. 8:22). Vähenevän väestön Rooman valtakunnassa kristityt olivat se kansakunta, joka koko ajan kasvoi, koska kristityt uskoivat Jumalaan, uskoivat Kristukseen ja elivät sen mukaisesti miehen ja naisen avioliittoa kunnioittaen. He antoivat lasten syntyä ja pelastivat heitteille jätettyjä lapsia seurakunnan suojiin. Elämä kirkossa, avioliitossa ja perheessä sai voimansa evankeliumista Jumalan sanan kuulemisena ja pyhän sakramentin vastaanottamisena. Kristittyjen tavallinen elämä olikin taivaallista elämää, vaellusta Pyhässä Hengessä. Pyhä Henki antaa valon ja voiman kaikkeen oikeaan ja pyhään. Niin tapahtuu tänäänkin todellisessa elämässä poissa parrasvaloista ja vapaina Jumalan sanasta luopuneiden käskyvallasta.

Olkaamme näissä Nooan päivissämme uskossa ja elämässä vapaita Jumalan lapsia mitään ja ketään pelkäämättä ja kaikkia tiellemme osuneita kurjia rakasten. Jumalanpelko karkottaa kaikki kauhut. Me uskomme ja näemme, että Kaikkivaltias Jumala kaiken aikaa vaikuttaa ja toimii, että Kristus todella on kanssamme. Läsnaolevan Kristuksen oppi, kristologia, syrjäyttää aina uudelleen onton kirkkoromantiikan.

Mitä vielä voikaan tapahtua? Monessa kohdin Vanhaa testamentia hämmästyttää ankaran Jumalan arvaamaton hellämielisyys. Kun tuhoon tuomitun Niiniven kansa katui ja teki parannusta, profeetta Joonan pelkäämä jumalallinen hellämielisyys muutti syntien suututtaman Jumalan vihan armahtamiseksi: *”Kun Jumala näki heidän tekonsa, että he kääntyivät pois pahalta tieltänsä, niin Jumala katui sitä pahaa, minkä hän oli sanonut tekevänsä heille, eikä tehnyt sitä”* (Joonan 3:10). Israelin ja Juudan historiassa kuninkaan ja kansan katumus ja parannus muuttivat Jumalan mielen. Pahatkin hallitsijat saivat syntejänsä katuessaan kokea Jumalan anteeksiantamuksen ja laupeuden, vaikka Jerusalemin hävitys ja Baabelin pakkosiirtolaisuus koko ajan odottivatkin tulevaisuudessa. Lutherin Ilmestyskirjan selityksessä vuodelta 1530 oppineet ja rohkeat evankeliumin saarnaajat rajoittavat ja murtavat Peto-Antikristuksen valtakuntaa. Minun elämäni aikana kaksi antikristillistä hirviövaltakuntaa on kukistunut, kristittyjen osuus buddhalaisen Etelä-Korean väestöstä on yli 30 %, Indonesia on kokenut suuria herätyksiä, kirkot Venäjällä ovat taas auki ja hävitettyjen tilalle rakennetaan uusia, kansainvaellukset irrottavat tuhansia islamista ja hindulaisuudesta. Me tiedämme Raamatusta, että Jumalan sana otetaan kerran maailmasta pois, että tulenpaisumuksen päivä tulee. On varauduttava kristittyjen ja juutalaisten pahenevaan painostukseen ja vainoon lähitulevaisuudessa. Me emme kuitenkaan tiedä sitä, mitä kaikkea odottamatonta Jumalan laupeus, pitkämielisyys ja rakkaus voivat sillä välin saada aikaan maailman kansojen meressä ennen viimeisen autuaaksi tulevan ihmisen uudestisyntymistä vedestä ja Hengestä. Sen me tiedämme, että Jumala toimii sanansa mukaan ja toteuttaa sanansa yli ymmärryksemme. Pyytäkäämme edelleen autuuden ihmeitä tälle maailmalle. Siionin virren 162 ru-

kousvirressä veisataan:

*"Niin, Pyhä Henki kirkasta meill Jesustamme rakasta,
ett sydämemme syttyisit autuast tuntoo nauttisit,
osallisuutta voimaa kansa kaikesta hänen armostans ...
Josk ristos salaisuudess me nykyisell armohetkellä
näkisimme nekin ihmehet, joit viel em ole nähnehet.
Ah, opet meille uskoa saadaksem sinuss lepoa!"*

Naisen asema kristinuskon alkuaikoina

TT Pauliina Pylvänäinen

Kuluneena vuonna maassamme on julkaistu kaksi laajalle lukijakunnalle suunnattua kirjaa, joissa otetaan kantaa naisen asemaan Uudessa testamentissa ja varhaiskirkossa. Ensin helmikuussa uutiskynnyksen ylitti *Taantuvan tasa-arvon kirkko*, joka on Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa toimivien pappien kirjoittama teos. Hieman myöhemmin julkaistiin suomalaisten tutkijoiden laatima *Sukupuoli Raamatun maailmassa*. Molemmat kirjat käsittelevät muiden teemojen ohella varhaiskristillisten naisten asemaa – ja muovailevat siitä hätkähdyttävän samansuuntaisia johtopäätöksiä.

Taantuvan tasa-arvon kirkon kirjoittajat ovat huolissaan naisjohtajien aseman kehityksen pysähtymisestä kirkossa. Luvussa ”Jumala ei syrji” Päivi Vähäkangas viittaa varhaiskirkon naisten rooliin ja kirjoittaa: ”Ensimmäisinä vuosisatoina ei vielä ollut kirkkorakennuksia, vaan kristityt kokoontuivat salaa yksityiskodeissa. Näitä kokoontumisia johtivat usein naiset, jotka olivat avanneet ovensa seurakunnalle. Kun kristinuskosta tuli Rooman valtionuskonto ja jumalanpalveluksista julkisia tilaisuuksia, siirtyivät ohjat miesten käsiin.”

Sukupuoli Raamatun maailmassa -kirjassa puolestaan tulkitaan Raamattua erilaisista tieteellisistä sukupuolentutkimuksen näkökulmista käsin. Kaisa-Maria Pihlava on kirjoittanut siihen artikkelin varhaiskristillistä naisauktoriteeteistä. Hänen keskeinen väitteensä on, että kristinuskon kahtena ensimmäisenä vuosisatana joillakin naisilla oli seurakunnassa auktoriteettiasema. Nämä naiset olivat perheenpäitä ja tarjosivat tilat seurakunnan kokoontumisia varten. Pihlavan mukaan auktoriteettiasema oli mahdollinen, koska kirkkoon ei ollut vielä tuolloin kehittynyt hierarkkista virkajärjestelmää: ”Koska virkoja ei ollut, auktoriteettiasema oli neuvoteltavissa sosiaalisissa suhteissa toisten tarjoamien ja toisten tarvitsemien hyödykkeiden mukaan. Näin ollen nainen, jonka kodissa varhaiset kristityt kokoontuivat, saattoi hyvin olla auktoriteetti näissä kokoontumisissa.”

Lainaamani Vähäkankaan ja Pihlavan ajatukset kutsuvat meidät hetkeksi pohtimaan naisten asemaa kristinuskon alkuaikoina. Käsittelen tässä lyhyesti kolme lainauksista esille nousevaa teemaa: Viran olemassaolon alkuperää sekä naisten roolia seurakunnassa Uuden testamentin ja varhaiskirkon maailmassa.

Virka on ollut olemassa alusta asti

Mistä lähtien kirkossa on ollut virka? Edellä kerroin, että Kaisa-Maria Pihlavan mukaan vielä Uutta testamenttia kirjoitettaessa virkoja ei varsinaisesti ollut. Useiden tutkijoiden tavoin hän näyttää ajattelevan, että seurakuntiin muodostui virkoja pikkuhiljaa ensimmäisten kristillisten vuosikymmenten ja -satojen kuluessa. Luterilainen tunnustus näkee kehityskulun kuitenkin toisin. Sen mukaan kirkon viran alkuperä voidaan löytää Raamatusta.

Augsburgin tunnustuksen mukaan kirkon virka eli apostolinen virka on olemassa evankeliumin opettamista ja sakramenttien jakamista varten.⁴ Se on siis armonvälinevirka. Viran alkuperä juontaa juurensa hetkiin, jolloin Jeesus Kristus lähetti apostolit opettamaan evankeliumia ja asetti kasteen, ehtoollisen sekä avaintenvallan julkisen käytön.

Kristus lähetti apostolinsa kastamaan ja opettamaan kaste- ja lähetyskäskystä tutuilla sanoilla (Matt. 28:16–20). Kun apostolit toimivat sen mukaan, Kristus itse toimii heidän kauttaan. Jeesus näet sanoo: ”Joka kuulee teitä, hän kuulee minua” (Luuk. 10: 16).⁵ Vastavasti vain opetuslapset olivat kuulemassa, kun Jeesus asetti ehtoollisen ja käski viettämään sitä Hänen muistokseen (Luuk. 22:16).

Apostolisen viran kautta Kristus myös antaa synnit anteeksi. Kun Jeesus lähetti apostolit matkaan, Hän varusti heidät Pyhällä Hengellä tätä tehtävää varten: ”Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minäkin teidät.” Ja tämän sanottuaan hän puhalsi heidän päällensä ja sanoi heille: ’Ottakaa Pyhä Henki. Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne

⁴ CA V.

⁵ CA XXVIII, 21-22.

ovat pidätetyt.” (Joh. 20:21–23).⁶ Jeesus myös nimitti Pietarin kal-liokseen, jonka päälle Hän rakentaa seurakuntansa (Matt. 16:18–19). *Paavin valta ja johtoasema* huomauttaa, että vaikka Jeesus puhuttelee jakeissa Pietaria, valtuutus ei ole annettu vain yhdelle opetuslapselle. Jeesuksen sanoja kuulemassa on koko opetuslasten joukko.⁷

Luterilaisen tunnustuksen mukaan nämä raamatunkohdat selittä-vät, milloin kirkon virka on syntynyt. Se on ollut olemassa Jeesukses-ta lähtien. Kristus asetti kirkon viran silloin, kun Hän asetti kunkin armonvälineen. Voimmekin ajatella, että puhuessamme kasteen ja ehtoollisen asetussanoista, puhumme samalla myös kirkon viran ase-tussanoista.

Kuten tiedämme, Jeesuksen lähettämät apostolit olivat miehiä. Evankeliumit kertovat kuitenkin myös naisista, jotka kulkivat Jeesuk-sen seurassa siinä missä miehetkin. Useita heistä mainitaan nimeltä, kuten Maria Magdaleena, Johanna ja Susanna. Vaikka Jeesus ei valin-nut naisia apostolien joukkoon, heillä oli toinen tärkeä tehtävä: He ”seurasivat ja palvelivat” Jeesusta (Matt. 27:55–56; Mark. 15:40–41; Luuk. 8:1–3).

Kyseisissä jakeissa palveleminen ilmaistaan alkukielisessä Uudessa testamentissa verbillä ”*diakoneoo*”, josta tulee meidänkin kieleemme sana ”diakonia”. Palveleminen merkitsi tuohon aikaan jonkin asian välittämistä yhdeltä taholta toiselle. Se saattoi olla esimerkiksi tava-ran tai rahan kuljettamista lähettäjältä saajalle. Luukkaan evanke-liumissa kerrotaan, että Jeesusta seuranneet naiset palvelivat Häntä ”varoillansa” (Luuk. 8:3). Naiset toisin sanoen rahoittivat Jeesuksen ja opetuslasten toimintaa. Luukas ei kuitenkaan kerro tarkemmin, mihin varoja käytettiin. Olenkin pohtinut, olisiko niillä maksettu päivittäisen elämisen kuluja? Jeesuksen ei kerrota joka päivä tehneen ruokkimisihmeitä, mutta seurueen täytyi silti syödä. Heidän piti myös pukeutua, majoittua ja liikkua paikasta toiseen. Naiset olisivat siten varallisuudellaan auttaneet seuruetta elämään jokapäiväistä elä-mää ja mahdollistaneet Jeesuksen julkisen toiminnan käytännössä.

⁶ Trac. 31; CA XXVIII, 5-6.

⁷ Trac. 22-23.

Naisten tie Jeesuksen seuraajina ja palvelijoina vei lopulta Golgatalle ristiinnaulitsemista katselemaan, mutta he saivat olla myös ensimmäisiä Herran ylösnousemuksen todistajia (Luuk. 23:46–24:12). Myöhemmin myös apostolien työ jatkui ja siirtyi seuraaville, kun he asettivat seurakuntiin paimenia (Tiit. 1:5).

Näille miehille ja naisille annettiin ainutlaatuinen paikka Kristuksen kirkon historiassa. Meillä onkin täysi syy ajatella, että sekä kirkon virka että naisten tärkeä asema seurakunnan palvelijoina juontavat juurensa Jeesuksen toimintaan.

Naiset tarjosivat kokoontumistiloja

Alkukirkon aikana naisten aktiivinen toiminta jatkui. Tuolloin eli naisia, jotka avasivat kotiensa ovet kristittyjen kokoontumista varten. Apostolien teot mainitsee heistä kaksi. Vankilasta vapauduttuaan Pietarin kerrotaan menneen Johanneksen äidin Marian taloon, jossa ”oli monta koolla rukoilemassa” (Ap.t. 12: 12–17). Purppuramyyjä Lydia vaatii kasteensa jälkeen puolestaan Paavalia ja hänen opettamiaan naisia tulemaan kotiinsa ja majoilemaan siellä (Ap.t. 16:13–16, 40).

Kirjeissään Paavali lähettää terveisiä Nymfa ja Priska -nimisille naisille (Kol. 4:15; Room. 16:3). Nymfan yhteydessä Paavali mainitsee, että tämän kotona kokoontuu seurakunta. Priskan eli Priscillan ja hänen miehensä koti on Paavalin mukaan Efeson seurakunnan kokoontumispaikka (1. Kor. 16:19). Pariskunnasta kerrotaan lisää muualla Uudessa testamentissa: Miehensä kanssa Priska muun muassa majoittaa Paavalin kotiinsa ja opettaa Apollokselle kristillisestä kasteesta (Apt. 18).

Raamattu selkeästi todistaa näiden neljän naisen avanneen kotinsa ovet kristittyjen kokoontumista varten. Naiset mainitaan kyseisissä jakeissa vain ohimennen, mutta heidän teoillaan oli varmasti suuri käytännön merkitys ensimmäisten kristillisten seurakuntien elämälle. Me, jotka kokoonnumme messuun pääosin vaivalla etsityissä vuokratiloissa, voimme helposti ymmärtää, mikä merkitys naisten tarjoamilla kokoontumispaikoilla oli. Naisia käsittelevät Uuden tes-

tamentin jakeet eivät kuitenkaan tarkemmin kuvaa, millainen rooli naisilla oli ja mitä he varsinaisesti tekivät kristittyjen kokoontuessa. Pääpaino teksteissä näyttää olevan yksinkertaisesti se, että kotien ovet avautuivat.

Marian, Lyydian, Nymfan ja Priskan lisäksi Pihlava ottaa artikkelissaan esille muita Uuden testamentin naisia, jotka hänen mukaansa mahdollisesti tarjosivat kokoontumistiloja kodeissaan kokoontuville kristityille (1. Kor. 11; Room. 16:1–2; 2. Joh. 1). En löydä jakeista perusteluja tällaiselle tulkinnalle. Esimerkiksi Foiben Paavali sanoo kyllä olleen avuksi itselleen ja monelle muulle, mutta hän ei tarkemmin kuvaa, millä tavalla (Room. 16:1–2).

Sen sijaan alkutekstin lukeminen antaa osviittaa, mitä Foibe varsinaisesti teki. Paavali kutsuu häntä Kenkrean seurakunnan palvelijaksi (kr. ”diakonos”). Diakoni-sanan käyttö viittaa siihen, että Foibe todennäköisesti oli henkilö, joka kuljetti Paavalin kirjoittaman kirjeen Kenkreasta Roomaan. Tuohon aikaan tavallinen kansalainen ei pystynyt pistämään kirjettä postin kuljetettavaksi, joten se täytyi viedä perille joko itse tai antaa jonkin luotettavan ja uskollisen lähettilään, ”diakonin”, kuljetettavaksi. Foiben tehtävä palvelijana tuskin siis edellytti kodin ovien avaamista. Pikemminkin se merkitsi kotoa pois lähtemistä.

Naiset, joiden kodeissa kristityt kokoontuivat, olivat Pihlavan mukaan perheenpäitä ja seurakuntansa taloudellisia hyväntekijöitä. Tuon ajan yhteiskunnassa olikin tavallista, että naisista tuli perheenpäitä. Niin tapahtui, jos heidän avioliittonsa oli päättynyt joko puolison kuoleman tai eron myötä ja jos he eivät avioituneet uudelleen. Perhepäinä naiset saattoivat päättää omaisuutensa käyttämisestä itse. On siten hyvin mahdollista, että seurakunnan leskinaiset olivat myös taloudellisia hyväntekijöitä.

Pihlava tulkitsee, että näillä naisilla oli seurakunnassa myös auktoriteettiasema, joka oli luonteeltaan sosiaalista vaikutusvaltaa. Keskeinen auktoriteetin käyttämisen muoto oli hänen mukaansa ”kiertävien opettajien hyväksyminen tai torjuminen”. Naiset päättivät, ketkä saivat astua sisään heidän koteihinsa opettamaan ja puhumaan. Näin

he vaikuttivat olennaisesti siihen, millainen kristillinen oppi sai jalsijaa seurakunnissa. Vähäkankaan mukaan naiset jopa toimivat usein johtajina kokoontumisissa.

Pihlavan ja Vähäkankaan väitteet vaativat hieman pureskelua. Pihlava näyttää ajattelevan, että kristillisen opin sisältö riippui siitä, kuka sitä opetti. Tämä on luonnollinen seuraus ajatuksesta, ettei virkoja vielä olisi ollut. Uudessa testamentissa kuitenkin ohjeistetaan, että opetuksen on perustuttava pyhiin kirjoituksiin (2. Tim. 3: 14–17). Ehkä naisten tehtävä olikin omalta osaltaan valvoa, että opettajien oppi oli kirjoitusten mukaista eikä harhaopettajia saanut päästää sisään. Varsinaisen vastuun opetuksensa sisällöstä kantoi kuitenkin opettaja itse (1. Tim. 4:16). Siten voimme sanoa, että seurakunnan kokoontuessa auktoriteettiasema oli opettajalla, jolla oli toimintansa seurauksena myös sosiaalista vaikutusvaltaa.

Varhaiskirkon aikana opettaminen oli läheisesti yhteydessä johtamiseen: Joka opetti, myös johti kuulijoitaan (1. Kor. 12:28). Uudessa testamentissa naisten ei kuitenkaan kerrota opettaneen kristittyjen kokoontumisissa. Paavali päinvastoin kieltää sen (1. Tim. 2:12). Ajattelinkin, että jos naiset olisivat olleet johtajan asemassa seurakunnissaan, siitä olisi erikseen mainittu. Niin erikoista se olisi antiikin ajan patriarkalisessa yhteiskunnassa ollut.

Minusta ei ole perusteltua ajatella, että naisten tehtävä kotiensa ovien avaajina olisi tuonut heille auktoriteettiaseman. Sen sijaan Uusi testamentti kuvaa monia naisia, jotka omilla paikoillaan toimien edesauttoivat evankeliumin leviämistä yhä laajemmalle. Ilman koteja, mihin kokoontua ja varallisuutta, mitä käyttää, kristinuskon leviäminen tuskin olisi ollut yhtä nopeaa ja käänteentekevää kuin se oli.

Vuosisatojen kuluessa naisten rooli kasvoi

Alkukirkon aika päättyi kristittyjen vainoihin, mutta pian niiden jälkeen kristinuskon asema antiikin Rooman yhteiskunnassa vahvistui merkittävästi. Vahvistumisen myötä joidenkin kristittyjen naisten elämä muuttui enemmän, toisten vähemmän.

Yhteiskunnan näkökulmasta katsoen kristinuskko ei juuri muut-

tanut naisten elämää. Useimmat heistä jatkoivat työtään kodeissa äiteinä ja kasvattajina sekä hoitivat tehtäviään yhteiskunnassa kuten ennenkin. Naisen elämään vaikutti paljon se, mihin yhteiskuntaluokkaan hän oli syntynyt. Naiset eivät osallistuneet julkiseen elämään samalla tavoin kuin miehet, mutta muutoin heillä saattoi olla paljon vastuuta. Perinteisen roomalaisen ihanteen mukaan naisen paikka oli kotona, mutta todellisuudessa naiset tekivät paljon muutakin. He toimivat monissa eri ammateissa ja tehtävissä, saattoivat omistaa tuotantolaitoksia ja valtavia maatiloja ja olla vastuussa niiden hoitamisesta.

Toisaalta naisten elämä mullistui kristinuskon myötä. Koska kristillinen opetus korosti sukupuolten yhtäläistä arvoa Jumalan edessä, käsitys naisesta muuttui merkittävästi. Sekä miehet että naiset osallistuivat samoihin seurakunnan kokouksiin ja kuuntelivat samaa opetusta. Heidän myös yhtä lailla edellytettiin ymmärtävän sitä ja elävän sen mukaan. Niin miesten kuin naistenkin opiskelua ja hengelliseen elämään keskittymistä arvostettiin.

Kirkon laajentuessa sen piirissä olikin naisia, jotka omalla tavallaan elivät kristittyinä ja veivät kristinuskoa eteenpäin. Äidit kasvattivat ja opettivat lapsiaan ja lastenlapsiaan. Oli leskiä ja askeetteja, jotka omistivat elämänsä kirkolle. Naiset myös tukivat seurakunnan paimenia heidän tehtävissään. Esimerkiksi kuuluisilla kirkkoisilla, Augustinuksella ja Johannes Khrysostomoksella, tiedetään olleen uskonelämänsä vaelluksen takana nainen tärkeässä roolissa. Varhaisessa kirkossa ei ollut vain yhtä ainoaa tapaa olla kristitty nainen, vaan he olivat keskenään hyvin erilaisia niin luonteiltaan kuin tehtäviltään.

Kristinuskosta tuli lopulta Rooman valtionuskonto. Vakiintumisen myötä kirkon elämästä tuli organisoidumpaa ja sen sisäistä hierarkiaa korostettiin. Miten kehityskulku vaikutti naisen asemaan? Päivi Vähäkankaan tulkinnan mukaan ohjat siirtyivät tuolloin miesten käsiin. Hänen mukaansa ”olisi ollut ennenkuulumatonta antaa naisten toimia julkisuudessa roolissa, jollaiseen heillä ei muussa yhteiskunnassa ollut mahdollisuuksia.” Vähäkangas ajattelee, että naisten tasa-arvoinen toimijuus on ollut vahvimmillaan murrosaikoina, muutoksen keskellä, poikkeusolosuhteissa. Sen sijaan hän näkee joidenkin

varhaiskirkon tutkijoiden tavoin (ks. Cardman 1999, 300–301) naisten vaikutusmahdollisuudet heikoimmiksi vakiintuneissa ja hierarkisissa organisaatioissa.

Varhaiskirkon kristillisyyttä tutkineena näen Vähäkankaan kuvaaman kehityskulun toisin ja haluankin haastaa hänen ajatuksensa. Väitän, että kristinuskon aseman vakiintuessa naisten viralliset vaikutusmahdollisuudet kirkossa eivät heikentyneet. Ne päinvastoin vahvistuivat.

Ensimmäisten seurakuntien organisoitumista ja kirkollisen hierarkian muotoutumista voidaan hahmottaa varhaiskristillisiä kirkkojärjestyksiä tutkimalla. Kirkkojärjestyksiä laadittiin 100–400-luvuilla, koska haluttiin järjestää seurakunnan elämä tietyllä tavalla. Niinpä niissä annetaan ohjeita, miten jumalanpalvelus on toimitettava, kirkkokuri toteutettava, köyhät hoidettava, ja kuka on vastuussa mistäkin. Kirkkojärjestyksen mukaan seurakunnan johtajana toimii piispa. Häntä avustavat muun muassa diakonit ja presbyteerit. He toimittavat yhdessä jumalanpalveluksia tietyissä, tarkkaan säädellyissä rooleissa ja heillä on muutoinkin omia tehtäviään seurakunnassa.

Kun kirkkojärjestyksiä tarkastellaan aikajärjestyksessä, ohjeet muuttuvat yhä tarkemmiksi ja yksityiskohtaisemmiksi, mitä pidemmälle aika kuluu. Samalla maininnat naisten tehtävistä seurakunnassa lisääntyvät. Varhaisimmissa teksteissä ei esimerkiksi mainita lainkaan naisdiakoneja. Ensimmäisen kerran heidän tehtävistään on kirjoitettu 300-luvun alussa. Tällöin heidän vastuulleen osoitetaan avustaminen naisia kastettaessa sekä vieraileminen sairaiden naisten kotona.

80 vuotta myöhemmin kirjoitetussa tekstissä, jota kutsutaan *Apostolisiksi konstituutioiksi*, naisdiakoneille määrättävät tehtävät ovat jo moninkertaiset. Heidän vastuulleen annetaan edelleen avustustehtäviä naisia kastettaessa sekä naisten kodeissa vierailamista, mutta myös jumalanpalvelukseen kokoontuneen seurakunnan valvomista ja vartiointia, kirjeiden kuljettamista, leskien auttamista ja sielunhoitoa. Tekstin laatija erikseen mainitsee, että seurakunnassa on tehtäviä, joita kukaan muu kuin naisdiakoni ei voi hoitaa.

Varhaiskristilliset kirkkojärjestykset antavat ymmärtää, että mitä

pidemmälle seurakunnan elämä on ohjein ja määräyksin säädettyä, sitä enemmän ja vastuullisempia tehtäviä naisille annetaan. Teksteissä naisdiakoneille annetut ohjeet osoittavat, että naisille muodostuu seurakunnan jumalanpalveluksessa ja muussa elämässä tietty, virallisesti vahvistettu paikka.

Tulkintojen taustalla feministiteologia

Olen nyt ruotinnut alussa lainaamiani Vähäkankaan ja Pihlavan ajatuksia ja tarjonnut niiden rinnalle toisenlaisen näkökulman. Mielestäni lainaamani ajatukset kuvastavat hyvin, miten Uutta testamenttia ja sitä seuranneita vuosisatoja tulkitaan sukupuolentutkimuksen trendit tiedostavasta näkökulmasta. Tarkemmin sanottuna näen heidän väitteidensä taustalla feministiteologisen ajattelumallin.

Feministiteologia on tieteenala, joka tutkii naisen asemaa Raamatussa ja kirkossa. Tarkastelutapa eroaa merkittävästi tunnustuksellisesta luterilaisuudesta. Meille yksin Raamattu on uskon ja elämän ylin ohje, mutta feministiteologien mukaan ihminen kykenee itse arvioimaan, mikä Raamatussa kelpaa elämänohjeeksi ja mikä ei. Feministiteologit tulkitsevat naisen aseman olevan alistettu, mikä on patriarkatin aiheuttamaa. Patriarkaatilla he eivät tarkoita vain miesten valtaa naisiin nähden, vaan laajemmin hierarkkisia rakenteita, joissa ihmisten välillä on valtaeroja. Feministiteologiaan kuuluukin ihanne tasa-arvoisesta yhteiskunnasta, jossa hierarkiat on purettu. Tällöin kukaan ei asetu toisen yläpuolelle, ei sukupuolen eikä minkään muunkaan ominaisuuden perusteella.

Viime vuosikymmenien aikana feministiteologia ei ole jäänyt vain akateemisiksi teorioiksi. Esimerkiksi esittelemäni kaksi vasta julkaistua kirjaa osoittavat, miten popularisoitunutta feministiteologinen ajattelu nykyään on. Sen seurauksena kirjoissa käsitys kirkon viran olemassaolon raamatullisesta alkuperästä on kielletty, naisten merkitys kristinuskon leviämässä liimattu kiinni auktoriteettiasemaan ja kirkon hierarkisoituminen nähty naisia alistavana kehityskulkuna.

Mielestäni on feministiteologisen tulkintatavan vaarana ajatella, että jos nainen ei toimi johtajana hierarkian huipulla, hänellä ei ole

merkitystä. Tämä on johtanut naisen johtajuuden ja valta-aseman korostamiseen. Esille nostamani esimerkit kuitenkin osoittavat, että Uudessa testamentissa ja varhaiskristillisissä kirkkojärjestyksissä naisilla oli aktiivisina toimijoina tärkeä rooli ja paljon vaikutusvaltaa, vaikka he eivät seurakunnan johtajina toimineetkaan.

Feministiteologian lähtökohdissa ja näkökulmassa on paljon selailaista, mitä Raamattuun sitoutunut luterilainen kristitty ei voi allekirjoittaa. Tästä huolimatta liike on mielestäni saanut aikaan myös hyvää. Feministiteologian myötä Raamatun ja varhaiskirkon ajan naisia on ryhdytty tutkimaan ennennäkemättömällä innolla. Kirjallisuutta on julkaistu paljon ja tietoa löytyy, joskin sitä täytyy tarkastella kriittisesti. On kiistatonta, että naisilla oli suuri merkitys kristinuskon laajentumisessa Rooman valtakuntaan. He ansaitsevat saamansa huomion.

Kirjallisuutta

Cardman, Francine

1999 Women, Ministry, and Church Order in Early Christianity. – Women & Christian Origins. Ed. by Ross Shepard Kraemer and Mary Rose D'Angelo. New York: Oxford University Press. 300–329.

Haverinen, Soili

2006 Feminismi, ihminen ja Jumala. – Kadonnut horisontti. Näkökulmia uskoon, valtaan ja totuuteen. Toim. Erkki Koskenniemi, Timo Nisula ja Olli-Pekka Vainio. Helsinki: Kustannus Oy Arkki. 81–102.

Laato, Anni Maria

2011 Matres Ecclesiae. Kirkkoäidit. Kauniainen: Perussanoma Oy.

Pihlava, Kaisa-Maria

2019 Varhaiskristityt naisauktoriteetit: Naiset kokoontumistilojen tarjoajina. – Sukupuoli Raamatun maailmassa. Toim. Susanna Asikainen ja Elisa Uusimäki. Suomen eksegeettisen seuran julkaisuja 117. Helsinki. 189–200.

Pylvänäinen, Pauliina

2017 Agents in Liturgy, Charity and Communication. The Tasks of Female Deacons in the Apostolic Constitutions. Toistaiseksi julkaisematon väitöskirja. Joensuu.

2019 Naisen paikka varhaiskristillisessä jumalanpalveluksessa. – Perusta 1/2019. 5–11.

Vähäkangas, Päivi

2019 Jumala ei syrji. – Taantuvan tasa-arvon kirkko. Toim. Anni Tsokkinen. Helsinki: Kustantamo S & S. 11–24.

Winger, Thomas M.

1998 The Office of the Holy Ministry according to the New Testament Mandate of Christ. – Logia 2. 37–46.

Herran vaeltava kansa⁸

Pastori Jani-Matti Ylilehto

Jumalan kansa on matkalla

”Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.” Näin me lähdemme sunnuntai sunnuntain jälkeen. Lähdemme messusta kotimatkalle. Jumalan seurakunta menee arkeen, viikko alkaa, matka jatkuu ja samalla myös perille pääseminen on taas vähän lähempänä. Siinä olemme kotimatalla useammallakin tavalla. Emme ole vain matkalla. Matka kurkottaa tiettyyn päätepisteeseen. Mutta juuri sinne pääsemisessä myös itse matka on tärkeä. Uudessa testamentissa meille puhutaan **vaeltamisesta**.

Ennen te olitte pimeys, mutta nyt te olette valkeus Herrassa. Vaeltakaa valkeuden lapsina. (Ef. 5:8)

Niin kuin te siis olette omaksenne ottaneet Kristuksen Jeesuksen, Herran, niin vaeltakaa hänessä, (Kol. 2:6)

Ja jos te Isänänne huudatte avuksi häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin vaeltakaa pelossa tämä muukalaisuutenne aika. (1. Piet. 1:17)

Meille puhutaan myös **valvomisesta**:

Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee. (Mark. 13:33)

Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, että saisitte voimaa paetaksenne tätä kaikkea, mikä tuleva on, ja seisoaksenne Ihmisen Pojan edessä.” (Luuk. 21:36)

Olkaa raittiit, valvokaa. Teidän vastustajanne, perkele, käy ympäri niin kuin kiljuva jalopeura, etsien, kenen hän saisi niellä. (1. Piet. 5:8)

Ja **vyöttäytymisestä**:

⁸ Muokattu 7.9.2019 Luodossa pidetystä seurakuntien päivän opetuksesta

Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska. (Ef. 6:14)

Vyöttäkää sen tähden mielenne kupeet ja olkaa raittiit; ja pankaa täysi toivonne siihen armoon, joka teille tarjotaan Jeesuksen Kristuksen ilmestymisessä. (1. Piet. 1:13)

Kehotukset vaeltaa, valvoa ja vyöttäytyä, ovat kaikuja Jumalan kansan menneisyydestä. Samalla nuo erityiset termit Uudessa testamentissa kertovat meille, ettei meidänkään osaltamme matka ole vielä lakanut. Olemme samalla matkalla, jolla Jumalan kansa on aina ollut. Tälle matkalle löytyy myös selkeä ennakkokuva Vanhasta testamentista.

Pääsiäisenä kansa aloitti vaelluksen

Kauan sitten Jumalan kansa oli päätynyt Egyptiin. Jumala oli johdattanut Joosefin sinne edeltä keräämään viljavarastoja. Näin Egyptissä Jumalan kansa selvisi nälänhädästä ja vältti tuhoutumisen.

Kuitenkin myöhemmin, faaraoiden vaihtuessa, tuho oli jälleen Jumalan kansan kohtalo. Ensiksi Faarao käski hävittää heitä kovalla työllä ja lopulta poikalasten virtaan heittämisellä. Egypti ei ollut enää pakopaikka. Siitä oli tullut häviämisen ja katoamisen paikka. Herra kuitenkin kuuli kansansa hädän, muisti lupauksensa ja tuli itse alas pelastamaan kansansa.

Yhdeksän vitsauksen ajan Herra saattoi Egyptin jumalat häpeään. Kymmenessä vitsauksessa Herra kävi itse faaraota, auringon poikaa, vastaan määräämällä esikoisten surman. Pääsiäisyön myötä Jumalan kansan tuli lähteä Egyptistä ja meille kerrotaan:

Kun ne neljäsataa kolmekymmentä vuotta olivat kuluneet, niin juuri sinä päivänä kaikki Herran joukot lähtivät Egyptin maasta. **Valvontayö** Herran kunniaksi on tämä yö, koska hän silloin vei heidät pois Egyptin maasta; tämän yön kaikki israelilaiset valvokoot Herran kunniaksi, sukupolvesta sukupolveen. (2. Moos. 12:41–42)

Ja syökää se näin: **kupeet vyötettyinä**, kengät jalassanne ja sauva kädessänne; ja syökää se kiiruusti. Tämä on pääsiäinen Herran kunniaksi. (2. Moos. 12:11)

Ja Herra kulki heidän edellensä, päivällä pilvenpatsaassa johdattaaksensa heitä tietä myöten ja yöllä tulenpatsaassa valaistaksensa heidän kulkunsa, niin että he voivat **vaeltaa** sekä päivällä että yöllä. (2. Moos. 13:21)

Herra määrää kansansa valvomaan lähtövalmiina yli pääsiäisyön. Tuona yönä kuolema kävi yli Egyptin ja Herran sanan mukaan kaikki esikoiset kuolivat. Jumalan kansa valvoi pääsiäisyötä. Pääsiäisyön jälkeen kansa lähtee vaellukselle kohti luvattua maata. Tällä samalla matkalla mekin olemme. Meitä ahdistavat maailmassa monet voimat. Synnin tähden meitä uhkaa ei vain häviäminen vaan kadotus. Pelastaakseen meidät tästä Jumala on lähettänyt meidät vaeltamaan. Hän on johtanut meidät pois orjuudesta ja kuljettaa meitä kohti luvattua maata. Tällä matkalla me kuljemme samanlaisten kiintopisteiden ympäröimänä, kuin kansa kerran autiomaassa.

Pääsiäinen ja karitsan veri – kaiken perusta

Sanokaa Israelille: Tämän kuun kymmenentenä päivänä ottakoon kukin perheenpää karitsan, yhden karitsan perhekuntaa ja taloa kohti... ja jokainen Israelin yhteisöön kuuluva teurastakoon karitsansa iltahämärissä. Ottakaa sen verta ja sivelkää sitä ovenpieliin ja ovenkamanaan niissä taloissa, joissa karitsaa syödään... Ja veri olkoon niiden talojen merkinä, joissa te olette, sillä kun minä näen veren, menen ohitsenne. Minä kuritan vain egyptiläisiä, eikä tämä vitsaus satu teihin. (2. Moos. 12)

Egyptissä karitsan veri suojasi kansaa Jumalan vihalta, kun Jumala kuritti egyptiläisiä. Jumalan kansaa ei suojannut heidän oma hyvytensä vaan ainoastaan veri ja siihen liitetty Jumalan sanan lupaukset. Ilman Jumalan ilmoittamaa ja käskemää suojaa, ei olisi jäänyt ketään olemaan Jumalan kansa. Ilman Jumalan lupausta ja veren suojaa, kansa olisi itkenyt omia esikoisiaan ja jäänyt tuhoutumaan orjuuden maahan. Kuitenkin juuri pelastuksen vuoksi karitsan oli kuoltava. Ja me tiedämme, kuka tämä karitsa todellisesti on.

Seuraavana päivänä Johannes näki, että Jeesus oli tulossa hänen luokseen. Johannes sanoi: ”Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!” (Joh. 1:29)

Kristuksen veressä meillä on lunastus, rikkomustemme anteeksianto. Näin Jumala on antanut armonsa rikkauden. (Ef. 1:7)

Ja hän otti maljan, kiitti ja antoi heille ja sanoi: ”Juokaa tästä kaikki; sillä tämä on minun vereni, liiton veri, joka monen edestä vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi. (Matt. 26:27 –28)

Jeesus on Jumalan käskemä ja lupaama suoja syntiemme ansaitsemaa rangaistusta vastaan. Jeesus on vuodattanut verensä ristillä, että me emme joutuisi Jumalan vihan alle. Meillä ei ole mitään omaa erinomaisuutta, joka suojelisi meitä Jumalan vihalta. Kuitenkin Jumalan lupa on kiinnittynyt Jumalan Pojan veriseen uhuriin. Jeesuksen kärsimys ja kuolema on perustus, jonka varassa meidän pelastuksemme lepää. Hänen kuolemansa on uhri, jonka vuoksi meidät on vapautettu uuteen elämään.

Kulku veden läpi – matkan alku

Pääsiäisyön jälkeen Jumalan kansa pääsi lähtemään pois Egyptistä. Kuitenkin Egyptin kuninkaan joukot lähtivät kohta ajamaan heitä takaa. Kansa jäi meren rantaan ikään kuin vangiksi ja sitä odotti tuho Egyptin kuninkaan käsissä. He joutuivat mahdottomaan paikkaan. Ei ollut mitään tietä ulos ja tuho oli tulossa.

Samassa tilanteessa mekin luontaisesti olemme. Jeesus on kuollut ristillä. Jumalan Pojan pyhä veri on vuodatettu syntien anteeksiantamiseksi. Kuitenkin me itse olemme aivan mahdottomat. Ei ole mitään väylää päästä uuteen elämään ja synnin voimat näyttävät tuhoavan meidät täysin. Jumala kuitenkin käyttää vettä pelastaakseen kansan ja kuljettaakseen sen kuolemasta uuteen elämään.

Ja Mooses ojensi kätensä meren yli. Niin Herra saattoi vahvalla itätuulella, joka puhalsi koko yön, meren väistymään ja muutti meren kuivaksi maaksi; ja vesi jakautui kahtia. Ja israelilaiset kulkivat meren poikki kuivaa myöten, ja vesi oli heillä muurina sekä oikealla että vasemmalla puolella. (2. Moos 14:21–22)

Vettä käyttäen, Jumala avasi kansalleen tien pois tuhosta. Vesi liikkui Jumalan lupauksen mukaan ja avautui väylä pois orjuuden maasta

ja faaraan miekasta. Samoin vesi pelastaa meidät uuteen elämään.

Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. (Matt. 28:19)

Niin Pietari sanoi heille: ”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan. (Ap.t. 2:38)

Mutta kun Jumalan, meidän vapahtajamme, hyvyys ja ihmisrakkaus ilmestyi, pelasti hän meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta. (Tit. 3:4–5)

Jeesus vastasi: ”Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. (Joh. 3:5)

Jumala on avannut vettä käyttäen kansalleen tien. Kasteen kautta Jeesus vie meidät pois Egyptin (synnin, kuoleman ja perkeleen) valasta ja lähettää meidät matkalle kohti luvattua maata. Me olemme itse aivan avuttomat. Jumala on kuitenkin liittänyt veteen sanansa lupaukset.

Kuitenkaan kasteen vesi ei vie meitä pois konkreettisesta Egyptistä. Me emme ole Egyptissä ja faaraon kynsissä. Meissä itsessämme asuu synnin vuoksi sekä Egypti että faarao. Juuri siksi meitä ohjataan Katekismuksessa päivittäin kulkemaan tätä veden avaamaa tietä.

Se merkitsee, että meissä oleva vanha ihminen on jokapäiväisessä katumuksessa ja parannuksessa upotettava ja surmattava kaikkine synteineen ja pahoine himoineen, ja sen tilalle pitää joka päivä tulla esiin ja nousta ylös uusi ihminen, joka iankaikkisesti elää Jumalalle vanhurskaana ja puhtaana. (Mitä sitten tällainen vesikaste merkitsee?)

Aamu- ja iltarukouksessa meitä neuvotaan alkamaan:

Noustessasi aamulla vuoteesta siunaa itsesi pyhällä ristinmerkillä ja lausu: ”Isän Jumalan ja Pojan ja Pyhän Hengen haltuun. Aamen.” Illalla maata mennessäsi siunaa itsesi pyhällä ristinmerkillä ja lausu: ”Isän Jumalan ja Pojan ja Pyhän Hengen haltuun. Aamen.”

Katekismus ohjaa meitä päivittäin muistamaan kastettamme. Siinä saamme muistaa, että Kristuksen tähden minussa synnin syyllisyys on hukutettu veden kautta. Egypti ja faarao on minusta hukutettu, vaikka ne minussa vielä tuntuvatkin. Näin joka päivä käymme veden avaamalla tiellä Jumalan lasten vaelluksella eteenpäin. Päivä alkaa ja päättyy muistaen Jumalan armoa Kristuksessa. Sillä juuri Kristuksen työtä saamme kasteessa muistaa. Vesi avasi minulle tien Kristuksen armosta.

Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme hänen kuolemaansa kastetut? Niin olemme siis yhdessä hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niin kuin Kristus herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässä vaeltaman. (Room. 6:3–4)

Ja niin me saamme lapsina vaeltaa kohti kotia.

Lain antaminen – kirjoitettu sana keskellämme

Ja kun hän oli lakannut puhumasta Mooseksen kanssa Siinain vuorella, antoi hän hänelle kaksi laintaulua, kivिताulua, joitten kirjoitus oli Jumalan sormella kirjoitettu. (2. Moos. 31:18)

Autiomaassa Jumala antoi kansalle kymmenen käskyn lain. Siinä paljastettiin Jumalan tahto. Kiviset laintaulut olivat ainoa kirjoitettu Jumalan sana, mikä kansalla oli. Sen ohjeiden mukaan kansan piti elää. Noista sanoista kansa myös tunsikin, millainen Jumala on. Koko kirjoitettu sana huusi Jumalan hyvyttä. Hän, joka on pyhä, puhuu ihmislapsille. Korkea asettaa sanansa luotujen suojaksi. Koko Jumalan sana kertoo Herran hyvyydestä.

Jokainen kirjoitus (grammata -> Raamattu), joka on syntynyt Jumalan Hengen vaikutuksesta, on myös hyödyllinen opetuksiksi, nuhteeksi, ojennuksiksi, kasvatuksiksi vanhurskaudessa. (2. Tim. 3:16)

Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudestamme tosiksi tunnetuista tapahtumista, sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita, niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki,

päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus, että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu. (Luuk. 1:1–4)

Jumala puhuu myös meille. Raamattu on Jumalan antama ilmoitus meille, että me tuntisimme Jumalan ja Hänen tahtonsa. Meille on annettu kirjoitettu sana matkallamme mukaan. Tuo sana on kivitaulujen tavoin Jumalan sormella kirjoitettu. Siksi saamme luottaa sanan olevan selkeä ja luotettava. Sana kertoo kaiken mitä meidän Hänestä ja pelastuksestamme tarvitsee tietää.

Manna – taivaan leipä kansalle

Autiomaassa ei ollut ruokaa ja niin Jumalan kansa näki kohta nälkää. Kaivattiin nopeasti Egyptin lihapatoja. Jumala kuitenkin lupasi ruokkia heidät taivaan leivällä:

Niin Herra sanoi Moosekselle: ”Katso, minä annan sataa teille leipää taivaasta. Ja kansa menköön ja kootkoon kunakin päivänä sen päivän tarpeen. Näin minä koettelen heitä, vaeltavatko he minun lakini mukaan vai eivät”.... ja aamulla laskeutui kastesumu leirin ympärille. Ja kun kastesumu oli haihtunut, katso, erämaassa oli maan pinnalla jotakin hienoa, suomujen tapaista, jotakin hienoa niin kuin härmä. Kun israelilaiset näkivät sen, kyselivät he toisiltaan: ”Mitä tämä on?” Sillä he eivät tienneet, mitä se oli. Ja Mooses sanoi heille: ”Tämä on se leipä, jonka Herra on antanut teille syötäväksi”... Israelilaiset söivät mannaa neljäkymmentä vuotta, siihen saakka, kun he tulivat asutuille seuduille. He söivät sitä, kunnes tulivat Kanaaninmaan rajoille. (2. Moos. 16)

Me elämme suuren aineellisen hyvinvoinnin keskellä. Maailman mittapuulla me suomalaiset kuulumme tuloeliittiin. Ja vaikka maassamme myös eläminen on kallista, ei meillä ole ollut aikoihin puutetta, jota monet maailman ihmiset yhä kokevat.

Kuitenkin me elämme autiomaassa. Sillä ei aineellinen ole sitä, mitä tarvitsemme selvittääksemme luvattuun maahan. Jumalan kansa tarvitsee hengellistä ruokaa. Sitä ei täällä maailmassa kasva. Hengellisesti langennut luomakunta on täydellinen autiomaa. Tämän maailman antimilla jokainen ihminen kuolee hengellisesti nälkään. Siksi me tarvitsemme leipää taivaasta.

Jeesus ilmoittaa olevansa elämän leipä. Hän antaa itsensä seurakunnan syötäväksi ehtoollisessa. Jeesus on myös mannaa parempi ruoka koska Hänessä meillä on iankaikkinen elämä. Autiomaassa Jumala ruokki kansaansa mannalla siihen asti, että he pääsivät perille. Jeesus ruokkii seurakuntaa itsellään, kunnes me pääsemme luvattuun maahan.

Teidän isänne söivät mannaa erämaassa, ja he kuolivat. Mutta tämä on se leipä, joka tulee alas taivaasta, että se, joka sitä syö, ei kuolisi. Minä olen se elävä leipä, joka on tullut alas taivaasta. Jos joku syö tätä leipää, hän elää iankaikkisesti. Ja se leipä, jonka minä annan, on minun lihani, maailman elämän puolesta.” (Joh. 6:48–51)

Ja heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi opetuslapsilensa ja sanoi: ”Ottakaa ja syökää; tämä on minun ruumiini”. (Matt. 26:26)

Jeesus elämän leipänä on konkreettisesti läsnä, kun seurakunta koontuu pyhälle ehtoolliselle. Kuitenkin saamme uskoa: kaikki mitä Jeesus on ja tekee, on meille tuota taivaan leipää. Hän on tullut alas taivaasta, antaakseen meille sen mitä autiomaassa ei ole – hengellisen elämän.

Liiton arkun rakentaminen – Jumalan jatkuva läsnäolo

Jumala ei vain lähetä kansaansa kulkemaan autiomaassa. Hän lupaa olla heidän keskellään. Jumala lupaa olla ja ilmestyä liitonarkin päällä.

Tehköt he arkin akasiapuusta, puolenkolmatta kyynärän pituisen, puolentoista kyynärän levyisen ja puolentoista kyynärän korkuisen. Ja päällystä se puhtaalla kullalla, päällystä se sisältä ja ulkoa; ja tee siihen kultareunus yltympäri... Ja pane arkkiin laki, jonka minä sinulle annan. Tee myös armoistuin puhtaasta kullasta, puolenkolmatta kyynärän pituinen ja puolentoista kyynärän levyinen. Ja tee kaksi kultakerubia, tee ne kohotakoista tekoa, armoistuimen molempiin päihin. Ja aseta armoistuin arkin päälle ja pane arkkiin laki, jonka minä sinulle annan. Ja **siinä minä ilmestyn sinulle ja puhun sinulle armoistuiltani**, niiden kahden kerubin välistä, jotka ovat lain arkin päällä, kaiken sen, minkä minä sinun kauttasi israelilaisille säädän. (2. Moos 25)

Jumalan läsnäolon paikassa oli läsnä Jumalan sana – kivitaulut ja

taivaan leipä – manna. Ja myös Aaronin sauva (*siinä oli kultainen suitsutusalttari ja liiton arkki, yltäympäri kullalla päällystetty, jossa säilytettiin kultainen mannaa sisältävä astia ja Aaronin viheriöinyt sauva ja liiton taulut*). (Hepr. 9:4)

Jumalan läsnäolon paikassa olivat siis myös Hänen armonsä välit eli ne asiat, joiden kautta Jumala antoi hyvyytensä tiettäväksi ja elämän kansalleen. Mannan kautta Hän ruokki, lailla puhui ja sauvan kautta monet sanan lupaukset olivat täyttyneet. Jumalan omat lahjat olivat läsnä siellä, missä Hän itse lupasi olla.

Tuo armoistuin oli samalla alttari. Herra käski, että sen päälle oli suitsutettava sovituksen veri. Jumalan läsnäolon paikassa oli sovituksen paikka. Missä Jumalan istui, siellä Hän oli antaakseen armon kansalleen. Tällaiseen paikkaan Hän meitäkin kutsuu.

Oletko antanut silmiesi tutkia alttaria? Siellä sinä yleensä löydät kuvattuna todellisen Aaronin sauvan. Siis alati viheriöitsevän elämän puun, jolla Jumalan lupaus on toteutunut. Se on ristiinnaulitun kuva. Samoin näet todennäköisesti Jumalan sanan, joka on annettu kansalle matkalukemiseksi. Sinä näet ehtoollisastiat ja -aineet. Alttarilla on liitonarkin sisältö. Jumalan sana ja taivaan leipä ovat Jeesuksen sanojen mukaan Hän itse. Kuka on luvannut olla läsnä armoistuin päällä? Alttari on paikka, jossa Herra on. Siellä Hän jakaa armonsä. Alttarilla Hän on läsnä sinua varten. Hän ojentaa itsensä korvillemme tuossa sanassa ja suullemme tuossa ehtoollisessa. Armonvälineet näyttävät, missä armoistuin on. Armonvälineet näyttävät, missä Jeesus on.

Ilmestysmaja – jatkuva jumalanpalvelus

Jumala käski tehdä autiomaahan majan. Se oli paikka, jossa Hän itse asuu kansansa keskellä. Koska ihminen ei ovi mennä ylös taivaaseen Jumalan luokse, on Jumala itse tullut maan päälle olemaan meidän luonamme. Tuossa majassa oli liitonarkin paikka ja siellä vietettiin jumalanpalvelusta.

Ja tehkööt he minulle pyhäkön asuakseni heidän keskellään. Tehkää asumus ja kaikki sen kalusto tarkoin sen kaavan mukaan, jonka minä sinulle näytän.... Siinä minä ilmestyn israelilaisille, ja se on oleva minun

kirkkauteni pyhittäjä. Ja minä pyhitän ilmestysmajan ja alttarin; ja minä pyhitän Aaronin poikinensa pappeina palvelemaan minua. Ja minä asun israelilaisten keskellä ja olen heidän Jumalansa. Ja he tulevat tietämään, että minä olen Herra, heidän Jumalansa, joka vein heidät pois Egyptin maasta, asuakseni heidän keskellään. Minä olen Herra, heidän Jumalansa.” (2. Moos. 25, 29)

Ilmestysmaja purettiin aina, kun oli aika lähteä liikkeellä. Aina kun pysähdyttiin, oli aika pystyttää maja ja aloittaa jumalanpalvelus. Ilmestysmaja ja sen ympäristö oli siis hyvin konkreettisesti koko kansan lepopaikka. Matkalla luvattuun maahan he elivät jo jatkuvassa jumalanpalveluksessa. Kansa oli matkalla Jumalan luokse mutta sai kuitenkin ilmestysmajan ja sen jumalanpalveluksen kautta olla jatkuvasti Jumalan luona. Tämä maja on siellä missä Jeesus on.

Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkauttansa, senkaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä; ja hän oli täynnä armoa ja totuutta. (Joh. 1:14)

”Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.” (Matt. 28:20b)

Vaan te olette käyneet Siionin vuoren tykö ja elävän Jumalan kaupungin, taivaallisen Jerusalemin tykö, ja kymmenien tuhansien enkelien tykö, taivaissa kirjoitettujen esikoisten juhlejoukon ja seurakunnan tykö, ja tuomarin tykö, joka on kaikkien Jumala, ja täydellisiksi tulleitten vanhurskasten henkien tykö, ja uuden liiton välimiehen, Jeesuksen, tykö, ja vihmontave- ren tykö, joka puhuu parempaa kuin Aabelin veri. (Hepr. 12:22–24)

Jeesus on siellä missä Hän on luvannut olla. Seurakunta on se veden kautta kulkeneiden joukko, joka kokoontuu Jumalan läsnäoloon sinne missä Hänen antamansa sana ja taivaan leipä ovat läsnä. Siellä Jumala itse on ja siellä vietetään Jumalanpalvelusta. Me olemme kulkeneet kasteen kautta ja pysähdymme aina välillä Jumalan sanan ja ehtoollisen ääreen. Olemme matkalla luvattuun maahan Jumalamme luokse. Kuitenkin samaan aikaan saamme olla Jumalamme kanssa, koska Hän tulee luoksemme. Saamme viettää jumalanpalvelusta koko elämämme matkan.

Juuri tähän asemaan Jumala kansansa Egyptistä haluaa. Faaraolle

Mooses ilmoitti: *”Herra, hebrealaisten Jumala, on lähettänyt minut sinun luoksesi ja käskenyt sanoa: Päästä minun kansani palvelemaan minua erämaassa”*. (2. Moos. 7:16) Jumalanpalvelus on Jumalan kansan luonnollinen osa. Me saatamme arjessamme usein kokea ja ajatella, että se on jotain ylimääräistä. Saatamme tuntea hankaluutta, kiirettä tai haluttomuutta. Kuitenkin juuri jumalanpalvelus ja siihen osallistuminen on kristityn luonnollinen paikka. Uusi ihminen on siellä jo kotonaan. Koeta siis vastustaa vanhaa luontoasi, joka haluaa jäädä autiomaahan ja näe vaivaa, että pääsisit Jumalan lasten kotiin, joka messussa on aina jo nyt läsnä.

Tätä matkaa ja pysähtymistä kuvataan joskus seurakunnan elämässä ristisaatolla. Jumalanpalveluksen alkaessa seurakunta, tai ainakin messun palvelijat, saapuvat Herran taivasta vasten esitetyn merkin perässä. Tämä muistuttaa siitä, miten kansa autiomaassa vaelsi Herran tuli- ja pilvipatsaan perässä. Ristisaatto kuvaa meidän matkalla oloamme. Tulemme arjesta ja saaton mukana saattaa olla liitonarkin laki ja manna eli Raamattu ja ehtoollisastiat. Kulkueristi asetetaan paikalleen ja kansa asettuu viettämään jumalanpalvelusta. Autiomaavaellukseen tulee tauko. Sitten jumalanpalveluksessa palaamme vaeltamaan arkeemme kun sama kulkue lähtee pois.

Aivan kuten ilmestysmaja koottiin aina autiomaassa pysähtyessä, kootaan Herran huone aina kun tulemme jumalanpalvelukseen. Siellä on avoimena kaikkein pyhin – alttarin armoistuin. Siinä Herra puhuu ja ilmestyy. Ja sen äärellä kokoontuu Kristuksen koko ruumis. Jumalan seurakunta kokoontuu elävinä kivinä ja muodostaa itse pyhäkön, joka on kallis Herran silmissä. Sinun ei koskaan tarvitse tulla tuntien huonoutta ja arkuutta. Saat uskoa, että Kristuksen tähden olet kallis osa seurakuntaruumista ja sitä pyhäkköä, jota Pyhä Henki kokoaa alttarin ääreen.

Ja tulkaa hänen tykönsä, elävän kiven tykö, jonka ihmiset tosin ovat hyljänneet, mutta joka Jumalan edessä on valittu, kallis, ja rakentukaa itsekin elävinä kivinä hengelliseksi huoneeksi, pyhäksi papistoksi, uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jeesuksen Kristuksen kautta ovat Jumalalle mieluisia. (1. Piet. 2:4–5)

Jumalanpalvelus elämäksi – seurakunta kodiksi

Oletko koskaan astunut sisään kirkkosaliin pitkän käytävän alkupäähän? Silloin olet nähnyt sivuillasi penkit ja istuimet. Käytävän päässä olet nähnyt alttarin. Jos kirkon rakentajilla on ollut tajua ja mahdollisuuksia, olet saattanut samalla kulkea ovelta asetetun kastemaljan ohitse. Siinä on pienoiskoossa kuvattuna Jumalan kansan matka. Se kulkee ovelta ja kasteelta seurakunnan elämän läpi ja päättyy sinne missä Jeesus on. Tämä matka on kaikki mitä meillä on. Sen jälkeen olemme perillä Jeesuksen armon tähden. Salatulla tavalla osa meistä on jo perillä. Monien poisnukkuneiden sielut ovat jo Jeesuksen luona. Samalla me kaikki teemme matkaa ja odotamme. Osa meistä käy matkaa kulkien päivästä toiseen. Osan ruumiit on kätkeyty maan poveen ja aikojen saatossa jo unohdettukin. Kuitenkin me teemme matkaa. Eikä autiomaakaan kestä ikuisesti. Pian odottajat korjataan kotiin.

Luvattu maa tuli kerran Jumalan kansan eteen. Kun siirryimme Mooseksen kirjasta Joosuan matkaan, ymmärrämme että tuo luvattu maa oli lopulta vain ennakkokuva. Jumalan kansalle tuli monta pettymystä. Ei löytynyt sitä maata joka Aabrahamille oli luvattu ikuisiksi ajoiksi. Olihan Aabraham kuollut ja siksi ei voinut tuota Kaanaan maata enää omistaa. Heprealaisille kerrotaan: *Uskossa nämä kaikki kuolivat eivätkä luvattua saavuttaneet, vaan kaukaa he olivat sen nähneet ja sitä tervehtineet ja tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä.* (Hepr. 11:13)

Meidän matkamme päätös ei ole täällä maan päällä. Sillä on olemassa maa, jonka Aabraham kaukaa näki ja jonka hän meidän kanssamme omistaa iankaikkisuudessa. Meidän matkamme päämäärä on Jeesuksen maa – tuleva maailma. Se on totinen koti. Siellä ei petytä. Se ei ole enää ennakkokuva mistään vaan se on kaiken täyttymys. Eikä se maa tule olemaan vieras. Me olemme sen jo kaukaa nähneet seurakuntakodissamme. Olemme kotimme juhlaa jo opetelleet jumalanpalveluksessa. Olemme kotimme omistajaa monet kerrat kuulleet ja maistaneet alttarilla. Me tunnemme Hänet, joka on meitä kerran vastassa. Hän itse vaeltaa täällä kanssamme.

Täällä ajassa kirkkojen ovet voidaan sulkea. Pyhäkköjen seinät

voidaan kaataa ja polttaa. Historian saatossa ovat tulleet myrskyt, sodat, barbaarit ja rutot. Eikä ole sanottua, ettei meidän jumalanpalveluspaikkaamme koskaan otettaisi meiltä pois. Se mitä kirkoksi kutsumme ja mikä on ainetta, voidaan hyvinkin menettää. Mutta kuka on meidän todellinen jumalanpalveluspaikkamme? Kuka Hänet voi viedä pois? Jeesuksen kanssa saamme viettää jumalanpalvelus- ja seurakuntaelämää siihen saakka, kunnes Hän itse tulee. Ja sitten saamme jatkaa koko iankaikkisuuden ajan. Tule Herra Jeesus!

Kristuksen verinen risti

- Miten Jumala käsittelee ihmisen vihaa, häpeää, kostonhalua ja langennutta oikeudenmukaisuuden vaatimustamme ristillä

Pastori, TT Jari Kekäle

Eikö puhe rististä, sovituksesta ja siihen liittyvästä oikeudenmukaisuuden vaateesta ole keskiaikaista feodaalielämää? Näin kysyy moni moderniksi itsensä mieltävä ihminen. Ajatus kulkee tähän tapaan. Me modernit ihmiset olemme nykyään sivistyneitä, suvaitsevaisia ja armahtavaisia ihmisiä. Me olemme kehittyneet uudelle tasolle primitiivisestä menneisyydestä, jota uskonto ja sen ajatukset hallitsivat ja muokkasivat. Nyt me olemme avoimia ja avarakatseisia, itsemme hyvin hillitseviä ja hallitsevia. Meille ei ole ajankohtaista puhua enää mistään synnistä ja sovituksesta saati verisestä rististä ja sen tuomasta rauhasta Jumalan ja toinen toistemme kanssa. Mehän olemme jo rauhassa toinen toistemme kanssa! Ei meillä ole tarvetta tällaiselle verenhimoiselle pahuutta rankaisevalle sadistille, joka laittaa oman poikansa roikkumaan puuhun voidakseen olla meille armollinen. Me olemme toisenlaisia. Me annamme anteeksi suoraan ja heti. Olemme vain armollisia eli hyväksyviä ilman mitään verijuttuja. Ei kosta, ei oikeudenmukaisuuden vaatimusta, vain tyyni suora armahtavaisuus! Näinkö se menee? Onko ristin hullutuksessa kyse keskiajasta? Onko Jumala verihullu sadisti ja onko moderni ihminen sellainen pehmoimen armollinen pallero, kuin mielellään itsestään ajattelee?

Risti - Keskiaikainen vai ikiaikainen?

Anselm Canterburylainen on tämän uuden ajattelutavan mukaan syyllinen. Hän heijasti oman keskiaikansa maailman kuvan Jumalaan ja pani Jumalan vaatimaan oikeudenmukaisuutta, joka sitten verisesti sovitetaan Jumalan pojan toimesta. Muun muassa Timo Eskola on käsitellyt näitä sekä sovitusopin kieltämisen tai uudelleen tulkinnan

motivaatioita ja myös itse asian laveampaa kontekstia Raamatussa ja uuden testamentin teologiassa.⁹ Eskola avaa nykyajattelun taustoja:

Nietzsche julistaa: “Masennus, nöyryytys, maan tomussa kieriskeleminen – se on ensimmäinen ja viimeinen ehto, josta hänen armonsä riippuu; siis hänen jumalallisen kunniansa ennalleen saattamista!” (*Iloinen tiede*, 135). Spong vastaa tähän: “Koska Jeesusta rangaistiin meidän syntiemme tähden, meidät jätetään niin raskaan syyllisyyden alle, että emme kykene sitä kantamaan. [...] Tämä kertomus... on irvokas. Se on barbaarinen. Se antaa vääristyneen, jopa sairaalloisen käsityksen ihmisyydestä. Se maalaa kuvan sadistisesta Jumalasta, jota masokistiset lapset palvovat.” (*Sins of Scripture*, 172). Lopulta Spong haluaa lakata maalaamasta ristiinnaulitun kuvia. Hän toteuttaa kiivaasti sitä ohjelmaa, jolle Nietzsche oli antanut suunnan yli sata vuotta aikaisemmin. “Minä tahdon menetellä niinkuin Rafael: lakata maalaamasta ristiinnaulitun kuvia. Yleviä asioita on niin paljon, ettei yleveyttä tarvitse etsiä sieltä, missä se elää julmuuden sisarena; ja sitä paitsi ei minun kunnianhimoni saisi mitään tyydytystä, jos tahtoisin tehdä itsestäni subliiminä kiduttajarengin.” (Nietzsche, *Iloinen tiede*, 313.)”

Eskolan kirjoitus tuo hyvin julki sen, että Raamatun sovitussoppi on nimenomaan Raamatun sovitussoppi eikä keskiaikainen lisä. Ristin hullutus ei ole keskiaikainen keksintö, vaan ikaikainen todellisuus. Myös langenneen ihmisen vaikeus ymmärtää ristiä ja sovitusta on kerrottu Jumalan itsensä toimesta auki jo Vanhassa testamentissa profeetta Jesajan kirjassa satoja vuosia ennen Jeesuksen ristin kuolemaa. Ei ole mielekästä lähteä F. Nietzschen ja J.S. Spongin kanssa tietämään paremmin kuin Jumala ”miksi risti oli tarpeellinen ja välttämätön asia syntien sovituksessa ja voittamisessa tai miksi sitä siinä ei tarvita”. Raamatun ilmoituksen perusteella se, että ”Jumala näki hyväksi” on riittävä selitys meille. Ei ole tarpeen siirtyä modernin teologian kanssa siihen toiseen viitekehykseen, jossa ”kunkin ajan moderni viisas ihminen näkee hyväksi” jotain aivan muuta ja vielä parempaa

⁹ Suositellen siihen tutustumista halukkaille esimerkiksi seuraavasta Eskolan kirjoituksesta: (<https://timoeskola.wordpress.com/2018/04/05/miksi-sovitussoppi-niin-kerkeasti-kiistetaan-kommentteja-kari-kuulan-kolumniin/>).

kuin Jumala itse.

Sillä sana rististä on hullutus niille, jotka kadotukseen joutuvat, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima. Onhan kirjoitettu: ”Minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi”. Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hullutukseksi? Sillä kun, Jumalan viisaudesta, maailma ei oppinut viisauden avulla tuntemaan Jumalaa, niin Jumala näki hyväksi saarnauttamansa hullutuksen kautta pelastaa ne, jotka uskovat, koskapa juutalaiset vaativat tunnustekoja ja kreikkalaiset etsivät viisautta, me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus, mutta joka niille, jotka ovat kutsutut, olkootpa juutalaisia tai kreikkalaisia, on Kristus, Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Sillä Jumalan hulluus on viisaampi kuin ihmiset, ja Jumalan heikkous on väkevämpi kuin ihmiset. (1 Kor. 1:18–25)

Paitsi, että kysymys synnistä ja sen sovituksista on ikiaikainen, se näyttää olevan myös monella tapaa yhä ajankohtainen. Risti ja sen teemat oikeudenmukaisuus, kosto, viha ja häpeä näyttävät olevan universaaleja ja yhä olemassa olevia asioita. Ne eivät suinkaan rajoitu vain keskiaikaisen tai menneiden maailmojen ihmisiin sen paremmin. Ristin sanoma omassa karuudessaan näyttäisi olevan pelottavan ajankohtainen asia. Ajankohtaisuutta lisää vielä se, että meillä ihmisillä näyttää olevan erityisen hyvin kehittynyt taito kieltää omat asiaan liittyvät ongelmamme niin teologisesti kuin psykologisesti. Jeesuksen sanoin, me näemme roskan naapurin silmässä, mutta emme tulkia omassamme. Ristin ainekset eli pystypuu ja poikkipuu löytyvät siis yllättävän läheltä – meidän omasta silmästä. Ja samaan aikaan Jeesus on oikeassa siinä, että tuota parrua me emme tosiaankaan halua tai pysty näkemään. Siksi risti pitää piirtää meidän eteemme ja ulkopuolellemme yhä uudestaan.

Jumalan ongelmien käsittelyä – vai ihmisen ongelmien?

Sen sijaan, että Jumalan ilmoituksen ohi tai yli ryhtyisimme spekulimaan Jumalan salaisuuksia ja kääntäisimme valokeilan hänen maailmaansa ikään kuin meillä olisi sellaiseen sopiva lamppu ja meistä olisi häntä arvioimaan ja tutkimaan, tarkoitus seuraavassa on tehdä

päinvastainen. Kääntää valokeila meihin itseemme ja mennä Jumalan sanan ohjaamana tutkimaan meidän viikunanlehtien takaista maailmaamme ja miettiä mitä risti paljastaa siitä. Miten Jeesuksen mainitsema tukki eli ristinpuu löytyy meidän sisältämme ja silmistämme? Pastoraalipsykologian näkökulmasta katsoen voi kysyä myös sitä, miten Jumala käsittelee ja pyrkii auttamaan meitä käsittelemään meidän ihmisten perustunteita sovittaessaan syntimme ristillä. Vaikka kuvakulma seuraavassa onkin korostuneemmin ihmisessä, hänen maailmassaan ja tunteissaan, tarkoitus ei ole siis tehdä ristikä ja sen evankeliumista mitään pelkistystä psykologiaan. Oletus on sen sijaan, että samalla kun Jumala oman ilmoituksensa mukaan sovittaa syntimme ristillä ja vapauttaa meidät synnin, kuoleman ja Perkeleen vallasta, hän käsittelee myös meidän sisäistä maailmaamme ja tunne-elämäämme, joka vain on kovin usein viikunanlehtien taakse piilotettuna.

En siis halua lakata maalaamasta ristiinnaulitun kuvia, vaan päinvastoin uskon, että juuri tuo maalaus pitää yhä uudestaan tehdä, vaikka se tekee kipeää. Meille täytyy piirtää Kristus ristiinnaulittuna eteemme yhä uudestaan, että lankeemuksen elämäämme luomat ja ihmisten meille markkinoimat lumoukset särkyisivät. Jumala paljastaa meille ristillä paitsi itsensä myös ihmisen hyvin alastomana ja paljaana. Kun Jeesuksesta ristillä todetaan: Katso ihmistä! Se sisältää monta tasoa ja myös sen, jota emme haluaisi katsoa ja nähdä. Yritän katsoa ristin valossa ja auttamana niin kuin ihminen sitä mitä on olla ihminen. Seuraavassa joitain alustavia ajatuksia ristin tuomasta valosta kokemuksiimme, oikeudenmukaisuudesta, syyllisyydestä, kostosta, vihasta ja häpeästä.

Syntisen ihmisen syyllisyydestä ja häpeästä ja niitä peittävästä viikunanlehdistä

Raamatun mukaan olemme lankeemuksen jälkeen kaikki eläneet itse kyhättyjen viikunanlehtien takana peittääksemme itsemme Jumalta, muilta ja itseltämme. Me synnymme viikunanlehtien taakse ja meidät kastetaan kristityiksi heti lapsina siksi, että tuo omatekoinen

peittely- ja naamiointileikki saisi totuudellisemman vaihtoehdon Jeesuksen vanhurskauden pehmeässä ja joustavassa suojassa. Siellä ja sieltä voimme myös oikealla mielellä tutkia itseämme sortumatta vääränlaiseen tosiasioiden kieltämiseen tai itserankaisuus, jotka molemmat vaanivat meitä yhtä hyödyttöminä koko ajan. Syvimmältään viikunanlehtien keskeinen tarkoitus on kieltää ja peittää meiltä se synti, jonka Jeesus tuli kantamaan. Samalla viikunanlehtien tarkoitus on kuitenkin myös auttaa meitä kestämaan häpeä ja syyllisyys ja ne monet muut hankalat tunteet, joiden kanssa tässä maailmassa ja omassa persoonassamme joudumme langenneina ihmisinä väistämättä tekemisiin.

Siksi ensimmäinen huomio ristin juurella on se meille ilmeinen eli peittelyn vastakohta: Jeesuksen alastomuus. Kirkkotaiteessa Jeesukselle on yleensä häveliäisyssyistä laitettu lannevaate, mutta on syytä olettaa, että hän oli ristillä alasti. Tärkeä osa ristiinnaulitsemisen luonnetta oli nimittäin uhrin häpäiseminen ja tärkeä osa tuota häpäisyä oli uhrin ristiinnaulitseminen alastomana kaikkien katseltavaksi. Siksi on mielekästä olettaa, että näin tehtiin myös Jeesuksen kohdalla. Samalla Jeesuksesta toisena Aadamina sekä ristinpuusta tulee myös narratiivinen vastakohta ensimmäiselle Aadamille (ja Eevalle) ja heidän itsetekoisille yrityksilleen itse peittää ja kätkeä omaa syntiään, syyllisyyttään ja häpeäänsä viikunapuun lehdillä.

Jos Jumalan edessä kaikki ihmisessä on alastonta ja paljastettua, näin ei ole kuitenkaan ihmisten kesken ja ihmisten edessä, paitsi ristillä. Juuri risti tekee tähän viikunanlehtien takaiseen maailmaamme aukon. Juuri ristillä lehdet revitään pois edestämme, häpeä, syyllisyys, voimattomuus paljastetaan meille niin, että silmiä särkee. Siksi ei ole ihme, että kaikkien meidän tekee niin helposti mieli palata peittämissen ja viikunanlehtien logiikkaan ristin äärellä. Tulee tarve peittää itse kasvonsa. Näin teemme, että emme näkisi häntä, eli ihmistä, eli itseämme.

Kuka uskoo meidän saarnamme, kenelle Herran käsivarsi ilmoitetaan?
Hän kasvoi Herran edessä niinkuin vesa, niinkuin juuri kuivasta maasta.
Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet. Hän oli ylenkatsottu, ih-

misten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet. (Jes.53:1–3)

Psykologiassa puhutaan paljon projisoinnista ja projektiosta, jossa omia asioita siirretään toiseen ja käsitellään niitä sitten siellä, koska se on helpompaa kuin käsitellä asioita suoraan ja itsessään. Jesaja viittää siirtämiseen kahdella eri tavalla. Kerrotaan, että Herran kärsivän palvelijan päälle siirretään Jumalan toimesta meidän kipumme, syntiemme rangaistus ja velka ja tähän Herran kärsivä palvelija suostuu äänettömänä kuin uhrilammas. Kristus ottaa ihmisyytemme ja hänet puetaan meidän langenneisuuteemme. Hän, jossa ei syntiä ollut, hänet tehdään synniksi. Hän ottaa päälleen meidän syntimme ja pahat tekomme ja tulee näin aivan meidän kaltaiseksemme juuri sellaisina kuin me alastomina ja paljaina olemme viikunanlehtiemme takana.

53:4 Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä. Me pidimme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana,

53:5 mutta hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut.

Mutta tekstissä on myös toinen perspektiivi. Jumalan karitsan lisäksi siellä ovat nuo toiset eli ristin katsojat, joihin viitataan sanalla ME.

53:4 Me pidimme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana,

Meille kerrotaan, että myös toiset ristin katselijat ja ristin miestä arvioivat ovat hekin lampaita. Tavallaan heillä ei olisi varaa ristin miehen nyrpistelevään arvosteluun kahdestakin syystä. Ensinnäkin, koska kukin meistä on tekstin mukaan poikennut omalle tielleen ja eksynyt. Kuka mitenkinkin.

53:6 Me vaelimme kaikki eksyksissä niin kuin lampaat, kukin meistä poikesi omalle tielleen. Mutta Herra heitti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme.

Toinen syy nyrpistelyn epämielekkyyteen on siinä, että se, mikä ristin lampaassa on nyrpisteltävää, on itse asiassa juuri noiden eksy-

neiden ja nyrpistelevien katsojien vaikeudet, syyllisyydet, häpeä ja ongelmat, koska Herra onkin heittänyt tämän yhden päälle sen, mikä on itse asiassa katsojien ongelma. Ja mitä sitten tapahtuu, kun me, eli ek-syneet lampaat, tulemme ristin äärelle katsomaan Jumalan karitsaa? Me pidämme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana, vaikka meidän pahat tekomme siinä ovat. Siinä on meidän syntimme ja häpeämme ja syyllisyytemme.

Miksi Jumala käsittelee asiaa näin? Vastaus on kahtalainen: majesteettinen ja inhimillinen. Majesteettinen vastaus on sama, mikä näkyy luomiskertomuksessa. Miksi Jumala loi maailman sellaiseksi kuin loi? Siksi, koska niin oli hänen mielestään hyvä. Jumala katsoi kaikkea tekemäänsä ja se oli sangen hyvää. Ei Jumala selitä tekojaan muuten eikä hänen tarvitse. Vastaava teo-logiikka annetaan selitykseksi myös ristin mielekkyyttä pohtiville. Miksi Jumala teki pelastuksen näin? Miksi ihmeessä? Herra näki hyväksi.

53:10 **Mutta Herra näki hyväksi** runnella häntä, lyödä hänet sairaudella. Jos sinä panet hänen sielunsa vikauhriksi, saa hän nähdä jälkeläisiä ja elää kauan, ja Herran tahto toteutuu hänen kauttansa.

Siinä on majesteettinen vastaus, joka joko hyväksytään tai sitten ei. Tähän Jesajan näköalaan Paavali nöyrästi liittyy edellä olevassa Korinttilaiskirjeen kohdassa. Nietzsche, Spong ja moni itseään viisaana pitävä nykyihminen torjuvat tämän ja ovat itse tietävinään asian paremmin kuin Herra. Samalla he eivät näe itseään kuvassa. He näkevät Jumalan karitsan ja nyrpistelevät, mutta eivät näe itseään kuvassa. Kuva on kuitenkin piirretty Meitä varten myös toisesta syystä. Tarcoitus on, että me näkisimme paitsi hänet, myös itsemme ja itsemme hänessä. Näillä näyttää olevan suhde keskenään. Että voisi tulla pelastetuksi, täytyy tajuta ja nähdä, että on pelastuksen tarve. Terveet eivät tarvitse parantajaa, vaan sairaat. Siksi niin kauan kuin ME pidämme häntä Jumalan lyömänä ja vaivaamana ja ajattelemme, että ongelma on hänessä, me olemme sokeita. Me parannamme Jumalan ongelmia, emmekä ymmärrä, että on kyse meidän synneistämme, syyllisyydestämme ja häpeästämme. Me katsomme, mutta emme näe. Alussa oli kuitenkin toisin.

Ja he olivat molemmat, mies ja hänen vaimonsa, **alasti** eivätkä hävenneet toisiansa. (1 Moos. 2:25)

Silloin aukenivat heidän molempain silmät, ja he huomasivat olevansa **alasti**; ja he sitoivat yhteen viikunapuun lehtiä ja tekivät itselleen vyöverhot. (1 Moos 3:7)

Aadamista ja Eevasta kerrotaan, että syötyään paratiisin puusta heidän silmänsä avautuivat ja he näkivät olevansa alasti ja alkoivat hävetä. Eivät he suinkaan alastomuutta sinänsä hävenneet, sillä alussa se ei ollut mikään ongelma. Meille kerrotaan suoraan, että alussa he eivät hävenneet alastomuuttaan, vaan omaa langenneisuuttaan. Syyllisyyttään ja häpeäänsä petollisuudesta he eivät kestäneet, vaan peittivät itsensä viikunanlehdillä.

Siksi on ymmärrettävää, että ristillä Jeesus riisutaan alasti, että MEidän häpeämme näkyisi ja että se voisi tulla oikein ja kunnolla käsitellyksi. Ei millään omatekoisilla viikunanlehdillä, vaan Jumalan pojan anteeksiantavalla ja puhdistavalla verellä. Me kuitenkin käänämme kasvomme hänestä, koska jossain syvällä meillä on intuitio, että tässä ristillä saattaa ehkä sittenkin olla kyse MEistä. Häpeä on tällaista. Se estää katsomasta ja kätkeytyy. Jos syyllisyys ja sen tuomio perinteisesti oikeuslaitoksessa julistetaan, häpeä työnnetään kulman taakse ja projisoidaan toisiin ja tuomitaan heissä. Se vaietaan ja peitetään. Siksi Jeesuksen tuomio ja häpäisy ovat niin alastomia ja paljastavia. Ja siksi on tavallaan ymmärrettävää, että tuomiosta puhutaan helpommin ja häpeä katsotaan ohi tai vaietaan.

Myötähäpeäksikin jotkut sitä kai kutsuvat. Miten tuo Jeesus on niin nolo? Miksi se ei tee mitään? Voimaton, retuutettava pelle, jolle tehdään ihan mitä huvittaa. Sinne se sitten alasti pannaan roikkumaan puuhun, kaikkien katseltavaksi huvittavan kruunun kanssa. Huh, huh. Myötähäpeä. Ei voi katsoa. ME pidämme häntä sääliittäväinä. ME pidämme häntä naurettavana. On helpompaa käsitellä häpeää näin hänessä, kuin myöntää omansa ja ottaa se itselleen käsittelyyn. Katsot ihmistä. Katsot itseäsi. Tuo on se, mikä sinun lankeemuksesi, häpeäsi ja voimattomuutesi ja narriutesi tässä maailmassa oikeasti on. Tuolta se näyttää ja tuollaista se on, jos vain uskaltaisit katsoa viiku-

nanlehtiesi taakse.

Eikä tässä nyt puhuta vain ei-kristityistä. Nyt ei tosiaankaan kiitetä siitä, että ME ei olla niin kuin muut ihmiset. Kaikki ovat syntiä tehneet. Joka ikinen meistä voi ristillä katsoa ihmistä eli itseään alastomana ja paljaana. Siellä se roikkuu se sinun häpeäsi ja syällisyytesi, jota et uskalla nähdä omien viikunanlehtiesi takana.

Miksi sitten et kohtaa sitä, vaan pakenet ja peittelet sitä? Häpeä voi olla niin murskaavaa, että sitä ei kestä. Sitä ei kestä, koska häpeä tuo syvän arvottomuuden kokemuksen. Orjamaisen arvottoman tunteen. Arvottomat orjathan siellä ristillä tapettiin. Pahimmillaan tämä arvottomuus on niin armotonta, että se tappaa yksin ja alastomana ja häpäistynä hitaasti muiden ilkkuvien silmien alle puuhun roikkumaan. Sitä ei kestä katsoa eikä kokea. Siksi se pitää peittää ja työntää toisten päälle. Vain Herra itse on itsessään ollut niin puhdas ja arvokas, että kykeni ottamaan toisten ja koko maailman häpeän päälle. Vain Herra itse kykeni ottamaan Meidän syntimme, häpeämme ja syällisyytemme kannettavakseen. Hän teki sen, ettei kenenkään Meistä tarvitsisi tehdä mitään epätoivoista itsellemme. Sen hän yrittää sanoa sinullekin ristiltä.

Ristin sovituksessa ei ole kyse mistään lapsen räähkäämisestä, vaan kolmiyhteisen Jumalan itse ilmoituksesta. Jumala itse tuli maailmaan ja sovitti maailman itsensä kanssa. Vaikka hän on Poika, häntä yhdessä Isän kanssa kumarretaan ja kunnioitetaan. Miksi ihmeessä hän niin teki? Siksi, koska näki sen hyväksi. Meidän ihmisten ja Meidän pelastuksemme tähden hän teki sen. Siksi koska hän rakasti ja rakastaa niitä, jotka pitivät häntä Jumalan lyömänä ja vaivaamana. Hän rakastaa MEitä, jotka myötähäpeämme sokeudessamme häntä. Omasa alastomassa narrikuninkaan ruhjotussa ruumissaan hän paljastaa MEidän kaikkien alastomuuden syällisyyden ja häpeän, mutta myös kantaa sen ja voittaa sen. Langenneelle Aadamille sanottiin, että vaivaa nähden elätät itseäsi ja perhettäsi maasta, mutta orjantappuraa ja ohdaketta se kasvaa sinulle palkaksi. Ei siis ole ihme, että ristillä tavasten valtakunnan kuningas, toinen Adam sai palkakseen orjantappurakruunun tältä maailmalta. Katso ihmistä. Katsot itseäsi.

Armo parantaa ja kasvattaa alastomia ja haavoittuvia

Tämän Jeesuksen vanhurskaudessa ihmisen ei tarvitse enää peitellä omaa häpeäänsä ja syyllisyyttään Jumalan edessä, vaikka tuomiota käyvien muiden ihmisten edessä se toki tässä maailmassa on usein edelleen tarpeellista. Eksynyt lammas on toiselle eksyneelle susi! Vain ansioton ja ehdoton armo voi antaa mahdollisuuden katsoa ihmistä itsessään suoraan. Vain ansioton ja ehdoton armo voi opettaa meitä siinä, että enää ei tarvitse koko ajan siirtää omaa syyllisyyttä, häpeää ja pahaa oloa muihin ja käsitellä niitä sitten siellä. Meidän ei myöskään tarvitse lähteä kieltämään häpeää tai syyllisyyttä tai muuttamaan sitä kunniaksemme, kuten myös on mahdollista tehdä ja nykyäänkin hyvin yleistä. Häpeämättömyys ei ole vastaus häpeän ongelmaan. Se on vain toisenlainen kollektiivinen tapa yrittää piilottautua viikunanleh-tien taakse.

- 2:11 Sillä Jumalan armo on ilmestynyt pelastukseksi kaikille ihmisille
2:12 ja kasvattaa meitä, että me, hyljäten jumalattomuuden ja maailmaliset himot, eläisimme siveästi ja vanhurskaasti ja jumalisesti nykyisessä maailmanajassa,
2:13 odottaessamme autuaallisen toivon täyttymistä ja suuren Jumalan ja Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen kirkkauden ilmestymistä,
2:14 hänen, joka antoi itsensä meidän edestämme lunastaakseen meidät kaikesta laittomuudesta ja puhdistaa itselleen omaisuudeksi kansan, joka hyviä tekoja ahkeroitsee.
2:15 Puhu tätä ja kehoita ja nuhtelee kaikella käskyvallalla. Älköön kukaan sinua halveksiko. (Tiit. 2:11–15)

Samalla on tärkeä jatkuvasti muistaa, että kun Kristuksen armo kasvattaa MEitä pois jumalattomuudesta, se ei johda pois ihmisyydestä tai haavoittuvuudesta, vaan takaisin siihen mistä ME lähdimme. He olivat alasti eivätkä hävenneet toisiaan, eivätkä itseään.

Kristuksen armo kasvattaa meitä kohtaamaan ja kestäämään omaa ihmisen kaltaisuuttamme ja haavoittuvuuttamme, joka on kaiken olemisemme ytimessä ja paljastuu äärimmäisen radikaalina Jeesuksen ristinkuolemassa. Peittämisen psykologinen tarkoitus on suojautuminen. Suojautumisen tarve on sisään kirjoitettu meihin ja sillä on myös luomisessa asetettu hyvä mieli. Lankeemus kuitenkin myös vääristää

tätä tarvettamme suojautua. Meidän suojamme ovat usein itse kyhättyjä ja riittämättömiä, tarkoitukseensa sopimattomia. Ne ovat ylimitoitettuja tai alimitoitettuja. Toisaalta ne eivät kestä kolmen kovan kanssa, jotka ovat synti, kuolema ja Perkele. Synti voittaa meidät. Perkele voittaa meidät. Ja kuolema kukistaa meidät. Se viimeistään riisuu MEidät alasti ja paljastaa haavoittuvuutemme. Mutta MEidän omis-sa suojissamme on toinenkin huono puoli. MEidän omat suojamme ovat usein ylimitoitettuja. Ne nousevat siellä missä ei olisi tarve ja estävät sitä mille olisi tarve. Ne vieraannuttavat MEidät itsestämme ja toisistamme. Me pelkäämme ja suojaudumme ja eristäydymme rakkaudelta ja toisiltamme peloissamme.

Haavoittuvuus ja siihen sisältyvä radikaali ihmisen kaltaisuus on kuitenkin myös syvä alkuperäinen mahdollisuus.

2:25 Ja he olivat molemmat, mies ja hänen vaimonsa, **alasti** eivätkä hävenneet toisiansa. 1 Moos. 2:25

On oikein sanottu, että haavoittuvuus on kaiken todellisen yhteyden edellytys ja lähde. Suojautuminen ja peittäminen etäännyttävät meidät itsestämme ja toisistamme ja katkaisevat yhteytemme itseemme ja toisiimme. Haavoittuvaksi suostuminen avaa yhteyden itseen ja toisiin. Haavoittuvaksi tuleminen on siksi ihmiseksi tulemisen ytimessä. Betlehemistä alkava inkarnaatio huipentuu ja paljastetaan äärimmillään ristillä. Betlehemin vauvan alastomuus ja haavoittuvuus ja ristin miehen alastomuus ja haavoittuvuus kuuluvat yhteen. Jumalattomuuden hylkääminen ei siksi merkitse haavoittuvuuden kieltämistä tai itsensä panssarointia ja peittämistä hurskaan kuoren alle.

Siksi on ymmärrettävää, että kun katsomme ihmistä ristillä, hän on paitsi alaston, myös haavoitettu ja ruhjottu. Hän ei ole panssaroitu ja suojattu omien tai muiden riittämättömien suojien taakse, vaan hän todellakin on alaston ja haavoitettu. Kun hän luo yhteyden meihin, avaa meille yhteyden omaan aitoon ihmisyytemme ja toinen toisiimme, hänen täytyy olla alaston ja paljas, mutta myös haavoittuva. Haavoittuvana hän joutuu kohtaamaan meidän pahuutemme ja saa sen niskaansa. ME pidämme häntä Jumalan lyömänä, vaikka itse ME löimme häntä. Sadisti ei ole Jumala, vaan ME langenneet ihmi-

set. Ristin tukki on MEidän silmässämme, lähempänä kuin osaamme nähdä.

Hän sen sijaan ei syytä muita vaan rukoilee pahantekijöilleen armoa. Hänen ei tarvitse siirtää mitään kenenkään toisen päälle, vaan hän voi olla vaiti ja ääneti kuin karitsa teurastajiensa käsissä, koska hänen ei tarvitse paeta synnin tuomaa arvottomuutta, häpeää ja syyllisyyttä. Siksi hänen ei tarvitse siirtää sitä mihinkään. Päinvastoin hän voi ottaa meidän syntimme ja kantaa sen aidosti ja vapaasti. Ei pakotettuna tai vaihtoehtottomana hyväksi käytettynä lapsena, vaan Jumaluuden toisena persoonana ja majesteettisena poikana, joka on Isästä iankaikkisuudessa ennen aikojen alkua syntynyt, tosi Jumala tosi Jumalasta, syntynyt, ei luotu. Hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden. Runneltu meidän pahain tekojemme tähden.

Tällainen on haavoittuva ja alaston ihminen tai oli alussa ja sellainen hän voi olla Kristuksessa jälleen. Niin kuin hänelle käy, niin langennut arvottomuutta, syyllisyyttä ja häpeää pelkäävä ihminen tekee toiselle ihmiselle, joka on alaston ja haavoittuva tässä maailmassa. Siksi ei ole tavallaan kovin kummallista, että hänen haavojensa kautta me olemme parantuneet. Tai että haavoilla ja niistä vuotavalla verellä on yhteyden luomisessa ja synnyttämisessä keskeinen rooli. Yhteys Jumalaan ja toisiin on yhteyttä Kristuksen runneltuun ruumiiseen ja sieltä vuotavaan vereen. Teo-logiikalla on myös psyko-logiikka. Siksi Ristin kuninkuuden teemakaan ei ole samanlainen kuin maallisten kuninkaiden ja hallitsijoiden. Siellä on kauniit puvut ja koreat puitteet, inhimillisesti parhaat viikunanlehdet. Niiden alta löytyy myös loputon kähmintä, valtapeli ja väkivalta. Kuka meistä on suurin? Kuka on vahvin? Kuka pystyy alistamaan toiset? Oikea yhteys ei synny näin. Siksi evankeliumi kertoo toisen kertomuksen.

10:42 Mutta Jeesus kutsui heidät tykönsä ja sanoi heille: ”Te tiedätte, että ne, joita kansojen ruhtinaiksi katsotaan, herroina niitä hallitsevat, ja että kansojen mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

10:43 Mutta näin ei ole teidän kesken, vaan joka teidän keskuudessanne tahtoo suureksi tulla, se olkoon teidän palvelijanne;

10:44 ja joka teidän keskuudessanne tahtoo olla ensimmäinen, se olkoon

kaikkien orja.

10:45 Sillä ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä.” (Mark. 10:42–45)

Avoin lähde syntii ja saastaisuutta vastaan on hänen haavoissaan, ei meidän pullistelussamme tai haavoittuvuuden peittelyssämme. Haavojen kautta syntyy yhteys. Tämä on totta niin ihmisten suhteessa Jumalaan itseensä kuin heidän suhteessaan itseensä ja toisiinsa. Mutta samalla on totta, että tätä voimaa ei ole meidän haavoissamme sinänsä. Päinvastoin. Meidän haavamme saavat meidät usein vain suojautumaan ja peittelemään itseämme viikunanlehdillä. Meidän haavamme märkivät, jomottavat ja häiritsevät. Meidän haavamme saavat meidät usein myös toistamaan niitä ja samalla haavoittamaan itseämme ja muita yhä uudelleen. Meidän haavamme tekevät meidät vihaisiksi. Työnnämme pois kipuamme ja samalla työnnämme pois haavoittuvuutta itsestämme ja toisia läheltämme. Vihassamme räjäytämme siltoja, joita pitkin toiset voisivat löytää yhteyden meihin ja me itseemme.

Siksi Raamatun alkulukujen ajatus on tärkeä: Kunhan hän ei vain ottaisi ja söisi ja eläisi iankaikkisesti. Ei ole hyvä asia, jos elämme ikuisesti langenneisuuttamme ja haavojamme toistaen ja niitä edelleen toisillekin tuottaen ja kerraten. Siksi paratiisin portille piti laittaa enkeli miekkoineen estämään ihmisen pääsyä sinne. Trauma eli haava ei sinänsä auta ketään, mutta jos haava puhdistetaan ja paranee, siitä voi parhaimmillaan tulla Kristuksen haavoissa eli anteeksiantamuksessa armolahja. Siksi pienemmässä mitassa ja hänen armossaan meidänkin haavojemme kautta voi anteeksiantamuksessa tulla apu monille. Tämän olen nähnyt usein.

Kuitenkin on helpompi käsitellä omia haavojaan toisissa kuin itsessään. Siksi Jeesuksen täytyy omien haavojensa kautta hoitaa meidän haavojamme. Veriarmon täytyy puhdistaa meidät. Siksi ristipuun hedelmistä eli Kristuksen ruumista ja verestä voi sanoa kaikille sairaille ja armoa tarvitseville pelokkaille juuri päinvastoin kuin edellä: Kunhan hän nyt ottaisi siitä ja söisi ja eläisi ikuisesti! Siksi Jeesus sanoo toisella ristillä roikkuvalla ja armoa pyytävällä ryövärille: ”Tänä

päivänä sinun pitää oleman minun kanssani paratiisissa”. Kristuksen armahtama voi päästä portista paratiisiin ja elää siellä Jeesuksen kanssa, sillä Jeesuksen risti ja sen tarjoama anteeksiantamus ja syntien sovitust on totinen elämän puu. Enkelit ja kaikki pyhät kumartavat häntä ja päästävät hänen kanssaan ja hänessä saapuvat paratiisiin. Kristuksen kanssa inhimillinen helvetti voi avata oven paratiisiin. Paratiisi säilyy paratiisina vain sikäli, kun olemme siellä hänen kanssaan. Ilman häntä kaikki niin sanotut paratiisit ovat epäterveellisiä paikkoja.

Samalla tässä maailmassa Kristuksen armo myös kasvattaa meitä. Molemmat ovat tärkeitä. Ehdoton hyväksyntä ja anteeksiantamus auttavat meitä näkemään haavamme oikein mutta myös puhdistavat ja parantavat meidät Jumalan edessä ja pukevat meidät Kristuksen vanhurskauteen. Mutta kyse ei ole vain parantamisen kohteena olemisesta ja vastaanottamisesta, vaan kyse on tässä maailmassa myös kasvusta. Armo kasvattaa meitä hylkäämään tietyt asiat ja vahvistumaan toisissa. Toisaalta olemme siis suhteessa häneen ja pelastukseen vain vastaanottajia, mutta suhteessa tähän maailmaan ja myös omaan elämäämme Kristuksessa Jumalan kutsuttuja ja aktiivisia työtovereita. Nämä molemmat näkökulmat mahtuivat Paavalin maisemaan ja olisi hyvä, että ne mahtuisivat myös meidän elämäämme. Molemmat näkökulmat ovat voimassa samanaikaisesti (*simul*). Uusi ja vanha, rikkottu ja eheä, passiivinen ja aktiivinen, haavoittuva ja parannettu – ja moni muu asia ovat kohdallamme samanaikaisesti voimassa.

Tämä samanaikaisuus on mahdollista jollain tavalla ymmärtää ilmoituksen valossa. Kokemuksellisesti se ei ole kuitenkaan yhtään helppo juttu vaan hankala ja ristiriitainen. Uskossa sen voi ymmärtää, mutta kokemuksessa harvoin iloisesti kokea. Usein tämä kaksinaisuus tuottaa hankalia tunteita, ristiriitaa ja vihaa. On paljon muitakin vastaavia ristiriitaisia asioita, jotka ovat hankalien tunteidemme ytimessä. Miten rakkaus ja viha voivat olla yhtä aikaa voimassa? Miten oikeudenmukaisuus ja sen synnyttämä viha pysyvät aisoissa, eivätkä mene yli? Vain Jeesus Kristus ja hän ristiinnaulittuna voi auttaa meitä kestäämään tätä elämän ristiriitaisuutta. Mutta miten Jumala käsittelee elämän ristiriitoja ja sen tuottamia ristiriitaisia tunteita,

kuten oikeudenmukaisuuden vaatimusta ja sen synnyttämää vihaa, ristillä? Sitä pohdin seuraavaksi keskustelemalla Taina Kuuskorven HS 2.5.2019 olleen mielenkiintoisen Koston maailmaa käsittelevän artikkelin kanssa.

Oikeudenmukaisuuden vaade ja sen synnyttämä ”oikeutettu” viha

23:13 Niin Pilatus kutsui kokoon ylipapit ja hallitusmiehet ja kansan
23:14 ja sanoi heille: ”Te olette tuoneet minulle tämän miehen kansan yllyttäjänä; ja katso, minä olen teidän läsnäollessanne häntä tutkinut enkä ole havainnut tätä miestä syylliseksi mihinkään, mistä te häntä syytätte,
23:15 eikä Herodeskaan, sillä hän lähetti hänet takaisin meille. Ja katso, hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.
23:16 Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän.”
23:18 Niin he huusivat kaikki yhdessä, sanoen: ”Vie pois tämä, mutta päästä meille Barabbas!”
23:19 Tämä oli heitetty vankeuteen kaupungissa tehdystä kapinasta sekä murhasta.
23:20 Niin Pilatus taas puhui heille, koska hän tahtoi päästää Jeesuksen irti.
23:21 Mutta he huusivat vastaan ja sanoivat: ”Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet!”
23:22 Niin hän puhui heille kolmannen kerran: ”Mitä pahaa hän sitten on tehnyt? En ole havainnut hänessä mitään, mistä hän ansaitsisi kuoleman. Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän.”
23:23 Mutta he ahdistivat häntä suurilla huudoilla, vaatien Jeesusta ristiinnaulittavaksi; ja heidän huutonsa pääsivät voitolle.
23:24 Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.
23:25 Ja hän päästi irti sen, joka kapinasta ja murhasta oli vankeuteen heitetty ja jota he vaativat, mutta Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän miellivallallensa. (Luuk. 23:13–25)

Kuuskorven artikkeli oikoo monia vääriä luuloja ihmisen suhteen. Ensimmäisenä kritiikin alle tulee se edellä esitetty se populaari idealisointu käsitys, että nykyihminen, toisin kuin muinaiset tai keskiaikaiset edeltäjänsä, on suvaitseva ja armahtavainen luonnoltaan. Ihmisillä yleisesti näyttää olevan jonkinlainen vakaa ja ennakoidun maailman

odote sisäänkirjoitettuna heihin.

Meillä ihmisillä on perusluonteinen tarve kokea sosiaalinen maailmamme vakaaksi ja oikeudenmukaiseksi. Siksi hyvästä teosta on seurattava hyvä teko ja pahasta paha.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Tästä yleisestä lähtöoletuksesta huolimatta voimme yrittää säilyttää oletuksen siitä, että minä itse olen poikkeus. Minä en ole koston kanssa ongelmassa. Tämä vaikeus koskee vain muita. Minä teen fiksua ja harkittuja asioita. Onneksi minä en ole niin kuin muut ihmiset! Näin ei kuitenkaan mitä ilmeisimmin ole. Minä olen toki oikeudenmukaisuuden mukaan virittynyt ja niin ovat kaikki muutkin ehkä hieman eri tavoin, mutta kuitenkin.

Tutkimuksessa on käynyt ilmi, että aivomme ovat ohjelmoituneet nauttimaan koston, ainakin sen odotuksesta. Aivoissamme vääryyden takaisinmaksun kaavailu herättää myönteisiä reaktioita. Mieli-hyväkeskus virkistyy, kun teemme päätöstä, miten kostamme sovittuja sääntöjä rikkoneelle toverille.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Pahuuden ja vääryyden sovituksen idea ei siis näytäkään olevan keskiaikainen vanhentunut ja sittemmin kadonnut ajatus, vaan syvä ihmisyyteen sisään kirjoitettu asia. Oikeutta käydään ihmisten toimesta ja ihmisten tarpeisiin aina. Tästä kertoo oikeuslaitosten olemassaolo. Pahan pitää saada palkkansa. Oikeuden täytyy toteutua. Rikoksen pitää saada rangaistus. Rikokset pitää sovittaa. Mutta kuka sen sovituksen tekee ja millä tavalla? Kenen edessä? Artikkelissaan Kuuskorpi erittelee koston asiaa lisää.

Koston puntarointi vilkastutti aivojuovion, joka kuuluu aivojemme palkitsemisjärjestelmään ja reagoi tyydytyksen odotuksiin. Se toimi sitä aktiivisemmin, mitä vakavampaa rangaistusta henkilö uhrilleen hahmotteli.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Myöhemmät tutkimukset ovat tarkentaneet kuvaa kostamisen ja rankaisemisen mekanismeista. Kuuskorpi viittaa Neuron-lehdessä 2008 ilmestyneeseen tutkimukseen, joka osoittaa, että koston sisältyy kaksi vaihetta. Harvardin yliopiston neurotieteilijä Joshua Buck-

holzin tutkittavat lukivat kuvauksia tulkinnanvaraisista rikoksista samaan aikaan kun magneettikuvauslaite seurasi heidän aivotoimintaansa.

Tulokset osoittivat, että loukkauksen tai rikoksen tapahduttua teemme ensin päätöksen, vaatiiko teko koston tai rangaistuksen. Tämä päätös syntyy analyttisesti arvioimalla, koska koehenkilöiden aivoissa toimi kiivaasti etuotsalohko, jota käytämme aina, kun keskitymme, mietimme, perustelemme ja rakennamme päätöksiä. Voidaan kysyä, onko tämä rationaaliseksi mielletty arviointi kuinka tarkkaa ja mielekästä? Mutta vielä vinhemmaksi homma menee siinä vaiheessa kun siirrymme miettimään toisen ansaitseman rangaistuksen suuruutta.

Analyttinen etuotsalohkon alue kuitenkin vaikeni, kun koehenkilöt alkoivat valita rangaistuksen suuruutta. Sen sijaan toiminta vilkastui tunteiden säätelyyn osallistuvissa mantelitulmakkeissa. Ne aktivoituivat, olipa kyse itseen kohdistuneesta loukkauksesta tai oikeusistuihin päätyneestä tuntemattomien konfliktista. Koston tai rangaistuksen oikeudenmukainen määrä valitaan siis paljon tunteella...” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

24. Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.

25. Ja hän päästi irti sen, joka kapinasta ja murhasta oli vankeuteen heitetty ja jota he vaativat, mutta **Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän mielivallalleensa.** Luukas 23:24–25

Tämä huomio kertoo syyn sille, miksi on mielekästä, että kaikenlainen omankäden oikeus ja pikaoikeudenkäynti on sivistysvaltioissa kielletty. Myös Raamattu sekä Uudessa testamentissaan on tiennyt tämän aina.

Sillä luulevaisuus nostaa **miehen vihan**, ja säälimätön on hän koston päivänä.” Sananlaskut 6:34

Sillä **miehen viha** ei tee sitä, mikä on oikein Jumalan edessä.” Jaak. 1:20

Onko kosto sittenkään suloinen?

Koston problematiikka ei ole kuitenkaan vain tässä. Kuuskorpi kysyy aiheellisesti ”...Mutta rauhoittuuko mieli, kun takaisin maksu on toteutettu ja tilit tasattu?” Hän vastaa asiaan viittaamalla 2008 tehtyyn tutkimukseen.

Kevin Carlsmithin johtamassa kokeessa lukiolaiset pantiin pelaamaan rahapeliä, jossa jokainen osanottaja saattoi periaatteessa hyötyä yhtä paljon, sillä säännöt määräisivät voitot jaettavaksi tasan kaikkien kesken. Yhtäläinen menestys kuitenkin edellytti, että jokainen sijoittaisi vuorollaan oman osuutensa. Jos joku kieltäytyisi panemasta rahojaan peliin, hän hyötyisi muiden kustannuksella. Hänen kukkaroonsa kertyisi voittoa alkuperäisen rahasumman päälle, kun muille palautuisi vain voitto-osuus. Peliin soluttautui tutkija, jonka tehtävä oli sotkea yhteistyötä ja esittää panostaan pihtaavaa vapaamatkustajaa. Aluksi hänkin vakuutteli muille, kuinka tärkeää olisi, että jokainen sijoittaisi yhtä paljon. Kun tuli hänen oma vuoronsa maksaa panos, hän kieltäytyi noudattamasta yhteisiä pelisääntöjä. Kun voitot jaettiin, vapaamatkustaja ansaitsi 5,5 dollaria, mutta sovitulla tavalla panostaneet tienasivat vain 2,5 dollaria. Tämä loukkasi rehtien oikeudenmukaisuudentajua ja herätteli kostonhalut. Tutkimus jatkui. Nyt osalle pelaajista tarjottiin mahdollisuus käyttää voittorahojaan vapaamatkustajalle kostamiseen. Jokainen, jolle tilaisuus tarjottiin, tarttui tilaisuuteen. Kostamaan valituilta kysyttiin etukäteen, miltä he uskoivat koston maistuvan. Jokainen sanoi, että kosto olisi suloinen ja oma olo tuntuisi jälkeenpäin paljon paremmalta. Toisin kävi, tutkijat raportoivat vuonna 2008 *Journal of Personality and Social Psychology* -tiedelehdessä. Tulokset osoittivat, että kostajat voivat jälkeenpäin huonommin kuin ne, joilla ei ollut tilaisuutta kostaa. Silti kostajat arvioivat, että olo olisi ollut vielä kurjempi, elleivät he olisi tarttuneet koston mahdollisuuteen. Mielipahasta huolimatta he siis sinnikkäästi pitivät kostoa suloisena. Vastaavasti ilman koston mahdollisuutta jääneet uskoivat, että heillä olisi ollut entistäkin parempi mieli, jos heille vain olisi tarjottu tilaisuus kostaa. Hekin siis uskoivat, että omakohtainen kosto tuottaisi suurimman autuuden. Miksi janoamme kostoa, vaikka se ei tuo tyydytystä?

Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Kysymys on hyvä ja vaatii vastauksen. Jos kosto ei ole suloinen, miksi ihmeessä me sivistyneet ja rationaaliset ihmisetkin sitä sitten haikailemme? Miksi Hollywoodin filmiteollisuus takoo elokuva toisensa jälkeen miljoonia dollareita ”oikeutetun koston” juonikuviolla tehdyillä elokuvilla? Miksi ”Monte Christon kreivit” puhuttelevat ihmisiä yhä uusissa ja uusissa sukupolvissa? Siksi koska kyseessä on syvä ihmiseen juurrutettu ajatus ja näköala – hyvän pitää saada palkkansa, samoin pahan. Pahan pitää saada palkkansa, on olemisen laki. Kompensatio pitää tapahtua. Muu ei ole mielekäästä ja sotii koko olemistamme vastaan. Mutta on tässäkin sitten vielä eroja välillämme. Toiset meistä ovat vielä enemmän oikeudenmukaisuuden perässä kuin toiset.

Toiset meistä ovat kostonhimoisempia kuin toiset. Tunteen voimakkuuteen vaikuttavat yksilölliset piirteet ja kulttuuri. Vahva usko maailman oikeudenmukaisuuteen tekee kostonhaluisemmaksi, on osoittanut Washingtonin yliopiston sosiaalipsykologi Cheryl Kaiser, joka vuonna 2001 sai sattumalta erikoisen tilaisuuden tutkia ihmisten kostonhalua. Kaiserin tutkijaryhmä keräsi alkuvuodesta Michiganin osavaltiossa aineistoa tutkimukseen, joka kartoitti ihmisten oikeudenmukaisuutta koskevia asenteita ja uskomuksia. Vastaajille esitettiin muun muassa erilaisia väitteitä, kuten ’ihmiset saavat juuri sitä mitä ansaitsevat’, ja kysyttiin, miten ne istuivat heidän omiin näkemyksiinsä. Syyskuun 11. päivänä tehtiin terrori-isku World Trade centerin kaksoistorneihin New Yorkissa. Tutkijaryhmä päätti kysyä uudelleen vastaajien asenteita ja uskomuksia. **Kierros osoitti, että mitä enemmän ihminen oli uskonut maailman oikeudenmukaisuuteen, sitä enemmän hän oli järkyttynyt terrori-iskusta ja sitä vahvemmin hän vaati sen kostamista.**” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Tämän huomion pitäisi herättää kaikki meidät oikeudesta ja to-
tuudesta kiinnostuneet ihmiset. Se, että olen kiinnostunut ja varma
oikeudenmukaisuuden tärkeydestä, ei vielä tee minusta oikeudenmu-
kaista, mutta mahdollisesti vihaisen. Miehen viha taas ei tunnetusti

tee sitä mikä on oikein! Varokaamme siis! Kuta enemmän olemme omasta mielestämme oikeuden ja totuuden puolella, sitä suuremmassa vaarassa näytämme lankeemuksen tähden olevan.

Sublimointi on meille ihmisille tavallinen selviytymismekanismi. Sublimaatiossa me yritämme käsitellä itsellemme hankalia ja syyllisyyttä nostattavat tunteita ja asioita sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Oman vihan sublimointi kiivaaseen ja kohtuuttomaan toisen kurmottamiseen ja halventamiseen näyttää olevan hyvin yleinen esimerkki tästä.

Sama suojautumiskeino tulee usein näkyviin joidenkin poliittisten ja hengellisten aktivistien toiminnassa... Mutta jos kuuntelet tarkasti, kuulet loppumattoman käsittelemättömän vihan ja katkeroituneen mielen äänen - jotkut ihmiset eivät itse asiassa vain puolusta omaa kantaansa julkisissa debateissa, vaan he käyttävät väittelyä oman kätketyn ja torjutun vihansa käsittelyyn...sen sijaan, että he sanoisivat, 'minä on vihainen ihminen' he sanovat hyvin monin sanoin, 'minä en ole väärällä tavalla vihainen, minä en ole syyllinen, minä vain taistelen oikeutetun asian puolesta...' Sublimaatiossa me huijaamme itseämme ajattelemaan, että me vain puolustamme oikeutettua asiaa... vaikka itse asiassa käsittelemme juuri omia ratkaisemattomia ongelmiamme." Narramore Bruce, 1984, 45

Myös Raamatussa on tästä esimerkkejä.

Sillä laki saa aikaan **vihaa**; mutta missä lakia ei ole, siellä ei ole rikkomustaan. Room. 4:15

Mutta Saulus puuskui yhä uhkaa ja murhaa Herran opetuslapsia vastaan ja meni ylimmäisen papin luo ja pyysi häneltä kirjeitä Damaskon synagogille, että keitä hän vain löytäisi sen tien vaeltajia, miehiä tai naisia, ne hän saisi tuoda sidottuina Jerusalemiin. (Apt. 9:1-2)

Tältä pohjalta on siis terveellistä ja realistista myöntää, että 'viha-puhe' ja 'viharikokset' on todellinen mahdollisuus myös ja juuri niille, joilla on omasta mielestään tärkeitä asioita puolustettavanaan. Valvokaamme siis itseämme, että viha ei sokaise MEitä! Yleisinhimillinen kuvitelma nimittäin on, että oikeudenmukaisuus ja siitä kumpuava

kosto vapauttaa ja tuo hyvän mielen, vaikka se itse asiassa sitookin meidät helposti vihaan ja tuo vain katkeruuden ja pahan mielen. Höyrykattila teoria ja kuvitelma siitä, että paineen purkaminen helpottaa ja vähentää väkivaltaa menee kuitenkin pahasti metsään, niin luontevalta ja intuitiivisesti mielekkäältä kuin se tuntuukin. Vihaan voi tosiaan jäädä jumiin, vaikka ei yritä ollenkaan.

Kostoon liittyy vapautumisen eli katharsiksen odotus. Uskomme koston purkavan sisään patoutunutta kiukkua ja jännitteitä. 'Sisään-patoutuneen vihan vapauttamiseen' löytyy jopa itsehoito-oppaita. Niissä keuhataan huojennuksen tunnetta, jonka saa esimerkiksi tyyneen hakkaamisesta, kun tyyneen kuvittelee koston kohteen naama-
taulun. Vapautumisen uskoa ovat osaltaan vahvistaneet psykologit, jotka ovat verranneet vihaa höyrykattilaan. Tämän tulkinnan mukaan päässäme kiehuu, ja kun paine kasvaa liian suureksi, höyryjä on päästettävä ulos. Jos logiikkaa seuraa johdonmukaisesti, esimerkiksi riittävän pitkään epäreilusti hiillostavaa pomoa olisi pakko lopulta paukauttaa toimiston irtoesineellä. Siitä olo huojentuisi. Kevin Carlsmithin ja hänen kollegoidensa mukaan uskomme myös, että yli-paine on tehokkainta päästää ulos aggressiivisesti. Lisäksi oletamme, että paineiden aggressiivinen purku vähentää uuden aggressiivisen teon todennäköisyyttä ja katkaisee jopa olemassa olevan väkivallan-kierteen. **Tutkimukset ovat osoittaneet tällaisen ajattelun varsinai-seksi potaskaksi. Kostotoimi ei pienennä uuden väkivallanteon todennäköisyyttä vaan päinvastoin jopa kasvattaa sitä.**" Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Tutkimuksen mukaan aggressiivisimmin toimivat ne, jotka luot-tivat siihen, että kosto purkaa kiukkua ja vihaa. Koehenkilöt, jotka eivät uskoneet koston lieventäviin vaikutuksiin, tyytyivät keveämpiin keinoihin. **Usko koston voimaan voimistaa siis väkivaltaisuutta.**

Asiaa on selvittänyt muun muassa Ohion osavaltionyliopiston ag-gressiotutkija Brad Bushman. Hän järjesti kokeen, jossa osanottajia ensin suututettiin pyytämällä heidän opiskelutovereitaan antamaan ilkeää palautetta. Tämän jälkeen loukatuille annettiin tilaisuus pur-kaa kiukkuaan mukiloimalla reppuja. Seuraavaksi loukatut pantiin

pelaamaan kilpailupeliä loukkaajan kanssa ja heille tarjottiin tilaisuus lähettää toverin korviin häiriöäänä. Ne, jotka olivat purkaneet kiukkuaan reppuun, käyttäytyivät pelissä muita aggressiivisemmin. **Kaikkein aggressiivisimpia olivat ne, joita oli pyydetty kuvittelemaan, että mukiloitava reppu oli heitä loukannut henkilö.** Samoin kävi toisessa kokeessa, jossa tutkijat antoivat ärsytetyille tilaisuuden maksaa takaisin halunsa mukaan. **Aggressiivisimmin toimivat ne, jotka luottivat siihen, että kosto purkaa kiukkua ja vihaa. Koehenkilöt, jotka eivät uskoneet koston lieventäviin vaikutuksiin, tyytyivät keveämpiin keinoihin. Usko koston voimaan voimistaa väkivaltaisuutta,** Brad Bushman kollegoineen summasi Journal of Personality and Social Psychology -lehdessä vuonna 2001.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Kuuskorven mukaan eri kulttuureissa eri asiat loukkaavat ihmisiä ja kosta halutaan eri asioihin. Lännen individualismissa koston tärkeänä polttoaineena toimivat mielipide ja ilmaisun vapaus ja viha laukaisevana tekijänä, idän kollektiivisessa maisemassa velvollisuuden tunto, viranhoito ja häpeä toimivat laukaisevina tekijöinä ja häpäisy voi ulottua koko kollektiiviin.

Uskon, että sosiaalinen media ja sen luomat vertaiskuplat näyttävät sekä hyödyntävän että kiihdyttävän tätä langenneen oikeudenmukaisuuden vaateen innoittamaa ilmiötä. Sosiaalisen median vertaisverkoissa kukoistava oikeudenmukaisuuden haku vääristyy vimmaiseksi suojatunteiden vinguttamiseksi ja tyynyn hakkaamiseksi, joka ei helppota vaan lisää väkivaltaisuutta ja pahaa oloamme. ”Hänelle piti antaa opetus”, oli vihapuheesta tuomittujen ihmisten perustelu tuomituille teoilleen. Kokivat olevansa tosi oikeassa ja oikealla asialla, vaikka eivät olleet.

Suojatunteiden kiihdyttäminen ja epäoikeudenmukaisuuden tunteen helliminen ei ole siis oikea tie kenellekään, ei oikealla eikä vasemmalla, ei muslimilla eikä kristityillä, ei liberaaleilla eikä konservatiiveilla. Rauhoittuminen ja sen mahdollistama syvempien tunteiden kohtaaminen, kuunteleminen ja rakentava ilmaiseminen on aina se oikeampi tie, mutta se ei tapahdu ihan helposti. Se ei tapahdu ilman kasvua. Jumalan armon pitää kasvattaa meidät hylkäämään jumalat-

tomuus, joka oikeudenmukaisuuden verhoon ja koston haluumme naamioituu.

Erittäin kiinnostavaa oli, että koehenkilöiden suhtautumiserot katosivat, kun heille uskoteltiin, että he olivat saaneet mielialaa tasoittavaa lääkettä. Kaikkien aggressiivisuus pysyi silloin aisoissa. Tämä osoittaa, että **käytämme aggressiota tietoisesti mielialan säätelymiseen kosta vaativassa tilanteessa.** Lietsomme itsemme raivoon ja odotamme saavamme kosta suuren nautinnon – joka sitten ei tulekaan.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Kostosta katoaa nautinto, koska se liimaa meihin vihan tunteet. Vihaisiin ja kostonhimoisiin ajatuksiin kätkeytyy sisäänrakennettu oravanpyörä. Viha sitoo paljon tarkkaavaisuutta. Vihaisena on vaikea keskittyä ajattelemaan mitään muuta. Kun sitten vielä ryhdymme kostotekoon, emme pääse aiheesta millään eroon. Miehen viha ei todellakaan tee sitä mikä on oikein, eikä myöskään naisen viha!

Toinen selitys koston sulottomuuteen on se, että emme tunne tunteitamme. Näin esittävät Virginian ja Harvardin yliopiston psykologit Timothy Wilson ja Daniel Gilbert, jotka ovat perehtyneet kykyymme ennustaa tunteitamme. Heidän mukaansa arvioimme yleensä väärin odotetun tunteen keston ja voimakkuuden. Kuvittelemme tunteen liian suureksi sekä ikävissä että iloisissa asioissa. Arvioimme ennalta, että irtisanomisilmoitus aiheuttaa henkisen romahduksen tai positii- vinen raskaustesti synnyttää euforisen ilonmyrskyn. Todellisuudessa tunteemme jäävät paljon laimeammiksi. Sama pätee koston herättämiin tunteisiin. Kostosta haaveileva arvioi yleensä väärin esimerkiksi sen, kuinka usein hän jälkeenpäin ajattelee kostoaan ja sen kohdetta.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Asiaa hankaloittaa myös itseilmaisun puoli – moni haluaa kosta salakavalasti, jolloin itseilmaisuus ei toteudu – rohkeutta siis tarvitaan itseilmaisuun ja haavoittuvuudelle altistumista. Kosto ei tuota mielihyvää, vaan itseilmaisuus ja kuulluksi tuleminen!

Vaikka kosto ei yleensä tunnu suloiselta, ehkä se kuitenkin joskus tuo tyydytystä. Saksalaispsykologi Mario Gollwitzer epäili näin käyvän ja

ryhtyi etsimään ihmisiä, joista kosto oli maistunut makealta. Hän havaitsi tilanteissa yhtäläisyyksiä. Koston onnistuminen edellytti, että kohde tiesi, mikä tapahtuma hänelle kostettiin. Vasta silloin kosta jasta tuntui, että oikeudenmukaisuus toteutui. Ellei kohde tajunnut, miksi häntä vahingoitettiin, kosto ei tuonut tyydytystä. Gollwitzer kutsui onnistumisen edellytystä ymmärtämisvaatimukseksi tutkimusraportissaan, joka julkaistiin vuonna 2011 European Journal of Social Psychology -lehdessä. Uhrin ymmärtämä kosto vaati kuitenkin luonnetta, jota harvalla klostosta haaveilevalla on. On helpompaa klostaa salakavalasti, mutta silloin kosto ei tuo tavoiteltua mielihyvää.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

”Onnistuneessakin” klostossa on aina kaikkunsa ja jälkipyykkunsa. Kuuskorven mukaan ongelmaksi jää, että klostaja ja uhri näkevät eri tavoin sen, millaisen teon alkuperäinen loukkaus oikeuttaa. Klostaja kokee uhrin saaneen ansionsa mukaan, kun taas uhri kokee kloston yleensä kohtuuttomaksi. Tämä on klostonkierteen alkamisen h-hetki, minkä viisaat ovat tainneet tietää aina. Näitä varoituksen sanoja on hyvä kuunnella tarkkaan.

”Kiinalainen filosofi Kungfutse totesi jo 500-luvulla ennen ajanlaskun alkua: ”Ennen kuin lähdet klostoretkelle, kaiva valmiiksi kaksi hautaa.” 1960-luvulla yhdysvaltalainen ihmisoikeusaktivisti Martin Luther King opasti puolestaan: ”Silmä silmästä laki päättyy koko maailman sokeuteen.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Mutta mikä sitten on vaihtoehto sille oikeudenmukaisuuden vaatelle, vihalle ja klostolle, jonka Jeesuskin sai päälleen ristillä?

Koston vaihtoehto - Anteeksi antamisen tarve ja vaikeus

Koko systeemimme pitäisi muuttua, että klostosta tai väärästä kompensatiosta voi päästää irti. Mutta miten se muuttuisi? Tarvitaan joku riittävän suuri taso, joka voi tällaisia metatason muutoksia tehdä? Muuten klostoa hautova ihminen pitää tuoreina haavansa, jotka muuten paranisivat ja arpeutuisivat. Kostaessaan ihminen on vihamiestensä vertainen, mutta jättäessään kloston sikseen, hän nousee

heidän yläpuolelleen. Tässä tulemme Jeesuksen ristin juurelle. Hänet nostettiin ristille muiden yläpuolelle meidän ihmisten ja meidän alhaisuutemme tähden.

23:27 Ja häntä seurasi suuri joukko kansaa, myös naisia, jotka valittivat ja itkivät häntä.

23:28 Niin Jeesus kääntyi heihin ja sanoi: ”Jerusalemin tyttäret, älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.

23:29 Sillä katso, päivät tulevat, jolloin sanotaan: ’Autuaita ovat hedelmätömät ja ne kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet, ja rinnat, jotka eivät ole imettäneet.’

23:30 Silloin ruvetaan sanomaan vuorille: ’Langetkaa meidän päällemme,’ ja kukkuloille: ’Peittäkää meidät.’

23:31 Sillä jos tämä tehdään tuoreelle puulle, mitä sitten kuivalle tapahuu?”

23:32 Myös kaksi muuta, kaksi pahantekijää, vietiin hänen kanssaan surmattaviksi.

23:33 Ja kun saavuttiin paikalle, jota sanotaan Pääkallonsaamaksi, niin siellä he ristiinnaulitsivat hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle.

23:34 Mutta Jeesus sanoi: **”Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät.”** Ja he jakoivat keskenään hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaa.

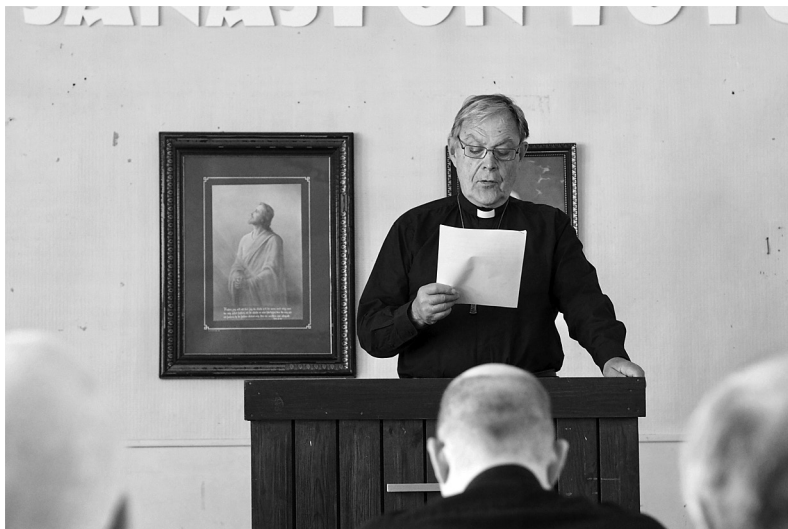
Koston muinaisia tehtäviä tutkinut Michael McCullough muistuttaa, että nykyisessä yhteiskunnassa ei kannata lähteä kostamaan jokaista loukkausta ja epäoikeudenmukaisuutta. Nyt tärkein taito on anteeksiannon taito. Hänen mielestään olemme myös kyenneet kehittymään tähän suuntaan. Anteeksianto ei ehkä ole ikivanhojen aivojemme mieleen, mutta edistää rauhallista yhteiseloä huomattavasti paremmin kuin kostosuunnitelmien hionta.” Kuuskorpi Taina HS 2.5.2019

Sentähden minä jaan hänelle osan suurten joukossa, ja väkevien kanssa hän saalista jakaa; sillä hän antoi sielunsa alttiiksi kuolemaan, ja hänet luettiin pahantekijäin joukkoon, hän kantoi monien synnit, ja hän rukoili pahantekijäin puolesta. (Jes. 53:12)

Lopuksi

Jeesus oli ristillä alaston ja haavoittuva. Hän rukoili pahantekijöilleen armoa. Hän rukoili ja rukoilee sinulle ja minulle anteeksiantamusta ja armoa, sillä meidän pahat tekomme ovat hänet lävistäneet ja meidän syntimme hänet runnelleet. Juuri tässä hän kuitenkin kantaa kaikki syntimme ja voittaa synnin, perkeleen, kuoleman ja lain tuomiovoin. Ja niin hän on myös alaston ja haavoittuva tullessaan luoksemme sanassaan ja sakramenteissaan, jotta emme tekisi niin kuin Aatami ja Eeva, jotka yrittivät itse peitellä ongelmiansa ja paeta Jumalan luota, joka yksin on heidän apunsa ja pelastuksensa. Kristus on alaston ja haavoitettu, ei siksi, etteikö hänellä ole kaikki valta taivaassa ja maan päällä, vaan juuri siksi, että hänellä juuri on kaikki valta taivaassa ja maan päällä ja hän haluaa käyttää tuota valtaansa meidän onnettomien auttamiseen. Siksi hän lähestyy meitä ristin alastomuudessa, haavoittuvuudessa ja avuttomuudessa, että sinun ja minun ei tarvitsisi juosta peloissamme häntä karkuun, ikään kuin hän olisi tullut tuomitsemaan meidät siihen kuolemaan, jonka olemme synneillämme ansainneet. Ei, hän lähestyy meitä ristillä alastomana ja haavoittuvana ettei pelottaisi meitä yhä syvemmälle oman yrittämisemme viidakkoon ja viikunalehvästöön. Hän sanoo, minä olen kantanut sinun syntisi, sinun häpeäsi, sinun kostonhimosi ja sinun kuolemasi. Älä pelkää. Usko ainoastaan.

III Ajankohtaiskysymyksiä

Sukupuoli muutoksessa

Professori Tapio Puolimatka

Sukupuoliaatteeksi tai sukupuoli-ideologiaksi (*gender ideology*) kutsun näkemystä, jonka mukaan ihminen on vapaa luomaan sukupuolensa oman sisäisen kokemuksensa mukaisesti. Sukupuoliaatteen vaikutuksesta monet nuoret omaksuvat ajatuksen, että he ovat syntyneet väärään kehoon ja tarvitsevat hormonihoitoja ja sukupuolenkorjausleikkauksia voidakseen toteuttaa aitoa sisäistä olemustaan.

Sukupuoliaate vaikuttaa kulttuuriin laaja-alaisesti, koska se murentaa elinikäisen ja puolisuusollisen avioliiton pohjana olevia sukupuoli- ja seksuaalinormeja. Kun sukupuoli ymmärretään subjektiiviseksi tunteeksi tai kokemukseksi, avioliittonormien velvoittavuudelta putoaa pohja.

Sukupuoli-ideologisesta uskomusjärjestelmästä on tullut sukupuoli-

lisuutta määrittelevä normi useissa länsimaissa. Esimerkiksi Suomen terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteaa verkkosanastossaan: ”Yksilötasolla itse määritelty sukupuoli-identiteetti on suositeltavin tapa ymmärtää sukupuoli.”

Sukupuoli-ideologia kyseenalaistaa naiseuden ja mieheyden luonnollisuuden ja niiden toisiaan täydentävyyden. Sen mukaan naisen ontologinen rakenne puolisona, äitinä ja kasvattajana, ei ole myönteinen luonnollinen tosiasia ja hyvän elämän edellytys, vaan kahle ja orjuuttava rakenne, joka estää naisen aidon yksilöllisyyden ilmenemistä. Sama pätee miehen elämään puolisona ja isänä.

Sukupuoli-ideologian mukaan naisen ja miehen toisiaan täydentävyys, kaikissa suurissa maailmankulttuureissa vallitseva naisen ja miehen avioliiton ensisijaisuus ja isä–äiti–lapsi- kolmoissidoksen varaan rakentuva perhe eivät ole luonnollisia tosiasioita, jotka ovat hyviä itsessään. Sen sijaan ne ovat yhteiskunnallisesti rakennettuja sosiologisia ilmiöitä ja ajan myötä muokkautuneita sosiologisia toimintatapoja, stereotyypppejä, jotka pitäisi purkaa kasvatuksen ja kulttuurivaikuttamisen kautta, koska niitä pidetään syrjivinä ja tasa-arvon vastaisina.

Avioliiton perusteiden hajottaminen

Koska biologinen sukupuolijako on perustana naisen ja miehen avioliitolle ja sen varaan rakentuvalle isä–äiti–lapsi-kolmoissidokselle, sukupuolen käsitteen korvaaminen subjektiivisella sukupuoli-identiteetin käsitteellä murentaa käsityksen avioliitosta naisen ja miehen elinikäisenä ja puolisuuskollisena liittona. Sisäiseen kokemukseen perustuva sukupuolen määritelmä vie perustan lasten oikeudelta kasvaa biologisen isänsä ja äitinsä hoidossa.

Muutos biologiaan perustuvasta kaksiarvoisesta sukupuolijaosta sisäisesti koettuun sukupuoleen siirtää huomion pois sukupuolijaon asettamasta moraalista velvoitteesta kantaa vastuuta isä–äiti–lapsi-kolmoissidoksen varaan rakentuvan ydinperheen hyvinvoinnista ja vaalia ihmiselämää sen ehdoilla. Moraalisen näkökulman sijaan tulee sisäänpäin kääntyvä näkökulma, joka suuntaa huomion yksilön

omiin tarpeisiin ja oikeuksiin ja sivuuttaa ydinperhettä koossa pitävän moraalinormiston. Sen sijaan että ensisijaisena huomion kohteena olisivat inhimillisen yhteiselämän yleispätevät edellytykset, kuten sukupuoli- ja sukupuolijärjestyksen rakentuva isä–äiti–lapsi-kolmoissidos, ja moraalista vastuuta kannettaisiin niiden luomassa arvoviitekehityksessä, ihmiset keskittyvät tarkkailemaan omaa subjektiivista kokemustaan ja odottavat yhteiskunnan mukautuvan sen vaihteleviin muotoihin.

Kansainvälinen sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuskomissio (International Gay and Lesbian Human Rights Commission) pitää tavoitteenaan naisen ja miehen sukupuolieron purkamista, jotta sukupuolieron kadotessa kaikki erilaiset seksuaalisuuden muodot saisivat hyväksytyn ja kunnioitetun aseman: ”Jotta ’muut seksuaalisuudet olisivat mahdollisia’, on välttämätöntä ja kiireellistä lakata ohjautumasta” sen pohjalta, ”että on olemassa vain kahdenlaisia kehotyyppijä, mies- ja naispuolinen, ja niihin erottamattomasti liittyen vain kaksi sukupuolta, mies ja nainen. Asetamme trans- ja intersukupuolisuusasiat ensisijaisiksi, koska niiden läsnäolo, aktivismi ja teoreettinen panos näyttävät meille polun uuteen viitekehitykseen, joka sallii niin monia kehoja, seksuaalisuuden muotoja ja identiteettejä kuin tässä maailmassa elävät ihmiset saattaisivat haluta, ja tekee niistä kaikista kunnioitettuja, haluttuja ja juhlittuja.”

Toisin sanoen, sukupuolieron purkaminen purkaa samalla seksuaalinormiston, jonka perustalle rakentuu ydinperhe. Näin sukupuolen määrittäminen subjektiivisen sukupuoli-identiteetin perusteella muuttaa käsityksen seksuaalisuudesta. Homoseksuaalisuuden ja heteroseksuaalisuuden välinen ero tulee epäselväksi, kun sukupuolen käsite muuttuu subjektiiviseksi kokemukseksi, valinnaksi tai mieltymykseksi.

Sukupuolen subjektiivisen uudelleenmäärittelyn avulla ihminen voi paeta seksuaalinormien valossa kokemaansa syyllisyyttä. Esimerkiksi postmoderni sukupuoliteoreetikko Judith Butler kertoo kirjoitaneensa kaksiarvoista sukupuolieroita kritisoivan teoksensa *Hankala sukupuoli* (2008) puolustaakseen lesbosuhteiden oikeutusta. Butler rohkaisee poikkeavaan sukupuoliseen ja seksuaaliseen käyttäytymiseen.

seen, jotta sen avulla murrettaisiin kaksiarvoiseen sukupuolijakoon ja heteroseksuaalisuuteen perustuva avioliittokäsitys. Butlerin taroituksena on avata tie maailmaan, jossa ihmiset voivat vapaasti toteuttaa seksuaalisia halujaan. Rikkoessaan Raamatun siunaamia sukupuoli- ja seksuaalinormeja homoseksuaalinen elämäntapa vapauttaa ihmiskunnan ”vääjäämättömästä orjuudesta Jumalalle” (121–122).

Feministi Ellen Hermanin mukaan nuoret feministit ”haluavat vapauden hahmottaa nykyiset ja tulevat perheensä kaikilla ajateltavissa olevilla tavoilla ilman rangaistuksia. He haluavat rakastaa naisia ja miehiä, elää seksisuhteissa samanaikaisesti yhden tai useamman ihmisen kanssa, elää lasten kanssa tai ilman lapsia, osallistua vanhemmuuteen ilman, että heidän olisi pakko osallistua lisääntymiseen. Naisilla on toivoa löytää aito identiteettinsä ainoastaan, jos heidän on mahdollista luoda tällaisia perheitä ilman pelkoa häpeästä tai itsehalveksunnasta sen sijaan, että he eläisivät vangittuina yhteen sukupuoliluokkaan tai kategoriaan.” (Herman 1990:14).

Isä–äiti–lapsi-kolmoissidoksen hajotessa hajoa se suojaverkko, jonka suuret maailmankulttuurit ovat rakentaneet lapsen turvaksi. Sukupuoli-ideologia rikkoo sukupuolisia ja seksuaalisia rajoja määritellään naisen ja miehen sukupuolieron luonnolliset tosiasiat merkityksettömiksi ja olettaessaan yksilöiden olevan vapaita kaikista sukupuolisuuden luonnollisista ehdoista. Niiden sijaan luodaan keinotekoinen mielikuva olennoista, jonka sukupuoli määräytyy subjektiivisen kokemuksen pohjalta ja joka voi vapaasti toteuttaa seksuaalista suuntautumistaan.

Marxismin ja liberalismin liitto

Nykyisen sukupuolivallankumouksen taustalla vaikuttaa Karl Marxilta peritty vapauskäsitys, jonka mukaan ihminen voi vapaasti luoda itsensä. Siksi ihmisen vapaus edellyttää vapautta kaikista riippuvuussuhteista, erityisesti riippuvuudesta Jumalaan ja hänen kymmenen käskyn lakiinsa. Uuden vapaan ihmisen kehittyminen edellyttää kaikkien perinteisten instituutioiden ja normien purkamista ja ikuisen arvojen hylkäämistä.

Vapautta ja itsemääräämisoikeutta korostava liberaali näkemys on monilta osin yhteensopiva marxilaisen vapauskäsityksen kanssa. Liberaali näkemys katsoo oikeudenmukaisen toimintatavan olevan sellainen, mikä kunnioittaa valinnanvapautta ja yksilön oikeuksia. Sitä täydennetään hyvinvoinnin edistämisen ja haitan välttämisen utilitaristisilla näkökohdilla. Tämä nykyisin vallitseva ”informoituun valintaan” perustuva ”kokonaisvaltaisen seksuaalikasvatuksen” malli perustuu liberaaliin oletukseen nuorten seksuaalisten valintojen autonomisesta eli itsemääräytyvästä luonteesta, jolle asettavat rajoituksia ainoastaan yleisesti hyväksytty käsitys siitä, mitä merkitsee ”vahingon” tuottaminen ja mistä ”hyvinvointi” koostuu (Mark 2018: x).

Liberaalia näkemystä sovelletaan marxilaisen vapauskäsityksen ehdoilla siten, että sorrettujen ryhmien vapautukselle annetaan ensisijainen merkitys. Tältä pohjalta korostetaan naisten ja lasten vapauttamista perheinstituution sisältämistä patriarkaalisen sorron elementeistä ja sukupuolisten vähemmistöjen vapauttamista kahlehtivista sukupuoli- ja seksuaalinormeista. Länsimainen yhteiskunta omaksui marxilaisen vapauskäsityksen, vaikka se hylkäsi Marxin messiaanisen utopian tulevasta kommunistisesta paratiisista nähtyään bolševikkivallankumouksen aikaansaaman verisen kaaoksen ja totalitaarisen terrorin. Marxismi siis onnistui tavoitteessaan murentaa länsimaisen yhteiskunnan kristinuskolta saama vakaumus, jonka mukaan ihmisen vapaus toteutuu ikuisten arvojen mukaisessa elämässä: avioliittonormi suojelee ihmiselämää, ei kavenna sen mahdollisuuksia. Tällainen arvo- ja normitietoisuus korvattiin kaikki ehdottomat arvot kyseenalaistavalla relativismilla. Näin marxilaisuus paradoksaalisesti tuotti maallistuneen, ehdottomat arvot hylkäävän uusporvarillisen länsimaisen yhteiskunnan, joka purkaa perinteisen avioliittoinstituution ja sukupuoli- ja seksuaalikasvatuksessaan pyrkii viemään lapsilta ja nuorilta uskon sukupuolien toisiaan täydentävyyden varaan rakentuvaan avioliittomoraaliin. (Del Noce 2014: 62–63)

1900-luvun seksuaali- ja sukupuolivallankumous rakentui monilta osin marxilaisten perusoletusten varaan, mutta sen käyttämä strategia poikkesi väkivaltaisen vallankumouksen menetelmästä. Aktivistit

toimivat instituutioiden sisällä, vetoavat suvaitsevuuteen ja ihmis-oikeuksiin ja käyttävät pehmeitä, organisaatioiden sisällä eteneviä, epämuodollisia strategioita. Näin he onnistuivat saamaan suurten maailmanorganisaatioiden johtaviksi periaatteiksi ja tavoitteiksi sukupuolieron ja sen varaan rakentuvan avioliiton heikentämisen, vanhempien kasvatusoikeuksien kaventamisen ja lasten seksuaalisen ja sukupuolisen ”vapauttamisen”. Käyttäen pehmeitä ja näennäisen ”ystävällisiä” menetelmiä aktivistit ovat toteuttamassa maailmanlaajaa ”relativismin diktatuuria”, joka rajoittaa oikeutta julkisesti puolustaa perinteistä avioliittokäsitystä ja sen perustana olevaa kaksiarvoista sukupuolijakoa naisiin ja miehiin. (Peeters 2010) Tämän maailmanlaajan prosessin seurauksena on länsimaissa toteutumassa yksi marxilaisuuden keskeinen tavoite: lasten siirtäminen ydinperheen ohjauksesta yhteiskunnan ohjattaviksi ja muokattaviksi yhteiskunnallisia tavoitteita varten.

Joukko aktivisteja sai vuosien kuluessa ohjelmansa läpi maailmanjärjestöissä kohtaamatta merkittävää vastarintaa. Yhdistyneet kansakunnat saatiin ohjelman taakse järjestämällä joukko konferensseja, joissa rakennettiin yhtenäinen näkemys maailman uudesta järjestyksestä ja maailmanlaajuisesta normien ja arvojen järjestelmästä, jota toteuttamaan kansainvälinen yhteisö sitoutuisi uutena aikakautena: kasvatus ja koulutus (Jomtien 1990); lapset (New York 1990), ympäristö (Rio 1992); ihmisoikeudet (Wien 1993; väestö (Kairo 1994); yhteisöllinen kehitys (Kööpenhamina 1994); naiset (Peking 1995); asuminen (Istanbul 1996); ja ravintoturvallisuus (Rooma 1996). Nämä konferenssit ymmärrettiin yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja niiden pohjalta tavoiteltiin maailmanlaajaa yhtenäistä näkemystä ja arvomaailmaa. (Peeters 2010:4)

Sukupuoli-ideologian periaatteet saatettiin osaksi kansainvälisesti hyväksyttyä sopimusta neljännessä naisten asemaa käsittelevässä maailmankonferenssissa Pekingissä vuonna 1995. Pekingin konferenssin tuloksena syntyi *Pekingin julistus ja toimintaohjelma*, jonka mukaan kaikkien jäsenvaltioiden ”on edistettävä sukupuolinäkökulman aktiivista ja näkyvää soveltamista kaikkeen toimintaan ja ohjelmiin” (osa

2:202). Englantilainen alkuperäisteksti käyttää ilmaisua ”promote an active and visible policy of mainstreaming a gender perspective” eli ”on edistettävä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen aktiivista ja näkyvää toimintaohjelmaa”.

Sukupuoli-ideologian poliittiseksi sovellukseksi kehitetty *sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen* ohjelma tarkoittaa kaikkien erilaisten sosiaalisten sukupuolten tasavertaista kohtelua yhteiskunnassa. Kahtiajako naiseen ja mieheen pyritään häivyttämään yhteiskunnallisesta todellisuudesta. Tältä pohjalta avioliittokäsitys muutetaan sukupuoliperustaisesta naisen ja miehen avioliitosta sukupuolineutraaliksi. Äitiyden ja isyyden käsitteet irrotetaan biologisesta ja geneettisestä perustastaan ja muutetaan subjektiivisiksi valinnoiksi. Tämän myötä katoaa lainsäädännöstä myös lapsen oikeus isään ja äitiin ja vanhempien oikeutta biologisiin lapsiinsa rajoittavat uudet ihmisoikeudet kuten oikeus lisääntymisteknologian käyttöön ja kohdunvuokraukseen.

Sukupuoli- ja seksuaalikasvatus keskittyy kasvattamaan lapsissa suvaitsevuutta kaikkia erilaisia sukupuoli-identiteettejä, seksuaalisia suuntautumisia ja seksuaalisia elämäntapoja kohtaan. Kaikki erilaiset sukupuoliset ja seksuaaliset elämäntavat esitetään samanarvoisina ja lasta rohkaistaan määrittämään oma sukupuolinen identiteettinsä, seksuaalinen suuntautumisensa ja elämäntapansa oman subjektiivisen mieltymyksensä pohjalta ilman mitään objektiivisia kriteerejä. Inhimillisen vapauden kahleiksi koetaan naisen ja miehen avioliittoa säätelevät normit kuten sukupuolten toisiaan täydentävyys, puolisouskollisuus ja elinikäisyys. Näiden normien katsotaan ilmentävän ”pakkoheteroseksuaalisuutta”, joka kahlitsee ihmistä.

Epäselvä ja hämäävä kielenkäyttö

Sukupuoli-ideologian läpimurto onnistui hämäävän kielenkäytön ja poliittisen manipulaation avulla. Sukupuolen käsitettä ei määritelty ja useat kolmannen maailman edustajista olettivat, että sukupuolella tarkoitettiin naista ja miestä. Pian Pekingin konferenssin jälkeen alettiin vaatia kaikkia jäsenvaltioita pitäytymään itsemäärittelyyn perus-

tuvaan sukupuolikäsitykseen, jonka mukaan sukupuolella tarkoitetaan lukuisia erilaisia sosiaalisia sukupuolia. Myönteisen merkityksen omaavat sanat kuten vapaus, tasa-arvo, voimaannuttaminen, avioliitto, perhe ja sukupuoli saavat huomaamatta uuden merkityksen.

Esimerkiksi lapsen voimaannuttamisella ei tarkoiteta pelkästään oikeutta arvokkaisiin asioihin kuten parempaan koulutukseen ja parempaan lääketieteelliseen hoitoon. Sukupuoli-ideologiassa se tarkoittaa myös lasten ja nuorten oikeutta itsenäisesti määrittää oma sukupuoli ja seksuaalinen identiteettinsä ja elää niiden mukaisesti. Sikäli kuin lasten ja nuorten voimaannuttaminen joutuu ristiriitaan vanhempien kasvatusperiaatteiden kanssa, valtion tehtäväksi nähdään puuttua asioihin, taata lasten oikeuksien toteutuminen ja rajoittaa vanhempien kasvatusoikeutta.

Sukupuolien tasa-arvolla ei tarkoiteta pelkästään naisten ja miesten tasa-arvoa tai naisten ja miesten yhtäläisiä oikeuksia lain edessä. Tasa-arvolla tarkoitetaan kaikkien niiden sosiaalisten sukupuolien tasa-arvoa, joita löytyy Facebookista useita kymmeniä. Avioliiton ja perheen käsite uudelleen tulkitaan niin, että kaikki erilaiset sukupuoliset ja seksuaaliset elämäntavat esitetään yhtä hyvinä vaihtoehtoina. Sikäli kuin naisen ja miehen biologisia eroja ei voida kokonaan poistaa, niitä tulee pitää merkityksettöminä. Tarkoituksena on luoda yhteiskunta, jossa nainen ja mies ovat täysin vaihdettavissa toisiinsa.

Sukupuoli-ideologian puhesäännöstö

Sukupuoli-ideologian kertomus väärään kehoon syntyneestä ihmisestä on saanut julkisessa tiedotuksessa lähes itsestään selvyiden aseman. Ihmisten kielenkäyttöä ja julkista keskustelua kontrolloidaan niin, että ihmiset joutuvat yhä enemmän elämään ja puhumaan tämän mytologisen mielikuvan ehdoilla ja kieltämään kaikille ilmeisen tosiasian kaksiarvoisesta sukupuolierosta. Kun ihmiset totutetaan elämään harhakuvan ehdoilla, valtiovalta pystyy hallitsemaan ihmisten puhetta tavalla, jota edes todellisuus ei rajoita. Valtiovalta voi näin käyttää sukupuoli-ideologiaa oman valtansa kasvattamiseen perheiden kustannuksella. Lapset irrotetaan vanhempiensa auktoriteetista

käyttämällä verukkeena tosiasioiden vastaisia mielikuvia sukupuolen-
vaihdojen ja korjaushoitojen myönteisistä vaikutuksista.

Luomansa puhesäännösten avulla transaktivistit pyrkivät saamaan yksinoikeuden määrätä, millä tavalla sukupuolesta, seksuaalisuudesta, avioliitosta ja perheestä yhteiskunnassa puhutaan. Saattamalla näitä asioita koskevan puheen tiukkaan keskitettyyn kontrolliin ja sensuroimalla vastakkaiset näkemykset valtaapitävät kontrolloivat ihmisten puhetta ja käyttäytymistä. Paitsi että tällainen keskitetty kontrolli on uhka yhteiskunnan vapaudelle, puhe sukupuolen vaihdettavuudesta hämmentää monia lapsia ja nuoria. Sukupuoliahdistuneita nuoria ohjataan hormonihoitoihin ja sukupuolenkorjausleikkauksiin, jotka ovat heidän terveydelleen haitallisia ja joiden kyvystä parantaa sukupuoliahdistusta ei ole asianmukaista tutkimusnäyttöä. Syynä näyttäisi olevan, että sukupuoliaate tarvitsee kertomusta väärään kehoon syntyneestä lapsesta. Yhä useampi tällaisia hoitoja katuva nuori aikuinen valittaa sitä, että heidän psyykkiset tarpeensa sivuutettiin ja heitä ohjattiin tielle, joka kavensi heidän tulevaisuuden mahdollisuuksiaan ja aiheutti heille suurta inhimillistä kärsimystä.

Koska uskomus sukupuolen valinnaisuudesta ja vaihdettavuudesta on ristiriidassa todellisuuden kanssa, sen levittämiseksi tarvitaan vallankäyttöä ja propagandaa, jonka avulla transprosessi kuvataan myönteisenä kokemuksena vailla muita ongelmia kuin suvaitsematomien ihmisten häirintä. Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana on julkiseen tietoisuuteen projisoitu mielikuva väärään kehoon syntyneestä onnettomasta translapsista, joka tulee onnelliseksi saadessaan elää sisäisen sukupuolensa ehdoilla ja muuttaa kehonsa sisäisen sukupuolensa mukaiseksi hormonihoitoilla ja leikkauksilla. Vanhemmat, jotka vastustavat lasten sukupuolenvaihdosta, leimataan suvaitsematomiksi ja heidän katsotaan olevan vaaraksi lastensa hyvinvoinnille.

Sosiologi Heather Brunskell-Evansin (2018) mukaan ”translapsi” on kuitenkin käsitteellinen luomus ja mielikuva, joka on vailla objektiivista todellisuutta sikäli, että yksikään lapsi ei todellisuudessa ole syntynyt sukupuoleltaan väärään kehoon. Translapsen mielikuvan tueksi ei ole esitetty asianmukaista tieteellistä todistusaineistoa: se

on luotu poliittisia tarkoituspäitä varten. Joukkotiedotusvälineet vai-
kenevat alkuperäiseen sukupuoleensa palaavista ja turhia hoitojaan
katuvista nuorista tai esittävät heidän kärsimyksensä harhaanjohta-
vassa valossa.

Transkampanja heikentää objektiivisten tosiasioiden otetta ih-
mismieleen luomalla illuusion, että jokaisen ihmisen on mahdollista
luoda omia mielikuviaan vastaava utopia. Uudessa edistyksellisessä
utopiamaailmassa jokainen ihminen voi toteuttaa sukupuoli-ihan-
teensa ilman esteitä. Utopia kuvataan niin houkuttelevaksi, että sen
saavuttamiseksi voidaan vaatia totalitaarisia keinoja kuten sananva-
pauuden rajoittamista ja toisinajattelijoiden vainoamista. Aktivistien
näkemykselle pyritään saamaan niin vallitseva asema yhteiskunnassa,
että jokainen sitä kritisoi ihminen voidaan määritellä mieleltään
häiriintyneeksi ja pahantahtoiseksi. Tätä varten on kehitetty voimak-
kaasti tunteisiin vetoavia termejä kuten homofobia ja transfobia. Jos
ihminen vetoaa lapsen oikeuteen tuntea isänsä ja äitinsä, katsoo avio-
liiton olevan naisen ja miehen välinen liitto ja kritisoi tällä perusteella
sukupuolineutraalia avioliittolakia, hänet leimataan homofobiseksi,
eli tunne-elämltään ja mieleltään häiriintyneeksi ja pahantahtoisek-
si ihmiseksi, joka kammoaa homoseksuaalisia ihmisiä. Jos ihminen
katsoo sukupuolen määrittävän objektiivisilla biologisilla perusteilla,
hänet voidaan leimata transfobiseksi, eli hänellä voidaan sanoa olevan
järjenvastainen kammo transihmisiä kohtaan.

Vanhempien oikeuksien rajoittaminen

Luonnollisen sukupuolieron poistaminen lainsäädännöstä uhkaa
vanhempien oikeutta lapsiinsa ja luonnollisten perhesiteiden suojat-
tua asemaa, kuten Stella Morabito toteaa: ”Kun ihminen määritel-
lään perustavalla tavalla sukupuolettomaksi olennoiksi, päädytään ih-
misyydestä riisuttuun yhteiskuntaan, jossa ei ole laillista ’äitiä’ tai ’isää’
tai ’poikaa’ tai ’tytärtä’ tai ’aviomiestä’ tai ’vaimoa’ ilman valtion lupaa.
Tässä tilanteessa valtiolla on ennen näkemätön valta hallita perheitä.”
Jos sukupuoliero poistetaan laista, ”valtion on mahdollista kieltäytyä
tunnustamasta perhettä ja valtio voi säädellä henkilökohtaisia suhteita

ta ja vahvistaa valtaansa aikaisempaa tehokkaammin.” (sit. Pearcey 2018: 212)

Transideologia murentaa luonnollista perheinstituutiota tuhoamalla sen sanaston, jonka avulla perhesuhteet ilmaistaan. Pakottaessaan kaikki luopumaan sellaisten sanojen käyttämisestä, joiden avulla todellisuutta kuvataan, transideologia tekee mahdottomaksi puhua perhetodellisuudesta sellaisena kuin se on.

Esimerkkinä on Kanadassa käyty oikeustaistelu, jossa isä yritti estää pojaksi identifioituvaa 14-vuotiasta tytärtään saamasta terveystä vahingoittavia testosteronihoitoja. Brittiläisen Kolumbian oikeusistuimien määräsi isän alistumaan uuteen transsanastoon ja suostumaan tyttären testosteronihoitoihin. Tuomioistuimien kielsi isää puhumasta tyttärelleen tai tyttärestään käyttäen hänen oikeaa nimeään tai yleensä puhuttelemasta häntä tyttäreksi tai tytöksi.

Oikeusistuimien määräsi, että tytöllä on oikeus käyttää uutta pojan nimeään ja saada virallisesti miespuolisen asema ja että hänen äitinsä ja isänsä (mitä tahansa nuo sanat heidän mielestään merkitsevätkin) eivät saa enää kutsua tätä 14-vuotiasta yksilöä tyttäreksen eivätkä estää häntä muokkaamasta kehoaan halujensa mukaan.

Lopuksi

Sukupuoli-ideologian saadessa vallan perhe luonnollisena instituutiona murenee, koska lainsäädäntö ei enää tue perheen perinteistä muotoa. Sen paikan ottaa valtion rakentama juridinen konstruktio, jonka tarkoituksena on tehdä perheen alaikäisille jäsenille mahdolliseksi paeta ja uhmata luonnolliseen perherakenteeseen sisältyvää vanhempien auktoriteettia, jonka avulla on tähän asti suojattu perheen yhteenkuuluvuutta ja perhesuhteita. (McLaughlin 2019)

Kun tytär ja poika, nainen ja mies määritellään laissa ruumiittomiksi henkilökohtaisiksi valinnoiksi, perherakenne ja sen lisääntymissuhteet murentuvat sanomattomaksi sekasotkuksi. Tällöin kadotetaan kosketus fyysiseen todellisuuteen ja menetetään ne sanat, joita tarvitaan fyysisen todellisuuden kuvaamiseen. (Emt.)

Kun naisia ja miehiä tarkoittavat sanat alkavat merkitä itse valit-

tuja mielentiloja, joilla ei ole fyysistä viitekohtaa, luodaan oletus kokonaan uudenlaisen ihmiskunnan olemassaolosta. Kielestä ja todellisuudesta on poistettu biologiaan perustuvat perheenjäsenet ja niiden sijaan on asetettu kokoelma itsemääritteleviä ja puhtaasti henkisiä yksilöitä, jotka tekevät keskenään sopimuksia.

Kun ihmisen keho ei ole identiteetin perusta ja kehollisuuden ei katsota antavan mitään tietoa siitä, onko henkilö mies vai nainen, sukupuolierottelu menettää merkityksensä. Ihmisen sukupuoleen viittaavat sanat, jotka alun perin merkitsevät sitä, mikä on muuttumatonta, julkista ja näkyvää, muutetaan merkitsemään ihmisten haluja, jotka ovat muuttuvia, yksityisiä ja näkymättömiä. Sukupuoli-ideologian tuottaman kielellisen muutoksen seurauksena ihmisyyden olennaisista ulottuvuuksista on enää vaikea puhua merkityksellisesti. (Emt.)

Uusi persoona näyttäisi saavuttaneen ennen kuulumattoman vapauden, koska se on vapautettu luomaan identiteettinsä sisäisen kokemuksensa pohjalta kokonaan vapaana fyysisistä ominaisuuksistaan. Mutta samalla ihminen ajautuu yksinäisyyteen, koska pysyviä perhe-suhteita koossa pitävä normisto hajoaa niiden pohjana olevan sanaston muuttuessa tavalla, joka ei enää vastaa todellisuutta.

Kirjallisuus

Brunskell-Evans H &, Moore M.

2018 *Transgender children and young people. Born in your own body.* Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholar Publishing 2018.

Butler, Judith

2008 *Hankala sukupuoli.* Suom. Tuija Pulkkinen ja Leena-Maija Rossi. Helsinki: Gaudeamus.

Del Noce, Augusto

2014 *The Crisis of Modernity.* Montreal: McGill-Queen's University Press.

Herman, E.

1990 "Still Married After All These Years", Sojourner: The Women's Forum, Sept 1990.

Mark, Olwyn E.

2018 *Educating for Sexual Virtue: A Moral Vision for Relationships and Sex Education*. Oxford: Peter Lang.

Marx, Karl & Engels, Friedrich

1848 *Kommunistisen puolueen manifesti*.

<https://d2qw9ri5zdb2tb.cloudfront.net/asiakirjat/Manifestiwww.pdf>

McLaughlin, Alan

2019 "Word War, World War", *Public Discourse* 15.9. 2019.

Pearcey, Nancy

2018 *Love Thy Body: Answering Hard Questions about Life and Sexuality*. Grand Rapids, MI: Baker Books.

Peeters, M. A.

2010 *The new global ethic: challenges for the Church*. <http://www.laici.va/content/dam/laici/documenti/donna/culturasocieta/english/new%20global%20ethics.pdf>

Poliisitutkinta Luther-säätiöstä

Hiippakuntadekaani, TT Juhana Pohjola

Suomen Luther-säätiö sai postia maanantaina (23.9.2019) Helsingin poliisilaitokselta. Suuri ihmetys oli, kun kuoresta ilmaantui otsikko: ”Tutkinnan päätös”. Meillä ei ollut edes tiedossa, että olimme poliisitutkinnan kohteena. Vieläkin kummallisemmaksi asia meni, kun luimme, mikä asia pöytäkirjasta kävi ilmi: ”Kiihottaminen kansanryhmää vastaan”. Mitä tämä sitten tarkoittaa?

Internetistä löytyy rikoslain pykälä (13.5.2011/511):

”Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammautumisen perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.”

Tutkinnassa on siis kyse siitä, onko Suomen Luther-säätiössä syylistytty rikokseen, josta voi saada sakkotuomion tai jopa vankeutta. Säätiön asiamiehenä voin vain todeta, että vakavista asioista on kyse.

Mikä sitten oli rikoskomisarion allekirjoittama päätös? ”Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta. Tutkinta päätetty.” Tämä päätös oli tietenkin helpottavaa heti aluksi lukea. Mutta mitä kummallista olimme tehneet, että poliisin oli täytynyt käyttää paljon aikaa asian tutkimiseen? Kun tutkinnan päätöstä lukee eteenpäin, vastaus löytyy.

Yksityishenkilö oli tehnyt Suomen Luther-säätiöstä rikosilmoituksen. Asiassa on kyse Luther-säätiön kustantamasta pamfletista: *Mieheksi ja naiseksi hän heidät loi. Homosuhteet haastavat kristillisen ihmiskäsityksen*. Vihkon on kirjoittanut kansanedustaja **Päivi Räsänen**. Kyse ei ole aivan uutuudesta. Se on julkaistu jo vuonna 2004! Rikosilmoituksesta ilmenee, että säätiö levittää yhä julkaisua Inter-

netin kautta.

Näin me todella teemme ja tulemme tekemään. Yhä ajankohdainen kirjoitus löytyy osoitteesta https://www.lhpk.fi/julkaisut/aamuntahdet/29_mieheksijanaiseksi.pdf. Sitä voi siis Suomessa vapaasti lukea ja levittää syyllistymättä rikokseen. Siitä on nyt saatu viisitoista vuotta julkaisemisen jälkeen poliisin tekemä päätös mustaa valkoisella.

Tähänkö on jo tultu?

Poliisilta saatu päätös herättää alkuhämmennyksen jälkeen monenlaisia ajatuksia. Ensimmäiseksi minulle nousee mieleen, olemmeko jo todella tulleet siihen pisteeseen, jossa Raamatun mukaiseen kristilliseen ihmiskäsitykseen perustuva julkinen opetus voidaan nähdä rikoksena. Onko yhteiskunnallinen ilmapiiri muuttunut niin epä-älylliseksi ja suvaitsemattomaksi, että vallitsevaa sukupuoli-ideologiaa vastaan argumentointia ei haluta kohdata niinkään argumentein vaan tunnepohjaisesti loukkaantuneena ja siitä seuraavin vihapuhesyöttösten ja oikeuslaitoksen keinoin? Rikosilmoituksen mukaan Päivi Räsänen teksti on homoseksuaaleihin kansanryhmänä kohdistuvaa halventamista, leimaamista, panettelua ja solvaamista ja sisältää vihapuheelle ominaista disinformaatiota. Olemmeko jo siellä, mistä vuoden 2004 pamfletti kertoi länsinaapurin tilanteesta? Silloin se tuntui epätodelliselta ja kaukaiselta, mutta nyt jo lähelle tulevalta ja todelliselta.

”Ruotsissa tuli vuoden 2003 alusta voimaan laki, joka koskettaa oikeutta opettaa Raamatun homoseksuaalisuutta käsitteleviä kohtia. Henkilö, joka levittää lausuntoja, joissa homoseksuaalisuutta väitetään synniksi, voidaan tuomita kiihotuksesta kansanryhmää vastaan kahdeksi vuodeksi vankilaan. Jos rikkomus katsottaisiin vähäiseksi tai epäilty suostuisi perumaan puheitaan, hän voisi selviytyä pelkillä sakoilla tai ehdonalaisella.”

Vaikka esitutkintaa ei päätetty aloittaa, tutkinnanjohtaja joutui kuitenkin perustelemaan yhdeksän liuskan verran, ettei asiallinen opetuskirjoituksemme homoideologian ongelmista niin yhteiskunnan kun kirkonkin kannalta täytäkään kiihottamisrikoksen kriteereitä.

Tämä on huolestuttavaa. Vaikka tutkinnanjohtaja perustelee oman näkemyksensä asiallisesti, miten jatkossa juridisestikin hyvin epäselvät ja tulkinnanvaraiset kiihottamisrikos- ja vihapuhekäsitteet tullaan tulkitsemaan, kun LGBT-ideologinen yhteiskunnallinen paine jatkaa kasvuaan? Toteaahan poliisi itsekin perusteluissaan, ettei vihapuhetermillä ole vakiintunutta kansainvälistä tai edes kansallista määritelmää. Ei tarvitse olla profeetta, jotta näkee, mikä tulkintalinja vahvistuu vahvistumistaan.

Sananvapaus sallii perinteisen opetuksen seksuaalisuudesta

Jos jotakin hyvää tästä poliisin lähettämästä päätöksestä etsii, se löytyy perusteluista esitutinnan toimittamatta jättämisestä.

Tutkinnanjohtaja käsittelee asiaa perusteellisesti. Suuri oikeusopillinen kehys on kysymys eri perusoikeuksien toteutumisesta. Sanan- ja uskonnonvapaus on laajasti lainsäädännöllisesti varjeltu oikeus. Miten kiihottamisrikos määritellään ja suhteutetaan sanan- ja uskonnonvapauteen, on asian ytimessä. Tästähän on paljon julkisuudessa keskusteltu ja parhaillaan keskustellaan. Voiko siis kristitty ja kristillinen yhteisö opettaa julkisesti toisin kuin yhteiskunnassa on laissa säädetty? Suomeksi sanottuna voimmeko muun muassa Raamatun opetuksen mukaisesti sanoa, että homosuhteissa eläminen ja siihen kannustaminen ovat synty ja häpeä (Room. 1:24–32)? Onko lääketieteen saralla lupa argumentoida lääkäri Räsäsen tavoin, että homoseksuaalisuus on psykoseksuaalinen kehityshäiriö, vai onko tiedekeskustelukin alistettava gender-ideologian alle?

Itseäni ilahdutti ja mietitytti tutkinnanjohtajan argumentti, että jos lähtökohtaisesti Raamatussa esitettyjen väitteiden katsottaisiin sellaisenaan täyttävän kiihottamisrikoksen tunnusmerkit, silloinhan Raamattujen levittämistä ja saatavilla pitämistä olisi pidettävä lähtökohtaisesti kiihottamisrikoksena. Toki tiedämme, että sellaisia maita löytyy, joissa Raamatun hallussapidosta rangaistaan. Toivon ja rukouksen, ettei sitä päivää Suomessa nähtäisi.

Poliisi päätyy näkemään julkaisemamme vihkosien sananvapauksen kuuluvana oikeutena eikä kiihottamisrikoksena. Olen samaa

mieltä, että varmasti sellaistaikin puhetta löytyy, jossa halvennetaan ja poljetaan vaikkapa homoseksuaalisissa suhteissa elävien ihmisarvoa. Rikosta pahempi asia on, että se on synti Jumalan edessä. Tästä ei kuitenkaan ole lainkaan kyse kristillisessä ihmis-, avioliitto- ja syntikäsitteiden opetuksessa. Oikein tutkinnanjohtaja näkikin, ettei kirjoituksen sananvalinnoissa ole tyyppihalventavia ilmaisuja, vaan loukkaavuus perustuu Räsäsen tekstin herättämiin subjektiivisiin mielikuviin ja sanomaan kokonaisuutena. Toisin sanoen asia loukkaa – ei henkilöihin kohdistuva asiattomuus.

Tutkinta päätetty.

Jumalan kutsu parannukseen kohdistuu kaikkiin ihmisiin

Suomen Luther-säätiö ja Suomen evankelisluterilainen lähetys-hiippakunta sitoutuvat Raamattuun, ja kaiken opetusme tuleepohjautua Jumalan sanaan. Tämä merkitsee myös, että Jumalan lain saarna aina loukkaa ja herättää vihaa, koska meidän langennut luontomme kapinoi elävää Jumalaa vastaan. Se ei tarkoita ihmisarvon alas painamista – päinvastoin – koska juuri ihmisen arvon tähden Jumala rakkaudessaan kutsuu häntä yhteyteensä ja eheyteensä.

Kristittyinä me saamme ja meidän tulee julkisesti opettaa kristillistä ihmis- ja avioliittokäsitystä sekä kutsua kaikkia ihmisiä, myös homoseksuaalisissa suhteissa eläviä, rakkaudessa ja totuudessa katumukseen ja syntien anteeksiantamuksen omistamiseen Kristuksessa Jeesuksessa.

Pahin este Jumalan rakkauden ja totuuden sanalle eivät suinkaan ole ne ihmiset, jotka monesti särkyneinä ja haavoittuneina kamppailevat omien seksuaalisten haavojensa ja kiusaustensa keskellä. Suurin ongelma ovat ne hyvät ja suvaitsevaiset seurakuntalaiset, papit ja piispat, jotka valheellisesti puhuvat kristinuskon nimissä ja esiintyvät kristityn nimellä, vaikka tietoisesti ja pinttyneesti kapinoivat Jumalan sanaa vastaan ja turhentavat hänen hyvät säädöksensä.

Kirkkona meidät on Lähetys-hiippakunnassa kutsuttu julistamaan ja opettamaan kaikki, mitä Herramme käski meidän opettaa (Matt. 28).

Oikein Päivi Räsänen kirjoitti vuonna 2004:

”Paavali rinnastaa synnin tekemisen ja sen hyväksymisen pitäen niitä hätkähdyttävästi yhtä tuomittavina (Room. 1:32). Kirkko on suuressa vaarassa langeta osoittamaan hyväksyntää homoseksuaalisille suhteille. Samaa sukupuolta olevien parisuhteiden siunaaminen tai kirkon työntekijän homoliiton salliminen merkitsisivät jo selkeää hyväksynnän osoittamista näille suhteille. Samalla kirkko menettäisi mahdollisuutensa ulottaa lain ja evankeliumin sanoma homoseksuaaleille. Jumala rakastaa homoseksuaaleja ihmisiä niin paljon, että hän haluaa myös heitä vetää lain sanan kautta Kristuksen yhteyteen ja osallisiksi evankeliumista.

Alkuseurakunta ei mukautunut aikansa yhteiskunnallisiin arvoihin. Kirkon tehtävä on kertoa suomalaisille, miten Jumalan sana suhtautuu homoseksuaalisuuden harjoittamiseen. Kirkko syyllistyy homoseksuaalien syrjintään, jos he eivät saa kuulla Jumalan sanan koko totuutta, joka sisältää niin lain kuin evankeliuminkin. Kirkon tehtävä on myös omalla esimerkillään näyttää, että Jumalaa tulee totella enemmän kuin ihmistä. Kirkko ei syyllistyy syrjintään, jos se uskaltaa käyttää sanaa synty niin homosuhteista kuin muista avioliiton ulkopuolisista sukupuolisuhteista.

Seurakunnissa tulee löytyä enemmän tilaa ja rakkautta niille ihmisille, joiden kipuna on homoseksuaalinen tunne-elämä tai muu seksuaalinen poikkeavuus. Armon sanoma kuuluu kaikille syntisille ja rikkinäisille. Maailmassa ei löydy ketään, jonka miehisuus tai naiseus olisi täydellistä ja eheää.”

Vihapuhe, kiihottamisrikos ja kristityn sananvapaus

Pastori, varatuomari Jyrki Anttinen

Vihapuheesta

Viime aikoina on julkisuudessa käyty vilkasta keskustelua vihapuheesta ja sen hillitsemisestä jopa siinä määrin, että puhe vihapuheesta on saanut jyrkkiä sävyjä niin puolesta kuin vastaanakin. Osaltaan tätä keskustelua on vauhdittanut oikeusministeriön helmikuussa 2019 lanseeraama vihapuheen vastainen viestintäkampanja Against Hate, missä kansalaisia kannustettiin puuttumaan entistä tehokkaammin vihapuheeseen.

Tällaisissa kampanjoissa olisi hyvä tehdä selkeämmin ero poliittiseen vaikuttamiseen tähtäävien kannanottojen ja voimassa olevan lainsäädännön välillä. Näin sen vuoksi, että ei tultaisi antaneeksi omia käsityksiä julkisen keskustelun rajoiksi, sillä sananvapaus on länsimaisen yhteiskunnan keskeisimpiä perusoikeuksia ja demokratian edellytys. Sananvapautta pidetäänkin ydinajatukseltaan poliittisena oikeutena, joka on kansanvaltaisen yhteiskunnan tiedonvälityksen sekä avoimen ja vapaan kansalaiskeskustelun edellytys. Sananvapaudella turvataan oikeutta osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon sekä oikeutta arvostella ja valvoa julkisen ja muunkin vallan käyttöä.

Epäselvyyttä vähän ehkä ylikuumenneeseen keskusteluun saat-
taa tuoda osaltaan myös se, että vihapuheesta ei ole kansallisesti tai kansainvälisesti yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Joka tapauksessa julkisen keskustelun suitsiminen vihapuheen nimikkeellä on altis poliittisille vaikutuksille. Tällöin keskustelun asiallisuuden edistäminen voi johtaa näkemyserojen kärjistymiseen moniarvoisuuden hyväksymisen tai erilaisuuden kanssa elämisen kustannuksella.

Vihapuheen rikosoikeudellisessa arvioinnissa on syytä muistaa myös perustuslain 8 §:ssä säädetty rikosoikeudellinen laillisuusperiaa-

te. Tämä säännös on perusoikeuksia koskevassa luvussa, joka korostaa sen merkitystä yhtenä oikeusvaltion peruseriaatteista. Sen mukaan *”ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi”*. Perusteluissa todetaan, että tästä säännöksestä seuraa sekä taannehtivan rikoslain kielto että rikoslain laajentavan (analogisen) soveltamisen kielto. Lisäksi edellytetään, että kunkin rikoksen tunnusmerkistö tulisi olla soveltajan kannalta riittävällä täsmällisyydellä ilmaistu laissa.

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Vihapuheen kriminalisointi on tällä hetkellä käytännössä rikoslain 11 luvun 10 §:n varassa, joka on otsikoitu kiihottamiseksi kansanryhmää vastaan. Näin siis, vaikka kyseisen rikossäännöksen tunnusmerkistöön ei sisälly sanaa kiihottaminen. Tuollaiseen arvoväritteeseen termiin voidaan helposti sisällyttää monenlaisia tuntemuksia. Rangaistavaa ei kuitenkaan ole se mikä saatetaan kokea kiihotukseksi, vaan sellaisen tiedon, mielipiteen tai viestin levittäminen, missä *uhataan, pane-tellaan tai solvataan* jotain tiettyä kansanryhmää henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tällaisia syitä ovat esim. rotu, ihonväri, uskonto tai seksuaalinen suuntautuminen.

Rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta seuraa, että rikossään-nöksen tunnusmerkistössä jokaisella sanalla tulee olla riittävän täs-mällinen merkitys eikä niiden tulkintaa voida lähteä soveltamaan laajentavasti.

Kristittyinä me emme tietenkään voi hyväksyä minkäänlaista kii-hottamista kansanryhmää vastaan. Mutta kristittyinä meidän on syy-tä kysyä, miten kiihottamisrikokseen kuuluvaa uhkausta, solvausta ja panettelua arvioidaan rikosoikeudellisesti. Näin sen vuoksi, koska sananvapaus liittyy läheisesti myös uskonnonvapauden käyttämiseen ja uskonnollisen vakaumuksen ja raamatullisen totuuden ilmaisemi-seen.

Rikosoikeuden professorit Ari Matti Nuutila ja Kimmo Nuotio vastaavat oppikirjassaan Rikosoikeus (Alma Talent Oy, päivitettävä

verkkojulkaisu) tähän kysymykseen muun muassa seuraavasti:

Rangaistava uhkaus voi olla väkivalta- tai omaisuusrikoksella uhkaamista, mutta myös muunlaisella uhkauksella. Uhkauksen täytyy olla jossakin määrin vakavasti otettava

Panettelua on se, että kansanryhmän perättömästi väitetään syyllistyneen rikoksiin tai niihin rinnastettaviin halveksittaviin tekoihin.

Solvauksessa voi olla kyse totuudenmukaisista väitteistä, jos niiden esittäjällä on ollut loukkaamistarkoitus, tai väritetyn totuuden, puolittouksien tai totuuden esittäminen solvaavassa sävyssä. Solvausta voi olla ryhmää poikkeuksellisella tavalla nöyryyttävän haukkumanimen käyttäminen. Ryhmään kuuluvia voidaan väittää myös yleisesti epärehellisiksi tai rikollisiksi. Jos arvio ei pysy asiallisissa puitteissa ja jos sitä ei tueta riittävillä asiasyillä, sen esittäjä voi syyllistyä kiihottamisrikokseen. Tällaisesta solvauksesta on kyse etenkin silloin, kun lausuma loukkaa ryhmän ihmisarvoa ja kun asiayhteydestä voidaan havaita, että lausuman esittäjän pyrkimyksenä oli levittää vihamielisyyttään muihin ihmisiin.

Elävässä elämässä näitä ja muitakin tunnusmerkistön ilmaisuja voidaan joutua miettimään mitä moninaisimmissa tapauksissa. Mutta yhteistä näiden tekemuotojen rangaistavuudelle on jonkun asteinen tahallisuus. Sen arvioinnissa on merkitystä myös sillä missä asiayhteydessä ja millä tavalla loukkaavaksi koettu tieto, mielipide tai viesti on julkistettu.

Rikosilmoitus uskonnollisesta Twitter-viestistä

Tällä hetkellä poliisilla on esitutkinnassa kolmen kansanedustajan loukkaaviksi koetut julkiset kannanotot, jotka on tehty eduskunnassa tai verkkoviestinnässä joko ennen edustajantoimeen valitsemista tai sen jälkeen. Kansanedustajia epäillään juuri kiihottamisrikoksesta. Olisiko näitä rikosilmoituksia tehty ilman vihapuhekampanjaa, sitä en tiedä, mutta poliisitutkinnassa ja mahdollisissa oikeudenkäynneissä vedetään nyt rajaa paitsi sananvapauden käyttämiselle, niin myös

rikosoikeudelliselle laillisuusperiaatteelle.

Päivi Räsänen on kristillisdemokraattien pitkäaikainen kansanedustaja, joka on julkisuudessa profiloitunut konservatiiviseksi kristityksi. Hän julkaisi 17.6.2019 omalla Twitter-tilillään viestin, missä kritisoi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon osallistumista Helsinki Pride 2019 tapahtumaan. Viestiin hän oli liittänyt kuvan Raamatusta roomalaiskirjeen ensimmäisen luvun kohdasta, missä homoseksuaalisia suhteita luonnehditaan luomisjärjestyksen vastaisiksi. Tällä viestillään Päivi Räsänen liittyi julkiseen keskusteluun siitä olisiko kirkon tullut virallisesti osallistua kyseiseen tapahtumaan ja miten tällainen sopii kirkon oppiperustaan.

Kun poliisi ilmoitti 13.8.2019 kansanedustajia koskevien esitutkintojen käynnistämisestä ja kun siitä seurasi keskustelua mahdollisista tutkintojen poliittisista tarkoituksista, niin poliisijohto antoi uuden tiedotteen 23.8.2019, missä Päivi Räsänen osalta todettiin seuraavaa:

”Poliisille tehdyn rikosilmoituksen perusteella selvitetään, onko kansanedustaja syyllistynyt kesäkuussa julkaisemallaan Twitter-viestillä rikokseen. Viesti kuvaa Helsinki Pride -tapahtumaa synnin ja häpeän nostamiseksi ylpeyden aiheeksi sekä kyseenalaistaa kirkon osallistumisen tapahtumaan. Ilmoittajan mukaan viesti on vähemmistöihin kohdistuva suvaitsemattomuuden ilmaus.”

Käytettävissä olevilla tiedoilla voidaan arvioida, että Päivi Räsänen kritiikki oli kohdistettu kirkon johdon toimintaa kohtaan, ei siis suoranaisesti seksuaalivähemmistöön. Mutta kun esitutkinta on päätetty aloittaa, niin siinä joudutaan tarkkaan selvittämään, onko Päivi Räsänen tuolla viestillään tarkoittanut uhata, panetella tai solvata seksuaalivähemmistöä. Näin sen vuoksi, koska suvaitsemattomuuden ilmaus ei sellaisenaan täytä kiihottamisrikoksen tunnusmerkistöä.

Esitutinnan ollessa kesken jäämme odottamaan viranomaisten ratkaisuja. Todettakoon vielä, että poliisitutkinta on Päivi Räsänen osalta herättänyt huomiota kristillisissä piireissä myös ulkomailla juuri Raamatun siteerauksen johdosta eli uskonnonvapautteen liittyen.

Rikosilmoitus uskonnollisesta kirjoituksesta, esitutinnan toimittamatta jättäminen

Päivi Räsästä ja Luther-säätiöstä tehtiin 29.8.2019 rikosilmoitus kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, joka liittyi Päivi Räsäsen vuonna 2004 kirjoittamaan ja Luther-säätiön julkaisemaan pamflettiin *Mieheksi ja naiseksi hän heidät loi. Homosuhteet haastavat kristillisen ihmiskäsityksen*. Tällä ilmoituksella näyttäisi olevan ainakin ajallinen yhteys edellä mainittujen poliisitutkintojen uutisointeihin.

Tässä tapauksessa kynnys tutkinnan aloittamiseen ei kuitenkaan ylittynyt, vaan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario teki 13.9.2019 päätöksen esitutkinnan toimittamatta jättämisestä. Vaikka yksittäiselle esitutkintaan liittyvälle päätökselle ei voida antaa varsinaista ennakkopäätöksen arvoa, niin on todettava, että päätöksen lainopillinen analyysi ja perustelut ovat korkeatasoiset.

Rikosilmoituksen oli tehnyt uskonnonfilosofian väitöskirjatutkija, jonka tutkimuskohteena on raamattufundamentalistiset kirjoitukset, jollaiseksi hän Päivi Räsäsen pamflettia ilmoituksessaan luonnehti.

Tutkintapyyntöä todettiin, että Päivi Räsäsen kirjoitus oli homoseksuaaleja vastaan suunnattua disinformaatiota ja vihapuhetta. Lisäksi katsottiin, että tekstillään Päivi Räsänen tietoisesti ja intentionaalisesti levittää, ylläpitää, luo ja vahvistaa niin sanottua homovihaa yhteiskunnassa.

Tutkintapyyntöön oli pamfletin tekstistä korostettu ilmoituksen tekijän mielestä rikosoikeudellisesti olennaisimmat kohdat, jotka hän oli suodattanut hermeneuttisen analyysin läpi. Analyysin tarkoituksena oli ohjata esitutkintaviranomaisia siinä, minkälaiseen lopputulokseen tulisi tutkinnan aloittamisessa päätyä.

Tutkinnanjohtaja luonnehti päätöksessään Päivi Räsäsen pamflettia konservatiiviseksi, kirkkopoliittiseksi ja hengellisesti motivoituneeksi puheenvuoroksi, joka käsittelee suomalaisen yhteiskunnan tilaa 2000-luvun alussa. Asiasyhteys liittyi tuon ajan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tausta vuoden 2002 parisuhdelain säätämiseen. Tutkinnanjohtaja näki kirjoittajan asemoituvan pamfletissaan tilanteeseen, missä konservatiivisen kristillisen arvomaailman vaikutus

suomalaiseen yhteiskuntaelämään oli ohentumassa ja tältä osin oltiin tultu ikään kuin tienhaaraan.

Pamfletin tarkoituksena oli tutkinnanjohtajan mukaan pohtia ja herättää lukija pohtimaan, mitä nämä asiat merkitsevät tai pitäisi merkitä lukijalle, joka jakaa saman kristillisen vakaumuksen. Pamfletti ei tutkinnanjohtajan mukaan ollut tieteellinen artikkeli vaan strateginen kirjoitus, jolla oli tarkoitus vakuuttaa lukija siitä, että yhteiskunnan arvoperustan muutos ei välttämättä olisi hyväksi konservatiivisille kristityille eikä seksuaalivähemmistöjen edustajille itsellekään.

Esitutkinnan aloittamisharkinnassa tutkinnanjohtaja lähti siitä, että kiihottamisrikoskriminalisointi merkitsee voimakasta puuttumista sananvapauteen ja myös uskonnonvapauteen, jotka on suojattu perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslain 2 §:n 2 momentin mukaan kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. Saman lainkohdan 3 momentin mukaan viranomaiset ovat sidottuja siihen, että kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Julkisen vallan on perustuslain 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Tästä tutkinnanjohtajan mukaan seuraa se, että oikeusvaltiossa poliisi ei voi rajoittaa kansalaisten sananvapautta ja uskonnonvapautta paitsi silloin, kun rajoittaminen perustuu lakiin, ja rajoittaminen on toisten perus- ja ihmisoikeuksien tähden tai yleisen turvallisuuden vuoksi aivan välttämätöntä. Rikoslainkäyttöä rajoittaa lisäksi rikosoikeudellinen laillisuusperiaate, joka vaikuttaa sekä siihen, mitkä teot voidaan yleensäkin katsoa rikoksiksi, ja toisaalta siihen, miten rikoslain säännöksiä konkreettisissa yksityistapauksissa sovelletaan ja tulkitaan.

Sananvapausnäkökohdista ja rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta johtuen rikosilmoituksen tekijän tulkinta vihapuheesta ei täytä itsessään kiihottamisrikoksen tunnusmerkistöä. Tutkinnanjohtaja kävi päätöksessä laajasti läpi juuri uhkauksen, panettelun ja solvauksen merkitystä lainvalmisteluasiakirjojen, oikeuskirjallisuuden ja oikeuskäytännön valossa. Lisäksi hän tarkasteli kirjoitusta mahdollisten halventavien väitteiden osalta, mutta ei sellaista aineistossa ha-

vainnut.

Päivi Räsänen pamfletissa esittämät näkemykset olivat tutkinnanjohtajan mukaan arvoarvostelmia ja uskonnollisiin käsityksiin perustuvia mielipiteitä. Vaikka pamfletissa oli kiistanalaisia kohtia, jotka voitaisiin käsittää epäasiallisiksi tai homoseksuaaleja väheksyviksi, niin objektiivisesti arvioituna ne eivät kuitenkaan olleet kiihottamisrikoksen edellyttämällä tavalla solvaavia tai panettelevia mielipiteitä. Niiltä puuttui kiihottamisrikoksen edellyttämä vakavuus ja varteenotettavuus. Myöskään mitään tyyppihalventavia sananvalintoja ei tekstissä oltu käytetty.

Yleisellä tasolla tutkinnan johtaja katsoi asiassa oleva kyse siitä, missä määrin uskovainen henkilö tai uskonnollinen yhteisö voi uskonnon- ja sananvapauden puitteissa esittää omaan uskonnolliseen vakaumukseen liittyviä moraalisävytteisiä tulkintoja yhteiskunnassa vallitsevista perhearvoista esimerkiksi niin, että kaikki seksuaalisen suuntautumisen muodot eivät ole kristillisestä näkökulmasta moraalisesti yhtä hyväksyttäviä, ja missä määrin uskonnolliseen doktriiniin sisältyviä käsityksiä voi julkisesti siteerata tai esittää niistä omia tulkintoja. Mikäli esimerkiksi joidenkin Raamatussa esitettyjen näkemysten katsottaisiin sellaisenaan täyttävän kiihottamisrikoksen tunnusmerkistön, olisi tutkinnanjohtajan mukaan myös Raamatun levittäminen tai saatavilla pitäminen lähtökohtaisesti kiihottamisrikoksena rangaistava.

Asian arvioinnin todettiin päätöksessä kytkeytyvän vahvasti perusoikeuspunnintaan sekä käytettyjen ilmaisujen analysointiin ja tutkittuun merkitykseen kontekstissaan. Sananvapausrikosten arvioinnin tutkinnanjohtaja totesi olevan aina korostetun tapauskohtaista ja kontekstiherkkää.

Tutkinnanjohtajan mukaan vaikka pamfletin ja siinä esitettyjen lausumien voidaan riidattomasti nähdä suhtautuvan tietystä näkökulmasta homoseksuaalisuuteen kielteisesti, on näkemyksiä perusteltu laajasti kristilliseen vakaumukseen kytkeytyvien käsitteiden ja arvostusten kautta eikä niiden totuusarvosta voida käydä samanlaista keskustelua kuin esimerkiksi luonnontieteisiin liittyvistä kysymyksis-

tä. Kyse ei myöskään ollut mistään naamioidusta vihapuheesta, vaan tutkinnanjohtajan mielestä Päivi Räsänen oli vilpittömistä lähtökohdista osallistunut yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Perusteellinen yhdeksän sivun pohdinta päättyi johtopäätökseen sananvapauden sallitusta käyttämisestä:

”Sananvapaus on moniarvoisen vapaan yhteiskunnan olemassaolon edellytys. Sananvapautta voidaan rajoittaa vain silloin, kun se on toisten oikeuksien tai yleisen turvallisuuden vuoksi aivan välttämättöntä. Tässä asiassa on kysymys Päivi Räsänen mielipiteiden ja subjektiivisten tulkintojen asianmukaisuuden arvostelusta. Näkemykseni mukaan asian tulkitseminen kiihottamisrikokseksi tarkoittaisi pamfletin konteksti huomioden sitä, ettei asiassa käytännössä jäisi riittävästi sijaa sananvapauteen kuuluviksi katsottaville häiritseville ja epäasiallisille lausumille. Supistavan tulkinnan sivuuttamisen todellisenä vaarana on sananvapauden liiallinen rajoittaminen.

Asiassa on kyse sallitusta sananvapauden käytöstä. Esitutkintaa ei voi käyttää vapaiden uskonnollisten mielipiteiden ja arvostusten moittimisväylänä, vaikka mielipiteet koettaisiinkin häiritseviksi ja epäasiallisiksi. Tässä asiassa ei ole syytä epäillä rikosta eikä esitutkintaa sen vuoksi aloiteta. Tästä seuraa se, että [X:]n on lähtökohtaisesti reagoitava ongelmalliseksi kokemiinsa Räsänen mielipiteisiin väittelemällä, julkaisemalla ja keskustelemalla kansalaisyhteiskunnan eri alustoilla ja foorumeilla.”

Tutkinnanjohtaja vielä totesi lähettäneensä päätöksen tiedoksi Valtakunnansyyttäjänvirastoon, sillä syyteoikeus väitetystä rikoksesta kuuluu valtakunnansyyttäjälle, joka voi toisenlaiseen arvioon päätyessään määrätä esitutkinnan suoritettavaksi. Valtakunnansyyttäjänvirastosta ei asiaa kommentoitu.

Lopuksi

Kuvasin edellä vihapuhekeskustelun rikosoikeudellista puolta ja sitä, miten se tällä hetkellä liitetään uskonnolliseen viestintään.

Selvitin kohtalaisen laajasti tuoretta päätöstä esitutkinnan toimit-

tamatta jättämisestä. Tein sen siksi, koska siinä oli kysymys kristillisen tiedon, mielipiteen ja viestin julkisen levittämisen oikeellisuudesta aihepiirin ollessa vielä erityisen herkkä väärinymmärryksille puolin tai toisin.

Päätöksen perustelujen tarkkuus oli itse asiassa vielä tarkempaa, kuin mitä tuossa edellä kuvasin. Se kertoo osaltaan siitä, että vihapuheeseen liittyviin rikosilmoituksiin suhtaudutaan vakavasti. Toki viranomaisten resurssit ovat rajalliset eivätkä riitä kaiken loukkaavan tai loukkaavaksi väitetyn viestittelyn tutkimiseen, mutta ennakkopäätöksiä aivan ilmeisesti näissä haetaan.

Vaikka Päivi Räsäsen Twitter-viestin esitutkinta on kesken, niin katson että kristityillä on edelleen sananvapaus. Vakaumuksen ja Raamatun totuuden voi ilmaista, mutta julkisessa viestinnässä on toisten ihmisten vakaumusta ja ihmisarvoa syytä kunnioittaa. Ja kannattaa miettiä sitäkin, mitkä ovat omat viestinnän motiivit ja millä foorumeilla sekä missä asiayhteydessä kantansa ilmaisee.

Mitä tulee sitten vihapuheeseen liittyviin lainsäädäntöhankkeisiin, niin todennäköisesti on odotettavissa kiristämisehdotuksia. Niitä kannattaa seurata ja pyrkiä vaikuttamaan kaikin kansalaisyhteiskunnan keinoin siihen, että vihapuheen kitkemisessä ei rajoitettaisi sananvapauden sisältöjä. Sillä historia ja kokemus ovat osoittaneet, että kovin väljiä lausekkeita ei tulisi hyväksyä, sillä niiden kautta avautuu väylä tulkintojen politisoitumiselle.

IV Matkan varrelta

Lähetyshiippakunnan kesäjuhla 2019 – miten se tapahtui?

Kesäjuhlien operatiiviset johtajat Harri Lammi ja Miika Nieminen

Ensi askeleet

Olemme vuosien varrella kuulleet kysymyksiä Lähetyshiippakunnan omasta kesäjuhlasta. Kysymyksiä on esitetty seurakunnissa ja suuremman joukon kokoontuessa hiippakuntakokouksissa. Osa meistä on koettanut viedä asiaa ajatuksen tasolla eteenpäin – ja tullut tietoiseksi järjestelyjen haastavuudesta. Minäkin lukeudun tähän joukkoon.

Lokakuussa 2017 mieleeni nousi kysymys, voisiko kesäjuhlien paikana olla Loimaan Evankelinen Kansanopisto. Oma seurakuntamme (Hyvän Paimenen luterilainen seurakunta) oli pitänyt siellä messuja jo muutaman vuoden ajan. Opisto tiloineen ja piha-alueineen tuntui

mahdolliselta kesäjuhlien paikalta. Tiedustelin asiaa opiston rehtori Tuomas Lankiselta. Hän oli hyvin positiivinen asian suhteen.

Marraskuussa 2017 teologian tohtori Anssi Simojoki oli puhumassa seurakuntamme uskonpuhdistuksen juhlassa. Juhlan jälkeen jäimme Airi-vaimoni kanssa vaihtamaan kuulumisia Anssi ja Marja Simojoen kanssa. Kesäjuhla nousi esiin keskusteluissa. Anssi ja Marja pitivät ajatusta ja ajankohtaa hyvänä.

Tein hiljaista kartoitusta kysyen lupaa piispaltamme Risto Soramieheltä ja dekaani Juhana Pohjolalta. Molemmat näyttivät vihreää valoa. Mitään ei kuitenkaan sovittu. Alustava ajatus oli järjestää kesäjuhla heinäkuun loppupuolella 2018. Toimiani rohkaisivat ja ohjasivat Nehemian kirjan ”prosessit” (Neh. 2). Saatuaan kuulla Jerusalemin kurjasta tilanteesta profeetta meni hiljaa tutkimaan asiaa. Hän muodosti ensin tilannekuvan ja teki sen pohjalta alustavan suunnitelman. Vasta sitten hän puhui asiasta muille. Merkillisellä tavalla hän sai muut mukaan muurin rakentamiseen.

Kartoitustyön edetessä kysyin muutamia uskon ystäviä mukaan juhlien alustavaan johtoryhmään. Miika ja Mari Nieminen kuuluivat joukkoon. He olivat asiasta innostuneita, mutta lupautuivat sitoutumaan vasta vuoden 2019 juhliin. Ensimmäiseen johtoryhmään valikoituivat mukaan Eero Kaumi, Anssi ja Marja Simojoki sekä Kirsti Vainio. Vaimoni Airi Lammi osallistui johtoryhmän työskentelyyn tulevana infotiimin vetäjänä.

Aika nopeasti tajusimme kuitenkin, että heinäkuu 2018 tulee liian nopeasti. Ensimmäiset kesäjuhlat olisi syytä valmistella kunnolla ennemmin kuin edetä hätiköiden. Siksi asetimme uudeksi tähtäyspisteeksi heinäkuun loppupuolen 2019. Uutta tähtäyspistettä ajatellen johtoryhmään kutsuttiin mukaan myös Miika Nieminen, Suvi Ollilainen ja Kalle Rautavuori. Valmistelujen edetessä juhlien ajankohta tarkentui vielä kerran: elokuun ensimmäiseen viikonvaihteeseen.

Konsepti ja sen synty

Kesäjuhlien johtoryhmä aloitti työskentelynsä luomalla *raamit ja vision* tulevalle tapahtumalle. Ymmärsimme, että meillä on ainutlaatui-

nen mahdollisuus luoda tapahtuma, joka ei ole jäljitelmä muista hengellisistä kesäjuhlista, vaan joka kasvaa Lähetyshiippakunnan omasta työnäystä: ”Jumalanpalvelus elämäksi, seurakunta kodiksi.”

Valmiin juhlavisionimme kulmakiviksi muodostuivat seuraavat asiat:

- luterilainen messu
- Jumalan Sanan saarna ja yhteinen virrenveisuu
- Luterilaisia virsiä -kirja (erityisesti messussa)
- perhekeskeinen lähestymistapa
- koko juhlaväkeä yhteen kokoavat ohjelmaosuudet

Johtoryhmän kokouksissa kysyimme usein toinen toisiltamme: ”Minkälaisen Lähetyshiippakunnan kesäjuhlan haluamme?” Johtoryhmän jäsenten visioehdotukset rakentuivat yllä mainittujen kulmakivien varaan. Huhtikuussa 2018 johtoryhmä hahmotteli kuvan siitä, millaisen juhlan haluamme. Sen jälkeen laadittiin kesäjuhlan *ohjelmarunko* 11.6.2018.

Organisaatio

Johtoryhmän lähtökohtana oli se, että kesäjuhla toteutetaan paikallisilla ja vapaaehtoisilla voimavaroilla. Emme voineet ajatella, että kuormittaisimme tapahtumajärjestelyillä hiippakuntatoimistoa. Toki toimiston väki osallistui esimerkiksi talousasioiden järjestelyihin (maksujärjestelyt, maksupäätteet, ruokalippujen hankkiminen, tiedon jakaminen, ohjelmalehtisten painatus). Operatiivinen johtaminen ja käytännön järjestelyt hoidettiin kuitenkin alueellisesti ja vapaaehtoisin voimavaroin. Piispa ja dekaani olivat alusta alkaen johtoryhmän työskentelyssä mukana, vaikka eivät aina osallistuneetkaan kasvokkain käytyihin neuvotteluihin. Dekaanin osallistui johtoryhmän kokouksiin paljolti skype-yhteyden välityksellä.

Johtamiskonsepti

Ensimmäinen tärkeä konsepti johtamisessa oli *jaettu operatiivinen johtaminen* pastori Miika Niemisen kanssa. Työtoveruudesta muodostui monella tapaa suuri voimavara. Operatiivinen johtaminen ei ollut vain yhden henkilön varassa vaan jatkuvaa jaettua vastuuta.

Operatiivisten johtajien vahvuudet olivat myös erilaisia, joten täydensimme toisiamme. Miika otti vastuulleen tiimivetäjien esimiestyön. Minun vastuullani olivat talouden seuranta, turvallisuus-, liikenne- ja ruokailutiimien avainhenkilöiden tukeminen sekä ruokailujärjestelyjen kokonaisuuden koordinointi.

Toinen keskeinen johtamisen konsepti oli *johtoryhmä*. Loppuvaiheessa johtoryhmään kuului seitsemän jäsentä.

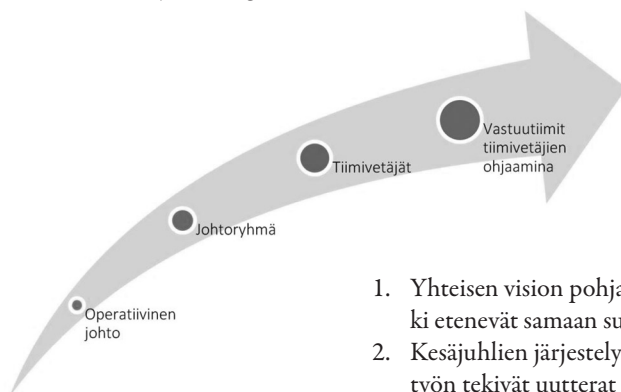
Kolmas johtamisen konsepti olivat *tiimivetäjät*. Jaoimme juhla-järjestelyt noin kahteenkymmeneen vastuualueeseen. Jokaiselle vastuualueelle kutsuttiin oma tiimivetäjä. Miika vastasi tiimivetäjien ja heidän tiimiensä tehtäväkuvausten laatimisesta.

Neljäs osa-alue kaiken toteuttamisessa olivat *vastuutiimit*. Jokainen tiimivetäjä hankki itselleen työparin. Tämän jälkeen tiimivetäjät kokosivat yhdessä tiimin, joissa tiimin vastuualueen laajuudesta riippuen työskenteli 5-15 hengen joukko. Tiimivetäjiä oli 17. Alla on luettelo juhlien vastuutiimeistä ja niiden vetäjistä:

1. Infotiimi – Airi Lammi ja Marja Simojoki
2. Kenttätiimi – Kari Vainio ja Petri Rantanen
3. Kirjamyyntitiimi – Sami Niemi, Marja-Liisa Nore ja Eeva Pitkäranta
4. Lasten ohjelma 4–7v – Petra Syri & Luukkaan luterilaisen seurakunnan väki
5. Lasten ohjelma 8–11v – Elina Hankaankorpi & Sakkeuksen luterilaisen seurakunnan väki
6. Varhaisnuoret 12-14 v- Niko Paasikivi & Sakkeuksen luterilaisen seurakunnan väki
7. Liikenne- ja paikoitustiimi – Jarkko Lammi ja Olli Ylönen
8. Muonitusvastuu/soppatykit – Juhani Forma ja Jari Heiska & Olli Mustonen
9. Nuorten (alkaen 14v.) leiri Mustajärvellä – Suvi Ollilainen & Henna Heimovirta
10. Porrastiimi – Harri Myllylä & Sakkeuksen puutyöpiiri
11. Kanttoritiimi – Anneli Vaahtoranta – Sakkeuksen lut. seurakunta ja muusikot monesta Lähetyshiippakunnan seurakunnasta

12. Rippi, keskustelu ja esirukoustiimi – Anssi Simojoki – Aamoksen seurakunta
13. Puhtotiimi – Kirsti Vainio
14. Ruokailun tukitiimi – Teresa Rantanen
 - oheismyynti: kahvi ja pulla – Matteuksen lut. seurakunta, Hämeenlinna / Eero Jalonen
 - oheismyynti: kahvi ja pulla – Samuelin lut. seurakunta, Lahti / Marja Mikkola ja Kike Tamminen
 - oheismyynti: jäätelö – Hyvän paimen seurakunta, Loimaa / Maria Rautavuori
 - oheismyynti: makkara – Johanneksen lut. seurakunta, Tampere / Juha Hermans
 - oheismyynti: makkara – Pyhän Paavalin lut. seurakunta, Turku / Jarmo Teuho
 - oheismyynti: makkara – Luukkaan lut. seurakunta, Seinäjoki / Ville Typpö
15. Suntiitiimi – Anne Nieminen ja Harri Myllylä
16. Turvallisuussuunnitelma ja järjestyksen valvonta – Saija Lehtonen ja Harri Lammi, Jukka Peranto – Pyhän Marian luterilainen srk
17. Juhlamessun valmistelu ja toimitus – Samuli Siikavirta – Markuksen seurakunta

Kaavio kuvaa juhlaorganisaatiota kahdesta näkökulmasta:

1. Yhteisen vision pohjalta kaikki etenevät samaan suuntaan
2. Kesäjuhlien järjestelyissä tärkeimmän työn tekivät uutterat ja sitoutuneet vapaaehtoiset (vastuutiimit).

Juhlavalmistelun prosessit

Valmisteluprosessimme olivat yksinkertaisia. Johtoryhmä kokoontui aluksi noin kahden kuukauden välein, valmistelujen loppuvaiheessa kuukauden välein. Valmistelua ohjasi tarkka aikataulutus. Jokaisessa kokouksessa määriteltiin 2–4 saavutettavaa asiaa. Tavoitteena oli, että asiat ovat kunnossa seuraavaan kokoukseen mennessä.

Tiimivetäjät raportoivat oman vastuualueensa valmisteluista ns. nelikenttäraportin avulla. Raportissa valmisteltavat asiat jäsentyivät neljään eri kategoriaan alla olevien kysymysten avulla:

- Mitä olen tehnyt vastuualueellani kuluneen kuukauden aikana?
- Mitä aion tehdä seuraavan kuukauden aikana?
- Mitä ongelmia tai vaikeuksia on tullut vastaan?
- Mitä ratkaisuehdotuksia minulla on esimiehelleni?

Kevään kuluessa pidimme johtoryhmän kuukausittaisten kokousten lisäksi kolme laajennettua suunnittelukokousta. Niissä paikalla olivat myös tiimivetäjät. Heinäkuun alussa kokoonnuimme vielä koko talkoojoukon ns. “täyden toimintavalmiuden” -kokoukseen. Mainituissa laajemmissa kokouksissa korostuivat kesäjuhlan yhteisen vision kuvaus, tiimivetäjien omat raportit sekä tiimien keskinäiset neuvonpidot. Laajemmat kokoukset päättyivät hetkipalveluksiin, joissa hiljennyimme yhtenä vastuunkantajajoukkona Herramme kasvojen eteen.

Juhlavalmistelujen viimeinen vaihe – juhlakentän pystyttäminen – alkoi keskiviikkona 30.7.2019. Talkoolaisia oli paikalla noin 30. Talkoopäivinä pidimme 2-3 kertaa päivässä tilannekatsauksen koko talkooväen voimin. Tilannekatsauksissa totesimme kiitollisin mielin, mitä oli tehty ja mikä tulisi olemaan seuraavan 2–4 tunnin työskentelyn fokus. Tilannekatsauksilla pyrimme siihen, että jokainen talkoolainen tietää: 1) mitä on tehty, 2) mikä on onnistunut, 3) mihin ja kuinka paljon seuraavaksi tarvitaan väkeä. Talkoolaiset (tiimiläiset) tekivät uskomattoman hienoa työtä iloisella mielellä.

Talous

Budjetin laatimisen lähtökohtana oli se, että kesäjuhlien on kannan-

tettava itse itsensä. Budjetin tavoite oli kunnianhimoinen: tulos selvästi plussan puolelle! Teimme kaikkemme, ettei kesäjuhlasta koituisi taloudellista taakkaa Suomen Luther-säätiölle. Johtoryhmä täsmensi alussa laadittua budjettia matkan varrella. Harri vastasi budjetin seurannasta ja hankintojen hyväksymisestä.

Merkittävä osa kesäjuhlan valmisteluprosessia oli *yhteisen ja jaetun vision muodostaminen*, jonka pohjalta tavoitteet ja työryhmät muodostettiin. Työtiimeillä oli merkittävä autonomia omalla vastuualueellaan.

Tunnelmia

Juhlista jäi kiitollinen mieli. Minua on syvästi liikuttanut tiimiläisten halu tulla mukaan yhteisen vision toteuttamiseen, heidän sitoutumisensa, iloinen mielensä ja heidän käsittämättömän monipuoliset taitonsa. Varmaankin monet heistä ovat, vaikka ovatkin hyvin taitavia ihmisiä, yllättyneet ja ylittäneet sen, mitä he itse ajattelivat voivansa tehdä. Vastuunkantajia oli yhteensä noin 230 henkeä. Kiitämme jokaisesta heistä Jumalaa.

Kesäjuhlassa puhutteli myös kirkas Jumalan Sanan julistus, rippi- ja hetkipalvelut. Sunnuntain messun kaltaista en ollut koskaan nähnyt tai kokenut. Siinä Jumalan pyhyys ja mittaamaton armo Jeesuksessa olivat käsin kosketeltavissa. Nälkäisten sielujen jano (pienet lapset, nuoret, aikuiset ja iäkkäämmät ihmiset) armon aarteille ja liturgian syvällisyys puhuttelivat väkevästi.

Kesäjuhlat olivat moniulotteinen kattaus kristittyjen rohkaisemista, juurevaa Raamattu-opetusta ja kirkasta evankeliumin julistusta. Lauantain lasten ohjelmatkin toteutuivat laajalla repertuaarilla. Eri ikäisten lasten ja nuorten ohjelmiin osallistui kaikkiaan 210 lasta ja nuorta. Saimme kokoontua Kristuksen hoidettaviksi. Kotimatikalle lähtiessä monesta suusta kuului: ”Ensi vuonna uudestaan.”

Yhdestä kaksi – mitä tapahtui Seinäjoella?

Pastori Markus Pöyry

Kun messu on päättynyt ja kirkkokahveiltakin viimeiset ovat poistuneet, suntio sammuttaa valot ja lukitsee kirkon oven. Vajaan tunnin kuluttua paikalle saapuu toinen suntio, joka avaa oven jälleen, sytyttää valot ja viimeistelee alttarin ja kirkkosalin pian alkavaa seuraavaa messua varten.

Seinäjoella on eletty jo jonkin aikaa Lähetyshiippakunnan mittakaavassa uudessa tilanteessa, jossa samalla paikkakunnalla ja samoissa tiloissa kokoontuu omiin messuihinsa sunnuntaisin kaksi yhteisöä. Aamupäiväyhteisö kokoontuu klo 11 ja iltapäiväyhteisö klo 16. Miksi ja miten tähän on tultu?

Tavoitteet täyttyvät

Luukkaan seurakunta oli ponnistanut liikkeelle pienestä. Moni vastuunkantaja oli paiskanut kovasti töitä, jotta seurakunta voisi kasvaa, kehittyä ja kerran seisoa omilla jaloillaan myös taloudellisesti. Vihdoin noin kymmenen vuoden jälkeen monen mielessä olleet tavoitteet täyttyivät. Yhtäkkiä parinkymmenen hengen sijasta tupa olikin täynnä kirkkokansaa ja toistasataa ihmistä jatkuvasti messussa. Aiemmin ei ollut pyhäkoulua lainkaan, mutta nyt pyhäkoulussa oli monta kymmentä lasta joka sunnuntai. Ennen muutama ihminen kantoi vastuuta, mutta nyt oli oikein palvelutiimit, jotka pyörivät hyvin. Ennen toiminta oli vain kaksi messua kuukaudessa, mutta nyt Luukkaassa oli messut joka sunnuntai ja viikkotoimintaakin lisäksi. Meillä oli melkeinpä kaikki se, mikä seurakunnassa toivottiinkin olevan.

Taloudellisesti oltiin päästy omavaraiseksi eikä pohjalaisten tarvinnut enää joutua muiden seurakuntien avustuksen kohteeksi. Nyt saatiin itse olla tukemassa muita seurakuntia.

Tilanne selkeästi aiheutti meissä kaikissa suurta tyytyväisyyttä. Ehkä raskaankin alun jälkeen sai nyt pysähtyä nauttimaan hedelmistä. Ponnistuksia vaatineen käynnistysvaiheen onnistuttua sai nyt vain

keskittyä iloitsemaan matkan vauhdista. Mikäs sen hienompaa kuin se, että kirkonpenkit täyttyivät sunnuntai toisensa perään Jumalan sanan kuulijoista?

Tyytyväisyys aiheuttaa sokeutta

Suuri tyytyväisyys kuitenkin heikensi näkökykymme todelliseen tilanteeseen. Kirkkosali oli kyllä täysi joka sunnuntai, mutta seurakunta jossain vaiheessa oli lakannut kasvamasta. Seurakunnan kasvu oli ollut vuosien kuluessa nopeaa. Vuonna 2014 messuissa kävi keskimäärin 92 henkeä/kerta. Seuraavana vuonna väkeä kävi jo 101 henkeä/kerta. Pian kuitenkin seinät tulivat vastaan. Uusia tulijoita näkyi enää entistä harvemmin ja vanhatkin kävijät valittelivat hapen puutetta messun aikana. Kuulemma Luukkaan seurakunnalla alkoi ulkopuolella olla maine, ettei sinne mahdu. Niinpä vuonna 2016 kävijämäärämme kasvu olikin pysähtynyt ja keskimääräinen kävijämäärä jopa laski hieman ollen enää 98 henkeä/messu. Muistan, että aiemmin saattoi kuukausia putkeen joka sunnuntai saapua uusia tulijoita messuun, mutta nyt saattoi kulua pitkiä aikoja ilman ainuttakaan uutta tulijaa. Ehkäpä tyytyväisyys täyteen kirkkosaliin esti näkemästä kasvun tyrehtymistä.

Seurakunnan ilmapiirikin oli kokenut muutoksen, jota emme heti nähneet. Aiemmin uudet tulijat pääsääntöisesti olivat kertoneet, että heidät otettiin Luukkaassa hyvin vastaan ja he kokivat kodinomaista ilmapiiriä Luukkaassa. Jotkut suuremmasta seurakunnasta vierailulla käyneet sanoivat iloitsevansa Luukkaassa siitä, että täällä ei koe hukkuvansa massaan. Kuitenkin pian messukävijöiden määrän kasvettua sadan hengen tuntumaan alkoi uusilta tulijoilta tulla lukuisia palautteita siitä, että vain pastori tervehti heitä ovella, mutta muuten juuri kukaan ei ottanut heihin kontaktia. Kun seurakuntalaisten kanssa keskustelimme tästä uusien vastaanottamisesta, tuli esille, että väkeä on yksinkertaisesti niin paljon, ettei monikaan enää tiedä, kuka on uusi ja kuka on ollut jo pidempään. Ei haluttu ottaa sitä riskiä, että mennään esittäytymään oletetulle uudelle tulijalle, ja kuulla sitten, että hän onkin käynyt täällä jo kaksi vuotta. Uudet tulijat sekä myös pidempään käyneet valitettavan helposti hukkuivat väkijoukkoon.

Keskinäinen yhteys ei enää ollut samanlaista kuin ennen. Tyytyväisyytemme isoon sunnuntaiseen kävijämäärään esti näkemästä kodinomaisten ilmapiiriin katoamisen.

Myös paimenenä huomasin, että en tuntenut laumaa enää samalla tavalla kuin ennen. Suuren väkimäärän myötä kontakti seurakuntalaisiin oli kaventunut huomattavasti verrattuna aikaan, jolloin meitä oli vain noin viisikymmentä. Keskustelin tästä ongelmasta erään pastorin kanssa, joka paimensi vapaissa suunnissa n. 200 hengen seurakuntaa. Hän myönsi, ettei hän tiedä monestakaan seurakuntalaisestaan kuin nimen, ja että ”paimen tuntee laumansa”-ajatuksesta on luovuttu niin suuressa seurakunnassa.

Myös vastuunkannossa lopulta havaitsimme Luukkaassa ongelmia. Moniin palvelutehtäviin oli yllättäen vaikea löytää tekijöitä, vaikka seurakunnassa kävi lähes sata ihmistä joka sunnuntai. Tiimit kyllä pyörivät, mutta vastuu oli vain muutaman harteilla. Sama näkyi myös taloudessa. Omavaraisuus oli tavoite, jota olimme tietoisesti tavoitelleet pitkään, ja kun se saavutettiin, valtasi olon tyytyväisyys, joka esti näkemästä talouden kasvun pysähtymisen. Tilastot kuitenkin lopulta osoittivat, että tulojen kasvu oli pysähtynyt, ja niiden määrä oli jopa laskenut muutamalla tuhannella eurolla edellisvuoteen verrattuna.

Tarvitaanko minua?

Uskon, että Luukkaassa kohtasimme suuren seurakunnan ongelmat. Suuren seurakunnan yksi isoimpia haasteita on ”minua oikeasti tarvitaan”-ajatuksen katoaminen ihmisten mielestä. Suuri väkimäärä aiheuttaa sen illuusion, että ”Koska meitä on niin paljon, ei minua tarvita palvelutehtäviin. Joku muu kyvykkäämpi tehköön ne. Koska meitä on niin paljon, aina on joku minua sosiaalisempi, joka voi mennä juttelemaan uusille tulijoille. Koska meitä on niin paljon, ei minun tarvitse pienistä varoistani uhrata seurakunnan talouden eteen”.

Yhdessä kohti uutta

Edelleen kuitenkin selkeästi näkyvin ja kiireellisoin ongelmamme, joka pakotti meitä toimiin nopeasti, oli tilojen ahtaus. Keskustelimme yh-

dessä siitä, millaiseksi Jeesuksen koti Kapernaumissa oli tullut (Mark. 2). Siellä oli niin paljon väkeä ovelle asti, että halvaantunutta miestä ei päästy tuomaan sisälle taloon Jeesuksen tykö. Jokainen kodissa olija oli löytänyt paikkansa ja iloiten siitä keskittyi vain kuulemaan Jeesuksen opetusta. Halvaantuneen edessä oli selkiä, jotka eivät kääntyneet antamaan tietä. Siksi miehen ystävien piti purkaa katto ja tuoda sieltä halvaantunut sisään. Me emme halunneet Herran huoneen Luukkaassa olevan sellainen. Ilahduttavalla tavalla jokainen näki, että juuri Jeesuksen lähetyskäsken tähden meidän täytyy tehdä jotain, että uusilla olisi paikka tulla seurakuntaamme. Ymmärsimme, että jos päätämme olla tekemättä mitään, päätämme silloin suostua siihen, että seurakuntamme on jo täynnä eikä sen ole tarve enää kasvaa. Emme halunneet seurakuntana vain tyytyä siihen, miten meillä jokaisella oli turvapaikka ja hyvä olla. Halusimme, että saman löytäisivät itselleen nekin, joilla ei kotia vielä ollut.

Erityisen hienoa prosessissamme oli mielestäni se, miten koko seurakunta osallistui seuraavan askelemme suunnitteluun. Kävimme yhdessä lukuisia keskusteluja, joissa iloittiin Herran antamasta väkimäärän kasvusta, mutta puhuttiin myös rehellisesti ääneen ongelmista. Laadimme lisäksi kyselyitä, johon sähköisesti tai paperilla jokainen sai kertoa oman mielipiteensä siitä, mitä pitäisi tehdä ja miksi. Mielipiteen sai jättää nimellä tai anonyymisti.

Yksi vaihtoehto oli löytää jostain suuremmat tilat. Tämä oli itse asiassa aiemmin ollut mielessämme ainoa ratkaisu tilaongelmaan ja siksi tiloja oltiin kyllä jo vuosia etsitty, mutta niitä ei järkevään hintaan mistään löytynyt. Nyt aloimme pikkuhiljaa ymmärtää, että vaikka suuremmat tilat olisivat päättäneet ahtauden, ne eivät olisi ratkaisheet edellä mainittuja muita suuren seurakunnan ongelmia.

Siksi toinen vaihtoehto oli perustaa uusi kappeliseurakunta maa-kuntaan Seinäjoen ulkopuolelle. Kuulimme, miten Helsingissä oli menestyskekkäästi yhdestä Pyhän Markuksen luterilaisesta seurakunnasta tullut yhteensä jopa kolme seurakuntaa pääkaupunkiseudulle, kun yhdessä oli sovittu, että samasta joukosta lähtee vapaaehtoisten joukko perustamaan uutta seurakuntaa ensin Espooseen ja myöhem-

min Vantaalle. Tämä vaihtoehto sellaisenaan Seinäjoella ei olisi ratkaissut kaikkea, sillä vaikka Luukkaan messuihin tuli paljon väkeä ympäröivistä kunnista, mistään suunnasta ei tullut niin paljon, että se olisi irrottanut noin 30 hengen porukan meiltä uuteen seurakuntaan. Tila-ahtaus ja suuren seurakunnan ongelmat Seinäjoella jatkuisivat.

Vaihtoehto, joka lopulta sai ylivoimaisen kannatuksen seurakunnan keskuudessa, oli jatkaa samassa tilassa, mutta vapaaehtoisesti jakautuen niin, että syntyy kaksi eri messuyhteisöä, jotka käyttävät samaa tilaa, mutta kokoontuvat eri aikana – toinen aamupäivällä ja toinen iltapäivällä. Riittävän moni myös ilmoitti heti halukkuutensa siirtyä rakentamaan iltapäivän yhteisöä, ja tarvittava määrä vastuunkantajiakin oli pian koossa. Yhdessä päätettiin kellonaika, ja jaettiin jo ensimmäisen messun palveluvuorot. Mitään materiaalihankintoja ei tarvinnut tehdä, koska kokoonnuimme samoissa tiloissa kuin ennenkin. Sama pastori palvelisi myös iltapäivämessua, joten senkään suhteen ei tullut uutta. Tähän uuteen malliin siirtyminen oli lopulta kohtuullisen vaivatonta.

Positiivisia seurauksia

Ensimmäinen iltapäivämessu pidettiin 26.3.2017 eli neljä kuukautta prosessin käynnistämisen jälkeen, ja pian saimme nähdä hyvin positiivisia seurauksia uudesta ratkaisusta. Seurakunnan laskuun kääntynyt kävijämäärä lähti uuden tilanteen myötä taas selkeään nousuun. Tilaa oli uusille tulijoille kummassakin messussa ja vanhojen kävijöidenkin oli helpompaa tulla kirkkoon, jossa riitti happi eikä tarvinnut pelätä jäävänsä ilman istumapaikkaa. Jo samana vuonna keskimääräinen kävijämäärä kasvoi kuudella hengellä ja seuraavana vuonna kasvua tuli 11 henkeä edellisvuoteen verrattuna.

Vastuunkantamisessa nähtiin ilahduttavaa elpymistä. Esimerkiksi kanttoreita oli aiemmin ollut neljä. Hyvin pian kahden messun mallin alettua kanttoreita oli yhteensä seitsemän. Yksikään näistä uusista kanttoreista ei tullut seurakuntaan uutena, vaan vanhat seurakuntalaiset ottivat kokonaan uusia vastuita itselleen. Sama näkyi muissakin palvelutehtävissä. Monet uskalsivat nyt astua tehtävään, kun näkivät,

että heitä oikeasti tarvitaan. Toki myös uudessa pienemmässä ja yhteisöllisemmässä seurakunnassa palvelu oli varmasti helpompaa kuin suuren joukon edessä.

Sosiaalisestikin tilanne helpottui. Nyt kirkkokahvipöydässä oli jälleen tilaa, ja tutustuminen sekä uusiin tulijoihin että jo pidempään mukana olleisiin mahdollistui paremmin. Myös seurakunnan talous lähti jälleen kasvamaan.

Tänä vuonna (2019) iltapäivällä kokoontuva yhteisö sai myös itselleen oman pastorin. Missään vaiheessa ei siis ole ollut kyse vain jumalanpalvelustoiminnan lisäämisestä Luukkaassa, vaan kahdesta yhteisöstä, joilla on omat sitoutuneet jäsenensä ja vastuunkantajat, oma talous ja nyt myös omat pastorit.

Lähetysnäky kantaa haasteiden keskellä

Vaikka havaitsemamme seuraukset olivat iloisempia kuin osasimme odottaa, on toki muistettava, että haasteitakin on. Kun keräsimme reilun vuoden päästä kaiken alkamisesta seurakuntalaisilta palautetta siitä, miltä uusi tilanne on tuntunut, mainittiin suurimmassa osassa ikävänä puolena se, ettei vanhaa tuttua yhteen jumalanpalvelukseen kokoontuvaa seurakuntaa enää ole. Monien toiseen yhteisöön jääneiden ystävien kaipuu on ollut selkeästi kurjimmalta tuntuva asia prosessissa.

Nykyisin eri messuissa käyvät näkevät toisiaan vain harvoin. Miestyö, naistyo, varkkarityö, nuorisotyö ja raamattuluennot ovat yhteisiä molemmille messuyhteisöille, mutta muutoin koko väki näkee toisiaan pääasiassa vain yhteisissä messuissa kesälomakaudella.

Toisena haasteena mainittakoon se, että toki vastuunkantoa on vielä tällä hetkellä monella enemmän kuin mitä yhden messun mallissa oli.

Kuitenkin seurakunta on pitänyt ratkaisua kaiken tämän arvoisena. Valtaosa oli palautteiden mukaan joko erittäin tyytyväinen tai hyvin tyytyväinen nykyiseen tilanteeseen, jossa meillä on kaksi kasvavaa yhteisöä, joihin molempiin on uusilla tilaa tulla. Seurakuntalaisten keskuudessa selkeästi tärkein syy, miksi tähän kaikkeen kannatti läh-

teä, oli ”tilan tekeminen muillekin, uusien huomioiminen ja kohtaaminen, evankeliumin leviäminen ja kristinuskosta vieraantuneiden saaminen sanan äärelle sekä tutustuminen tiiviimmin omaan seurakuntayhteisöön”.

Silloin, kun Jeesus ruokki 5000 viidellä leivällä ja kahdella kalalla, ei hän ruokkinut heitä yhtenä isona megaseurakuntana, vaan jakoi heidät 50 ja 100 hengen ruokakuntiin (Mark. 6:39–40). Kokemuksemme Seinäjoella vahvistaa, että seurakunnan kokoa ei ole syytä kasvattaa paljoa tuota 100 henkeä suuremmaksi, vaan siihen päästessä muuttuminen kahdeksi pienemmäksi seurakunnaksi voi olla hyvin hedelmällistä seurakunnan kasvun ja elämän kannalta.

Koska olemme Lähetyshiippakunnan seurakuntia, on syytä muistaa, että lähetys on jatkuva tehtävämme. Emme saa jämähtää suureen tyytyväisyyteen siitä, että meitä on paljon emmekä tyytyväisyyteen siitä, että vain meillä itsellämme on hyvä olla. Sen eteen on tehtävä työtä, että seurakunta olisi vastaanottava ja kodinomainen seurakunta, johon uusilla olisi jatkuvasti tilaa tulla ja jossa heillä olisi hyvä olla. Paljon on Suomessa niitä, jotka tarvitsevat seurakuntiamme kodiksi ja suojapaikaksi, mutta eivät ole vielä löytäneet. Niin kuin Jeesuksen vertauksen samarialainen mies vei pelastamansa ryöstetyn miehen majataloon, jossa tiesi miehestä pidettävän jatkossa huolta, on seurakuntiemmekin oltava tällaisia majataloja, johon Jeesus uskaltaa tuoda pelastamiaan syntisiä tietäen, että heidät otetaan vastaan ja heistä huolehditaan siellä.

Suomen Luther-säätiön perustamisesta 20 vuotta

Hiippakuntadekaani, TT Juhana Pohjola

Tänään tulee tasan kaksikymmentä vuotta Suomen Luther-säätiön perustamisesta. Simo ja Kirsti Kivirannan kodin olohuoneessa Espoossa pidettiin Luther-säätiön perustamiskokous 24.10.1999.

Säätiön työnäky

Säännöissä ilmaistiin, että säätiön tarkoituksena on ylläpitää ja levittää tunnustuksellista luterilaista uskoa, myös ruotsiksi. Säännöissä kuvataan, miten työnäkyä toteutetaan. Näin muun muassa kirjattiin:

1. järjestämällä luterilaisia jumalanpalveluksia
2. rohkaisemalla ja tukemalla kasteeseen perustuvan kaikkien uskovien yhteisen pappeuden pääsemistä oikeuksiinsa, vastuuseensa ja tehtävänsä niin, että Pyhän Hengen jakamat monenlaiset lahjat voivat rakentaa seurakuntaa
3. tukemalla evankelioimis- ja lähetystyötä
4. järjestämällä teologisia seminaareja ja ylläpitämällä yhteyksiä tunnustuksellisiin luterilaisiin kristittyihin ja yhteisöihin kaikkialla maailmassa
5. harjoittamalla tunnustuksellista julkaisutoimintaa
6. palkkaamalla työntekijöitä eri tehtäviin
7. ostamalla ja myymällä kiinteätä ja irtainta omaisuutta.

Miten työ on toteutunut?

Kaksikymmentä vuotta myöhemmin on syytä kysyä, miten työssä on onnistuttu. Jumala yksin kaiken näkee ja kerran punnitsee, mutta inhimillisesti katsoen voi kuitenkin jotakin todeta. Varmasti silloinen työnäky on kirkastunut ja tarkentunut matkan varrella. Sitä on koeteltu ja monet taistelut on käyty. Kirkkotaistelu Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sisällä on siirtynyt kirkon rakennustyöhön

Lähetysshiippakunnassa. Luther-säätiön tehtävänä on nyt palvella Lähetysshiippakunnan toimintaa. Jotakin arviointia voi varmasti tehdä.

1. Työn perusta on säilynyt samana. Toiminta perustuu edelleen Raamattuun ja sitä oikein selittäviin Tunnustuskirjoihin. Siitä symbolina Luther-säätiön hallituksen jäsenet aina vuosikokouksessaan allekirjoittavat sääntöjen tunnustuspykälän. Työn ytimessä on pysynyt Kristuksen evankeliumin levittäminen. Tällä hetkellä luterilaisia jumalanpalveluksia järjestetään 43 paikassa.
2. Seurakunnissa palvelee lahjoillaan satoja vapaaehtoisia viikoittain erilaisissa tehtävissä. Ilman tätä panosta ei olisi mitään toimintaedellytyksiä. Olemme alhaalta kasvanut maallikkoliike.
3. Luther-säätiön työn tuloksena syntyi Lähetysshiippakunta, jonka seurakuntien kautta evankeliumia levitetään koko Suomessa. Ulkolähetystä tuetaan usealla lähetyskentällä.
4. Työn tuloksena on syntynyt oma teologikoulutus Suomen Pastoraali-instituutti, jonka kolmas kurssi on meneillään. Olemme osa Kansainvälistä luterilaista neuvostoa (noin 7,5 milj. jäsentä) ja olemme solmineet kirkollisen yhteyden usean tunnustuksellisen luterilaisen kirkon kanssa eri puolilla maailmaa.
5. Olemme julkaisseet Pyhän lamppu -lehden lisäksi merkittävän määrän Martti Lutherin tuotantoa, vihko- ja kirjasarjoja, katekismuksia, hartauskirjoja sekä oman virsi- ja rukouskirjan ja muita hengellisiä julkaisuja. Lisäksi meillä erinomainen opetus sivusto: luterilainen.net.
6. Suomen Luther-säätiöllä on tällä hetkellä 27 työntekijää ja pappiskollegioon kuuluu 57 pastoria. Lahjakas ja hengellisesti yhtenäinen papisto sekä kanslian henkilökunta ovat olleet työn menestyksen tärkeimpiä kulmakiviä.
7. Säätiöllä on yksi toimitila, Koinonia-keskus Helsingissä. Varat siihenkin saatiin pitkälti keräysvaroin. Strateginen valinta on ollut laittaa lahjoitusvarat ennen muuta seinien sijasta toimintaan. Säätiön peruspääoma oli n. 25 000 euroa. Tällä hetkellä säätiön vuotuiset tulot ovat noin 1,8 miljoonaa euroa. Säätiön

hallitus on nähnyt paljon vaivaa vastuullisesta taloudenhoidosta ja kanslian kautta siitä tiedottamisessa.

Kiitos kaikille työhön eri tavoin osallistuville! Vaivannäkö Herrassa ei ole ollut turha. Kaiken olemme saaneet mitä olemme tarvinneet. Kaikki on ollut ja on Jumalan lahjaa. Kaikki on ollut ja on Jumalan armon ja uskollisuuden varassa. Moni perustajasen on päässyt perille. Kiitos ja ylistys Kolmiyhteiselle Jumalalle!

Perustamiskokouksen avausanat

Nämä teol. lis. Simo Kivirannan sanat perustamiskokouksessa rohkaiskoot meitä näkemään myös jatkossa vaivaa Jumalan valtakunnan hyväksi.

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Olemme kaikki tässä koollassa siinä tarkoituksessa, että jos Jumala suo, perustaisimme Jumalan sanaa ja omaa rakasta kristillistä kirkkoamme eteenpäin vievän järjestön nimeltä Suomen Luther-säätiö, jonka säännöt julkaistaan suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi, koska meillä on myös ulkomaisia valtuutettuja asiamiehiä. Tämä säätiö ei tietenkään ole mikään alku. Se on osa sitä elämän liikettä, joka alkoi siitä, kun Jumalan Poika itse tuli ihmiseksi ja kun kirkko siinä mielessä syntyi, siinä mielessä, kun sitä kutsumme apostolin mukaan Kristuksen ruumiiksi. Tämän kirkon ensimmäinen jäsen oli autuas neitsyt Maria, jolla ei ole mitään muuta erityisasemaa, kuin että hän sai tämän jalon tehtävän. Niin kuin isät ovat opettaneet, Jumalan sana ja usko puhdistivat hänet niin, että hän voi synnyttää Jumalan Pojan. Ja tämän tehtävän, mikä hänelle tuli, sai kuulla myös hänen kasvatusisänsä. 'Sinun on annettava hänelle nimi Jeesus, sillä Hän on vapahtava kansansa heidän synneistään.'

Tämä elämän liike on tosin kristillisen teologian mukaan alkanut jo aikaisemmin, sillä vanhan liiton pyhät ovat lupauksen evankeliumin varassa olleet kirkon jäseniä. Lutherin mukaan nimenomaan Aabraham on suurin pyhä, koska hän uskoi lupauksen ja Jumala luki sen hänelle vanhurskaudeksi. Ja onpa meillä Raama-

tun pohjalta se ihmeellinen ajatus, että Kristuksen pyhä kirkko on ollut jo ennen maailman perustamista, kun Jumala Kristuksessa valitsi ne, jotka hän oli hyväksi nähnyt. Ja tämä valinta on nimenomaan valintaa Kristuksen kirkkoon. Hän on ennen maailman perustamista valinnut meidät Kristuksessa eikä tästä saa tehdä mitään järkeisoppista determinismia, vaan se on Jumalan iankaikkinen aivoitus ja armopäätös, joka merkitsee armovalintaa juuri Kristuksen ruumiin jäsenyyteen. Tähän pitkään elämän liikkeeseen sisältyy kuitenkin myös synnin tähden sellaisia vaihteita, jotka ovat olleet kirkolle hyvin vaikeita. Niin kuin Luther autuasta Augustinusta seuraten opettaa, Kainin kirkko ja sen kautta itse Saatanana ei lakkaa milloinkaan taistelemasta Aabelin, so. Kristuksen kirkkoa vastaan. Siitä meillä on Uudessa testamentissa jo esimerkiksi, Pietarin lankeemus ja sen jälkeen saatu synninpäästö ja uskon ja rakkauden tunnustus: 'Sinä tiedät, että olet minulle rakas.' Ja siihen kuuluu tämä tehtävä: 'Ruoki minun karitsoitani.' Sen vuoksi juuri kirkon vaikeina aikoina tämä asia tulee ikään kuin polttavana kutsuna ja kysymyksenä meille jokaiselle. Herra Jeesus, taivaaseen korotettu ja sanassa ja sakramentissa keskellämme oleva Vapahtajamme kysyy: 'Olenko minä sinulle rakas?' Ja tähän me vastaamme apostoli Paavalin kanssa: "Kristuksen rakkaus vaatii meitä, jotka olemme tulleet tähän päätökseen. Yksi on kuollut kaikkien puolesta" (2.Kor.5:14).

Tämä on se näky, jonka pohjalta ja jonka innoittamana me olemme rohjenneet tässä historiallisessa tilanteessa ryhtyä tähän hankkeeseen Jumalan siunaukseen ja hänen sanaansa ja lupaukseensa luottaen. Meillä ei ole tässä muita mahdollisuuksia, kuin mitä meille annetaan ylhäältä. Tämän kutsun tulosta on kaikki se inhimillinen ja tarpeellinen ulkonainen apu, avustus, kanssapalveleminen ja keskinäinen yhteys, jonka ilmausta on tämä perustajajäsenten kokoontuminen. Me emme ole nyt liikkeellä missään muussa tarkoituksessa, kuin tässä positiivisessa tarkoituksessa, että Jumalan seurakunnan vähin toiminto, eli kristillinen jumalanpalvelus voisi jatkua apostolisena Suomen evankelisen kirkon keskellä niin kuin

me toivomme vieläkin. Ja sitä varten meidän on kaikkien oltava yhteisvastuussa ja luotettava siihen, että Jumala itse vastaa sanastansa ja antaa meille kunakin hetkenä sen siunauksen ja sen avun, mitä me tarvitsemme.

J. V. Snellman nykyajassa: Sivistyksen voimalla joka päivä¹

Dosentti Raimo Savolainen

Arvoisa sukuseuran puheenjohtaja, hyvät kuulijat!

Tänään kokoontuneena suomalaisen sivistyksen esitaistelijan Johan Vilhelm Snellmanin jalkojen juurella juuri Helsingissä emme voisi olla paremmassa paikassa äitienpäivänä, jota tänä vuonna vietetään Snellmanin syntymäpäivänä.

Yli 200 vuotiaan modernin yhteiskunta-ajattelun isän Snellmanin ajankohtaisuutta on syytä palauttaa mieliin juuri täällä, jossa hänen sivistysohjelmansa hedelmät konkretisoituvat Snellmanin melkein 50-vuotisen helsinkiläisyyden aikana. Tänä aikana hän vaikutti aivan tässä lähiympäristössä sanomalehtimiehenä, professorina, senaattorina, valtiopäivämiehenä, pankinjohtajana, aviomiehenä ja isänä kansakunnan rakennustyössä kaikella sillä vakaumuksella, minkä hän itse oli sisäistänyt lapsuuden, kouluajan, opiskelun ja monipuolisen työuran ja perhe-elämän kokemuksista. Tältä perustalta sivistys kirkastui hänellä kansakunnan rakentamisen näyksi ja julistuksen sisällöksi.

Snellmanilainen sanoma kodin ja koulun merkityksestä tänä päivänä on entistä ajankohtaisempi, koska esimerkiksi perhevapaiden uudistamiskeskustelussa työelämän muutokset vaikuttavat äitien ja isien valintoihin ansiotyön ja lasten hoivan välillä. Perhevapaiden käytön ehdot ja seuraukset nähdään yhteydessä sukupuolten tasa-arvoa edistävään politiikkaan mutta myös talous- ja työpolitiikkaan. Lisäksi työn epävarmuus heijastuu äitien ja isien ratkaisuihin.

Kaikissa näissä moderneissa muutospaineissa on hyvä pitää kuitenkin mielessä, että Snellmanin yksi pääperiaatteista oli, että lapsen kannustaminen omaan ponnisteluun, järjestyskyvyn kehittämiseen ja rakkauteen työhön kuuluu ainoastaan kodille eli kuten hän tote-

¹ Juhlapuhe J. V. Snellmanin patsaalla Helsingissä 12.5.2019

aa: ”Mikä istutettiin lapsen pieneen sieluun, sitä ei hävitetä. --- Et siis vaikuttanut ainoastaan lapseesi, rakastava isä, hellä äiti! – Vaikutit ihmiskuntaan.” Snellmanille perhe on kansakunnan elämän juuri, ja kansakunnat vaikuttavat välittömästi ihmiskuntaan.

Snellman tiesi mistä puhui, koska hän itse sai kotoaan oivalliset eväät hurskaalta, sivistyneeltä ja työteliäältä Maria Magdalena-äidiltään isänsä lisäksi. Upsalan yliopistossa opiskellut ja merimatkoillaan valistunut isä Christian Henrik luki pojalleen ääneen, kertoi vieraista maista ja kielitaitoisena käänsi monia tarinoita hankkimistaan kirjoista. Nähtyään poikansa oppimishalun ja kyvyt vanhemmat lähettivät Snellmanin Oulun kouluun, josta tie yliopistoon urkeni.

50 vuotta myöhemmin Snellman muisteli, millaisia koko elämää varten hedelmiä tuottaneita päiviä Oulun kouluvuodet olivat olleet. Hän oli kiitollinen siitä, että koulu oli vahvistanut hänen luontaista tiedonjanoaan, antanut välineitä tietojen hakemiseen ja antanut tilaisuuden luonteen kehittymiseen.”

Omien kokemuksiensa kantamana Snellman korosti kaikessa toiminnassaan jatkuvasti sitä, että ihminen saa järkensä syntymällä traditioon, kuulumalla historiaan, kansaan ja perheeseen. Tämän jatkuvuuden ylläpitämisessä kodilla ja koululla on keskeinen tehtävä. Myös työnjako on selkeä. Kun koulun tehtävänä oli opettaa, kodissa vanhempien ja lasten välinen rakkaus istuttaa rakkautta hyvään, kehittää omatunnon herkäksi ja vaikuttaa lapsen vakaumukseen. Siten kukaan perheen ulkopuolinen ei voi sekaantua vanhempainrakkauteen. Siksi yhteiskunnan valta pitää jäädä kodin kynnyksen ulkopuolelle.

Snellmanin ajatukset kodin voimasta karaistuivat käytännössä, kun hän perusti perheen Johanna Lovisa Wennbergin kanssa. Oman parisuhteen kypsymisen rinnalla keskusteltiin tiheään lasten kasvatuksesta. Snellmaniin teki suuren vaikutuksen vaimon ajatukset heidän esikoistytärtänsä tulevaisuudesta, koska äidiltään lapsen sielu saa suurimmat eväät. Ihastuneena näkemästään Snellman julisti vaimolleen: ”Ihminen valmistaa omaa kuolemattomuuttaan lastensa henkisen kasvun kautta. Miten suuri vastuu onkaan; ja miten sen tulisi velvoittaa meitä karttamaan kaikkea, mikä on epäjaloa, ja kokoamaan

kaikkeaa, mikä voi jalostaa mieltä ja muodostaa totisen onnen.”

Hyvät kuulijat!

Tänään voimme vain ihmetellä, miten loistavasti Snellmanin ja hänen aikalaistensa sivistyshanke onnistui. Miten vaikeista lähtökohdista Suomessa lyhyessä ajassa saavutettiin ja vakiinnutettiin kansansivistykseen nojaava nykyaikainen kansanvalta ja oikeusvaltio. Kansakuntana meillä on ollut omat koettelemuksemme, mutta demokratiamme kesti kaikki viime vuosisadan eurooppalaiset takaiskut. Samalla tavalla tulevaisuudessakin meidän on tiedostettava ja pidettävä kiinni menestystekijöistämme.

Vastauksena ajan haasteisiin meidän on pidettävä hyvää huolta kansainvälisesti arvostetusta koulustamme sen kaikilla asteilla ja kehitettävä sitä. Hyvien tulosten ohella meidän on pidettävä huolta myös koko persoonan sivistyksestä. Yhdessä koulun kanssa kotien on tarjottava nuorille kaupallisen antisivistyksen vastapainoksi riittävän vahva sivistys, joka tekee mahdolliseksi terveeseen järkeen, sieluun ja ruumiiseen perustuvan hyvän elämän sivistyksen voimalla.

Kaikkina aikoina kantava sivistyksen voima on kuvattu kauniisti Aleksis Kiven Seitsemän veljestä -teoksessa, jonka esipuheessa Snellman kirjoitti seuraavasti: ”Kirjailija ei ole antanut yhden ainoankaan noista seitsemästä veljeksestä saada loppuansa hirsipuussa. Se loppu oli enemmän sen mukainen, että he oman kokemuksensa ja miettimisensä kautta tulisivat näkemään sivistyksen arvon, ja että he omin voimin ponnistaisivat ylös hurjasta ja raa’asta metsäelämästään ihmiselle sopivaan sivistykseen ja tapoihin.”

Sivistyksen voima pääsi parhaiten näkyviin nuorimmassa veljeksessä Eerossa, josta romaanin lopussa kerrotaan: ”Mutta sunnuntai- ja pyhäpäivinä hän joko tutkisteli sanomalehteänsä tai kirjoitteli itse kuulumisia ja yhteiskunnallisia asioita pitäjästään, lähetettäväksi samaan lehteen. --- Synnyinmaa ei ollut hänelle enää epämääräinen osa epämääräisessä maailmassa, ilman mitään tietoa missä ja minkälainen. Vaan tiesipä hän missä löytyi se maa, se kallis maailmankulma, jossa Suomen kansa asuu, rakentelee ja taistelee ja jonka povessa

lepäsivät isiemme luut. Hän tiesi sen rajat, sen meret, sen salaisesti hymyävät järvet ja nuo risuaitoina juoksevat hongistoiset harjanteet. Kotomaamme koko kuva, sen ystävälliset äidinkasvot olivat ainiaaksi painuneet hänen sydämensä syvyyteen. Ja tästä kaikesta syntyi hänen tahtonsa pyrkiä kohden maamme onnea ja parasta.”

Kiitos kaikille äideille, että olette johtaneet meitä sivistyksen rakennustyössä. Hyvää äitienpäivää!

V Saarnoja

Kesäjuhlan saarna Loimaa 4.8.2019

Piispa Risto Soramies

Ja kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja hänen veljensä Johanneksen ja vei heidät korkealle vuorelle, yksinäisyteen.

Ja hänen muotonsa muuttui heidän edessään, ja hänen kasvonsa loistivat niin kuin aurinko, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi niin kuin valo. Ja katso, heille ilmestyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat hänen kanssansa.

Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: ”Herra, meidän on tässä hyvä olla; jos tahdot, niin minä teen tähän kolme majaa, sinulle yhden ja Moosekselle yhden ja Eliaalle yhden”. Hänen vielä puhuessaan,

katso, heidät varjosi valoisa pilvi; ja katso, pilvestä kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt; kuulkaa häntä". Kun opetuslapset sen kuulivat, lankesivat he kasvoilleen ja peljästyivät kovin. Niin Jeesus tuli heidän tykönsä, koski heihin ja sanoi: "Nouskaa, älkääkä peljätkö". Ja kun he nostivat silmänsä, eivät he nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksinään. Ja heidän kulkiessaan alas vuorelta Jeesus varoitti heitä sanoen: "Älkää kenellekään kertoko tätä näkyä, ennen kuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista". (Matt.17:1–9)

Kasvaka meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa. Hänen olkoon kunnia sekä nyt että hamaan iankaikkisuuden päivään! (2. Piet. 3:18)

Rakkaat kristityt

On varmaankin oikein sopivaa, että tämä meidän juhlamme osuu kirkastussunnuntaiksi. Toivon mukaan monelle teistä nämä päivät ovat olleet kirkkaita, valoisia ja uskoa vahvistavia päiviä.

Johannes kirjoittaa: "Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkauttansa, sen kaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä, ja Hän oli täynnä armoa ja totuutta." Johannes oli yksi niistä kolmesta, jotka saivat nähdä Jeesuksen kirkastettuna.

Raamatussa on useita kuvauksia Jumalan kirkkaudesta. Jumalan kirkkaus KABOD JAHVE on suorastaan käsite raamatullisessa kielenkäytössä. Jumalan kirkkaus ilmestyi Moosekselle, ja Israelin vanhimmat katselivat Israelin Jumalan kirkkautta ja saivat syödä ja juoda hänen läsnäolossaan.

Jumalan kirkkaus oli Israelin suojana vihollisia vastaan erämaassa. Se oli Israelin turva ja pelastus, mutta samalla vavahduttava. Jumalan kirkkaus on aina pelottava; siihen ei koskaan sisälly mitään leikkisää eikä kevyttä. Muuan VT:n tutkija kääntääkin KABOD JAHVE, "Valon Hyökyaalto".

Jumalan kirkkauden ilmestymisestä Mooses joutui sanomaan: Niin hirmuinen oli se näky: Minä olen peljästynyt ja vapisen.

Hyvä Jumala, joka loi Adamin omaksi kuvakseen ja seuralaisekseen, onkin nyt pelottava, hirmuinen. Hänen edessään pakenevat taivas ja maa, ja ihmiset pyytävät vuoria peittämään itsensä Jumalan kirkkauden hehkulta.

Väliin on tullut synti, perisynti. Perisynti on periytyvä, ja se on samalla perin juurin meissä kiinni, niin että Pyhä, Totuus ja Valo näyttävät meistä sietämättömiltä. Kuule, miten perisynti ilmenee ihmisessä. Ehkäpä tunnistat oman tilasi tästä.

Perisynti vaikuttaa ihmisluonnossa sen pahimmat viat:

- ettei tunneta Jumalaa,
- että halveksitaan Jumalaa,
- ei pelätä Jumalaa,
- ei luoteta Jumalaan,
- vihataan Jumalan tuomiota, paetaan, kun hän tuomitsee,
- ollaan vihoissaan Jumalalle,
- ei uskalleta toivoa Jumalan armoa,
- perustetaan luottamus siihen, mitä käsillä on jne. Nämä taudit ovat kaikkein eniten Jumalan lain vastaisia, niitä eivät järkeisoppineet huomaa. (Melankton, Apologia)

Siksi, nähdä Jumalan kirkkaudesta edes välähdys, on pelottavaa, sitä ei ihminen kestä.

Ja maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja vuorten rotkoihin ja sanoivat vuorille ja kallioille: ”Langetkaa meidän päallemme ja kätkekää meidät hänen kasvoiltansa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan vihalta! Sillä heidän vihansa suuri päivä on tullut, ja kuka voi kestää?” (Ilm. 6:15–17)

Kun Jesaja kohtasi Jumalan kirkkauden, hän joutui huudahtamaan kauhuissaan: ”Voi minua, minä hukun, sillä minulla on saastaiset huulet”.

Keskustelin kerran tuntemani saarnamiehen kanssa. Hän kertoi innostuneena juuri pari viikkoa aikaisemmin pitämästään iltakokouksesta: ”Me ylistimme Jumalaa koko joukolla, ja sitten Jumala tuli. Hänen kirkkautensa ilmestyi siinä kappelin alttarin vieressä.” Minä

kysyin häneltä tyhmyyttäni: ”Miksi ihmeessä sinä olet sitten vielä hengissä?”

Rakkaat kristityt Veljet ja Sisaret. Tässä kohtaa minun on pakko varoittaa vääristä opettajista, jotka kertovat ihmeellisistä näyistään, unistaan ja ilmestyksistään. Jumala kyllä on antanut ja antaa omilleen joskus erityisiä kokemuksia varoittaakseen tai vahvistaakseen heitä. Mutta Hän ei tahdo niistä puhuttavan ja niillä kerskattavan. Ja kuitenkin joissakin piireissä juuri tällaiset kokemukset ja niistä puhuminen täyttävät kokoontuvien ihmisten mielet. Niistä innostutaan, niistä kerrotaan ja niitä pyritään saamaan omaankin kokemusrepertuaariin.

Jumala ei suostu tällaiseen peliin, ja jos olet ollut sellaisessa mukana, niin tiedä, että saatana itse pukeutuu valkeuden enkeliksi eksyttääkseen monia - ja se onnistuu siinä valitettavan usein. Eikä siihen tarvita aina saatanaakaan: meidän oma sielumme tuottaa kaikenlaisia kokemuksia ja näkyjä ja ihmeellisyyksiä, joilla me petämme itseämme, jos niitä etsimme.

Jeesus oli vienyt kolme apostoliaan mukanaan kirkastusvuorelle. Toiset yhdeksän opetuslasta eivät päässeet näkemään ja kuulemaan samaa. Olisi voinut ajatella, että Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen tehtävänä olisi ollut kertoa muille, mitä olivat nähneet: ”Ajatelkaa, mitä me näimme: Mooseksen ja Eliaan kirkkaissa vaatteissa ja Jeesus itse loisti vielä kirkkaampana. Sitten kuulumme suoraan taivaasta Jumalan äänen.” Miesten kokemus oli niin dramaattinen, ettei heidän varmaan olisi tarvinnut edes keksiä mitään eikä liioitella. Tosin Pietaria ehkä olisi hävettänyt oma lapsellinen väliintulonsa. Siitä hän varmaan olisikin vaiennut.

Opetuslasten ei kuitenkaan ollut tarkoitus olla mukana jossakin suuressa ja ihmeellisessä ja kokea yliluonnollisia ilmiöitä. Jeesus otti heidät mukaansa todistajiksi. Varmasti Jeesuksen kirkkauden ja VT:n profeettojen näkeminen ja Jumalan äänen kuuleminen rohkaisivat heitä. Ja kuitenkin he joutuivat vielä pettymään ja loukkaantumaan Jeesukseen. Pietari, joka olisi mielellään rakentanut lehtimajat sinne vuorelle, päätyi kuitenkin jonkin ajan kuluttua sadatellen kieltämään

Jeesuksen. Eivät ihmeelliset kokemukset meitä kiusauksilta ja lankeemuksilta pelasta.

Jeesus kielsi miehiä puhumasta koko asiasta kenellekään ennen kuin hän olisi noussut kuolleista. Oletko koskaan kummastellut Jeesuksen kieltä?

Jeesus ei tahtonut tulla tunnetuksi ihmeitten tekijänä, ihmeellisenä jumalmiehenä, joka hallitsi luonnonvoimia ja paransi sairaita ja pystyi jopa herättämään kuolleita. Eivät hänen voimatekonsa ja merkkinsä voineet tietenkään jäädä kokonaan salaan. Joskus ne tapahtuivat jopa suurten kansanjoukkojen edessä, mutta ne eivät kertoneet hänestä juuri sitä, mikä lopulta oli ja on tärkeintä.

Apostoleilla olisi ollut kyllä paljon kerrottavaa kirkastusvuoren tapahtumasta. He saivat nähdä ja kokea, että Jeesus on todellakin enemmän kuin muut opettajat ja uskonnolliset johtajat. Jeesuksen lisäksi paikalle ilmestyivät Mooses ja Elias, lain ja profeettojen edustajina. Heidän roolinsa oli osoittaa, että koko heidän työnsä ja koko VT:n sanoma tähtäsi Jeesukseen. Mitä he sitten keskustelivat Jeesuksen kanssa? Luukas kertoo, että he puhuivat Jeesuksen ”exodusesta”, poismenosta. Se oli päällimmäisenä Mooseksen mielessä, samoin kuin Eliaankin. Jeesuksen exodus oli vielä tärkeämpi kuin aikoinaan israelilaisten exodus Egyptistä.

Sitten Jumalan ääni ja todistus omasta Pojastaan: ”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt; kuulkaa häntä”.

Jumalalle, Isälle ei kukaan eikä mikään ole niin rakas kuin Poika. Jeesus oli Isän kanssa sopinut ihmiseksi tulemisestaan. Tästä neuvottelusta kertoo Martti Lutherin virsi 261:

4.

Vaan iankaikkisuudessa
mua sääli Isä taivaan,
hän muisti laupeuttansa
ja katsoi alas vaivaan.
Hän katsoi minun puoleeni
ja kurjaa auttoi, armahti,
hän uhrin kalliin antoi.

5.

”Käy viipymättä auttamaan”,
hän lausui Pojallensa,
”tuon kurjan luokse maailmaan
käy pelastajaksensa.
Hän kuolee, hukkuu synneissään,
vaan lähde sinä kärsimään
nyt hänen kuolemansa.”

6.

Ja Poika kuuli Isäänsä
ja jätti kirkkaan taivaan.
Niin syntyi tänne neitseestä
hän veljekseni vaivaan,
näin herruutensa salaten
hän otti muodon ihmisen,
hän vangitsijan voitti.

Jeesus oli toiminut Isän tahdon mukaisesti. Isälle oli mieleen, että hän syntyi Betlehemissä yhdeksi Israelin kansan jäsenistä. Samoin Isä iloitسی siitä, että Jeesus oli vanhemmilleen kuuliainen ja kunnioitti heitä. Kun Jeesus teki työtä isänsä pajassa ja rakennusmiehenä, eikä kiirehtinyt ennen aikaansa saarnaajaksi ja parantajaksi - oli Isä siitäkin hyvillään.

Kun sitten aika tuli, että Jeesuksen piti aloittaa varsinainen pelastustyö, hänet kastettiin koko kansan synteihin Jordanilla. Kun Juudean ja Jerusalemin asukkaat tunnustivat syntinsä, pesi Johannes Kasta- ja ne pois Jordanin vedellä. Kansa meni saastaisena veteen ja tuli sieltä puhtaana. Jeesus puolestaan meni puhtaana kasteelle ja nousi sieltä saastaisena - kaikkien synnit ominaan. Se oli Isälle mieleen. Jordanilla kuultiin silloin Isän ääni: ”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt.”

Nyt Jeesus oli tehnyt kaiken, mitä Jumalan Pojan piti tehdä maailmassa. Hän oli täyttänyt Isän tahdon ja kaiken vanhurskauden. Ainoastaan yksi asia vielä puuttui: exodus, se mistä Mooses ja Elias olivat Jeesuksen kanssa puhuneet: risti, kärsimys, rangaistus, pilkka, tuska,

kuolema. Pääsiäislammas oli jo puhdas ja valmis, mutta ei vielä teurastettu.

Kirkastusvuorella näkyi suuri kirkkaus. Meistä olisi hienoa, jos voisimme esittää Jeesuksen kirkkaana niin, että maailmankin olisi pakko myöntää, että Jeesus on Herra, aivan erityinen profeettojen ja opettajien joukossa. Ei kukaan ole sellainen kuin hän.

Mutta Jeesus oli ilmestynyt vielä paljon suuremmassa kirkkaudessa. Rakkaat veljet ja sisaret: on meidän onnemme ja autuutemme, että Jeesuksen elämä ei päättynyt kirkastusvuorelle. Kirkastusvuorella Jeesus oli valmis taivaaseen, ottamaan vastaan sen kunnian, joka Hänelle on aina kuulunut. Nyt vielä lisättynä sillä kunnialla, että hän oli ihmisenä elänyt, niin kuin Jumala oli alunperin ihmiselämän tarkoittanut. Mutta suurempaa, kirkkaampaa oli tulossa: Jeesus ei elänyt itselleen, vaan Isän tahto oli, että Hän eläisi Sinun hyväksesi. Se vanhurskaus ja puhtaus, joka Jeesuksella oli, oli tarkoitus antaa Sinulle.

Onko tämä liian hyvää? Sinä kamppaillet oman itsesi, lankeemustesi ja saastaisuutesi kanssa. Ehkä toisaalta iloitset täällä kristittyjen seurasta, mutta samalla muistat omaa kelvottomuuttasi. Jos Jumalan kirkkaus, tuo Valon Hyökyaalto nyt kohtaisi sinut, eikö se merkitsisi tuomiota ja tuhoa!

Mutta ystävä, Jumalan kirkkaus on suurempi kuin luuletkaan. Jumalan kirkkaus loistaa Kristuksen kasvoista, niistä kasvoista, jota syljettiin ja lyötiin ja joiden poskiparta revittiin. Jumala kohtaa sinut Vapahtajana. Hän näki hyväksi heittää sinun syntisi Jeesuksen päälle. Niin kuin hän otti kansan synnit ylleen Jordanin kasteessa, niin hän on ottanut sinunkin syntisi omikseen ja puhdistanut sen veden, jolla sinut kastettiin. Ei ole ainuttakaan syntiä, ei sinulla eikä minulla, jota Kristus ei olisi kantanut ja maksanut:

Maailman synnit Hän ristille kantoi,
kaikkien puolesta kuollut hän on.
Myös Sinun tähtes' hän henkensä antoi,
rakkautensa on loppumaton.
Velkamme raskaan on pois veri vienyt,
sen yli risti jo piirretty on...

Kun tulet seurakunnan kanssa Jumalan kasvojen eteen, saat nähdä suuremman kirkkauden, kuin konsanaan apostolit näkivät kirkastusvuorella. Täällä messussa Jumala ilmoittaa ja vakuuttaa sen monella tapaa.

Katso alttarille: Siellä on kuvattuna Jumalasi sellaisena, kuin hän tahtoo sinun tuntevan itsensä: Ristiinnaulittuna. Paavali sanoo, ettei hän tahtonut tuntea ja julistaa mitään muuta kuin Ristiinnaulittua Kristusta. Tietenkään Jeesus ei ole enää ristillä. Jumalan kiitos hän on ylösnoussut. Mutta krusifiksi kuitenkin muistuttaa siitä, että kirkastusvuorelta kulki omasta puolestaan jo valmiin Kristuksen tie Golgatan mäelle, maailman syntejä kantaen. Kun Jeesus kärsi pahinta rangaistusta, kun maailmakin pimeni, silloin oli Jumalan kirkkaus suuren suuri.

Ajatelkaa sitä kirkkautta, joka taivaassa leimahti, kun Jeesus rukoili ristillä: ”Isä anna heille anteeksi...” Sen kirkkauden näki ryövärikin, joka oli tuntenut ja itsekin aiheuttanut elämässään vain pimeyttä ja surua, kun Jeesus vakuutti hänelle: ”Tänä päivänä olet oleva minun kanssani paratiisissa”.

Tämä kirkkaus loistaa nyt myös sinulle evankeliumin sanassa, joka on tänään kuulunut monin tavoin: Poikani, tyttäreni, ole rohkealla mielellä: sinun syntisi on annettu anteeksi.

Nostakaa pääanne! Jumala ei lue teille syyksi yhtäkään syntiä.

Nosta siis pääsi ja katso vielä alttarille. Siellä odottavat ehtoollisaineet: Kristuksen ruumis ja veri annetaan sinulle jälleen syntien anteeksi antamiseksi ja uskosi vahvaksi vakuudeksi. Jumala on sinun Vapahtajasi Kristuksen tähden.

Missä on syntien anteeksisaaminen, siellä on elämä ja autuus ja sielä on suuri kirkkaus.

VI Lähetyshiippakunnan tilasto- ja 2018

Hiippakuntaneuvosto

Lähetyshiippakunnan hiippakuntaneuvostoon kuuluivat vuonna 2018:

piispa Risto Soramies

hiippakuntadekaani Juhana Pohjola

Helena Sandberg (varajäsenenä Pauliina Pylvänäinen)

Erkki Pitkäranta (Sami Koskela)

Anna-Kaisa Leino (Ida Heikkilä)

Otto Granlund (Sebastian Dahlbacka)

Kalle Rautavuori (Hannu Kantoluoto)

Juha Heinilä (Tuomas Silvennoinen)

Konsistori

Lähetyshiippakunnan konsistoriin kuuluivat vuonna 2018:

piispa Risto Soramies

hiippakuntadekaani Juhana Pohjola

Janne Koskela (Harri Huovinen)

Anssi Simojoki (Sebastian Grünbaum)

Petri Hiltunen (Eero Pihlava)

maallikkojäsen Raimo Savolainen (Markus Ristimäki)

notaari Samuli Siikavirta

lainoppinut asessori Jyrki Anttinen

Seurakuntien tilastoja 2018

	Paikkakunta	Seurakunta	Messu- suja	Messu- vieraat	Kävijä- keski- arvo	Tulot (€)	Jäseniä
1	Espoo	Tuomas	53	3 012	57	56 605	121
2	Helsinki	Markus	61	6333	104	114 209	200
3	Hämeenlinna	Matteus	55	3 863	70	62 899	102
4	Iisalmi	Daniel	36	934	26	20 792	17
5	Imatra	Joosua	29	830	29	18 541	31
6	Jakobstad	Jakob	34	1 487	44	26 128	68
7	Joensuu	Nehemia	53	2 849	54	27 235	81
8	Jyväskylä	Jesaja	53	1 921	36	22 665	49
9	Kajaani	Filippus	54	1 800	33	37 992	47
10	Kokkola	Andreas	53	2 286	43	35 737	72
11	Kouvola	Paulus	57	3 054	54	77 066	139
12	Kuopio	Pietari	56	3 625	65	55 909	86
13	Lahti	Samuel	54	2 083	39	32 889	35
14	Laitila	Aamos	59	1 677	28	14 008	24
15	Lappeenranta	Joona	37	782	21	9 182	38
16	Lohja	Risti	42	927	22	15 441	30
17	Loimaa	Hyvä Paimen	54	2 061	38	20 932	31
18	Meri-Lappi	Vapahtaja	39	976	25	19 263	17
19	Mikkeli	Tiitus	54	2 764	51	53 559	60
20	Oulu	Timoteus	58	4 375	75	57 338	133
21	Pori	Sakkeus	54	4 748	88	75 332	150
22	Pyhäkoski	Simeon	26	702	27	13 378	36
23	Rauma	Maria	55	1 740	32	34 164	31
24	Rovaniemi	Stefanos	56	1 759	31	35 363	39
25	Savonlinna	Jaakob	29	673	23	10 937	18
26	Seinäjoki	Luukas	98*	6 233	115	79 239	158
27	Sodankylä	Elia	36	405	10	9 235	10
28	Tampere	Johannes	55	2 822	51	67 397	90
29	Turku	Paavali	52	2 611	50	37 089	43
30	Utsjoki	Joosef	12	224	19	2 896	10

	Paikkakunta	Seurakunta	Messu- suja	Messu- vieraat	Kävijä- keski- arvo	Tulot (€)	Jäseniä
31	Vaasa	Mikael	53	1 600	30	31 409	43
32	Vantaa	Kolminaisuus	45	2 083	46	54 418	54
33	Vasa	Immanuel	54	1 416	26	26 989	21
34	Åbo	Gabriel	38	801	21	11 961	15
	Seurakunnat	Yhteensä	1 654	75 456	46	1 268 197	2 099

* Seinäjoella on vietetty pyhinä pääsääntöisesti kaksi messua, aamupäivisin ja iltapäivisin. Messujen lukumäärä kertoo messujen määrän yhteensä. Kävijämäärää ja keskiarvoa laskettaessa niitä on käsitelty yhtenä kokonaisuutena.

Vuonna 2018 Lähetyshiippakuntaan liittyi kaksi uutta seurakuntaa: Vapahtajan luterilainen seurakunta Meri-Lapista ja Joosefin luterilainen seurakunta Utsjoelta.

Messu- ja kävijätiedot sisältävät pääjumalanpalvelusten tiedot.

Lisäksi säännöllistä kappeliseurakuntatoimintaa oli seuraavilla paikkakunnilla: Forssa, Hyvinkää, Kitee, Kotka, Nurmes, Parikkala, Salo.